

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Per email

Aan: Het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao (sector bestuursrecht)

T.a.v. de griffier / mevrouw mr. H. Van der Schaft

Emancipatie Boulevard Dominico F. "Don" Martina 18, Willemstad, Curaçao (CW)

E-mail: hannah.vanderschaft@caribjustitia.org en bestuursrechtcur@caribjustitia.org

Afz: Nardy.L. Cramm

Ten deze domicilie kiezende op: Kaya Harmonia 41, Curaçao (CW)

E-mail: nardycramm@gmail.com

Cc: De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS)

Simon Bolivar Plein 1, Curaçao (CW)

E-mail: r.doornbosch@centralbank.cw en j.jansen@centralbank.cw en p.tweeboom@centralbank.cw

Betreft: CUR202601497 - nadere beroepsgronden tegen de beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026
inzake de toegang tot informatie over de inrichting en uitoefening van publiek toezicht

Bestreden beschikking: de beschikking met dagtekening 15 juni 2026, in de procescorrespondentie
aangeduid als de beschikking van 17 juni 2026

Datum indiening: 28 juli 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon dia,

De kern:

Nardy L. Cramm

- De CBCS heeft een algemeen en documentgericht LOB/EVRM-verzoek ten onrechte buiten behandeling geplaatst en vervolgens met een niet-geïnterpreteerde, generieke geheimhoudingsredenering afgedaan.

De beslissende punten in één overzicht:

- I. De LOB noemt sinds 2020 uitdrukkelijk het “zelfstandige bestuursorgaan belast met een overheidstaak”. De CBCS erkent dat zij voor haar toezichtstaken een zelfstandig bestuursorgaan is. De wet bevat niet de door de CBCS toegevoegde eis dat het orgaan uitsluitend een Curaçaos landsorgaan moet zijn.
- II. De uitspraak ECLI:NL:OGEAC:2017:258 is gewezen onder de oude LOB, waarin uitsluitend de rechtstreeks betrokken minister als bestuursorgaan gold. Juist die wettelijke beperking is in 2020 weggenomen.
- III. Artikel 23 LTT beschermt toezichtgegevens die van of over afzonderlijke instellingen zijn verkregen. Het maakt niet zonder inventarisatie alle door de toezichthouder zelf opgestelde algemene kaders, instructies, methoden, juridische duidingen en geanonimiseerde bevindingen geheim.
- IV. Het Gerecht heeft in ECLI:NL:OGEAC:2026:45 verlangd dat een bestuursorgaan de zoekslag inzichtelijk maakt en per document en per zelfstandig onderdeel beoordeelt wat openbaar kan worden gemaakt. De CBCS heeft dat geheel nagelaten.
- V. Artikel 10 EVRM is rechtstreeks van toepassing: het verzoek dient journalistieke publicatie en publiek debat, betreft informatie van evident publiek belang, is gedaan door een publiciste in haar public-watchdogfunctie en ziet op reeds bestaande documenten. Een abstract beroep op vertrouwelijkheid en financiële stabiliteit voldoet niet aan de vereiste noodzakelijkheids- en proportionaliteitstoets.

Nadere juridische uitwerking op basis van het procesdossier:

I. INLEIDING EN KERN VAN HET BEROEP

1. Deze nadere beroepsgronden vormen de verdere juridische uitwerking van de bezwaren die eiseres reeds bij haar brief van 20 juni 2026 tegen de bestreden beschikking aan het Gerecht kenbaar heeft gemaakt. Eiseres heeft daarin uitdrukkelijk vermeld dat zij zich niet met de

Nardy L. Cramm

beschikking kan verenigen en dat het reeds aanhangige beroep overeenkomstig artikel 9c Lar mede tegen die beschikking is gericht.

2. Het geschil gaat niet over de vraag of vertrouwelijke cliëntdossiers van individuele trustkantoren zonder meer openbaar moeten worden gemaakt. Eiseres heeft dergelijke dossiers en rechtstreeks van onder toezicht staande instellingen afkomstige broninformatie uitdrukkelijk buiten het verzoek gehouden.

Het verzoek ziet op documenten over de wijze waarop de CBCS haar eigen publieke toezichtstaak heeft ingericht, genormeerd, afgestemd en uitgeoefend: beleids- en kaderdocumenten, richtlijnen, instructies, checklists, adviezen, interbestuurlijke correspondentie, analyses en geaggregeerde of geanonimiseerde bevindingen.

3. De bestreden beschikking berust op twee dragende redeneringen:

Primair stelt de CBCS dat zij, hoewel zij een zelfstandig bestuursorgaan met een overheidstaak is, niet onder de LOB valt omdat zij een gemeenschappelijke instelling van Curaçao en Sint Maarten is.

Subsidiair stelt zij dat de gevraagde informatie naar haar aard grotendeels onder artikel 23 LTT valt, dat openbaarmaking het toezicht en de financiële stabiliteit kan schaden, en dat algemene of geaggregeerde informatie voor zover beschikbaar al op haar website staat.

4. Geen van beide redeneringen kan de beschikking dragen:

De primaire redenering miskent de in 2020 bewust verruimde wettelijke definitie van bestuursorgaan.

De subsidiaire redenering miskent de door eiseres aangebrachte afbakening, maakt geen inventarisatie, verricht geen toetsing per document en per zelfstandig onderdeel, onderzoekt geen gedeeltelijke openbaarmaking en geeft geen concrete, op de verschillende documentcategorieën toegesneden belangenafweging onder artikel 10 EVRM.

Nardy L. Cramm

II. PROCESVERLOOP, VERZOEK EN AFBAKENING

5. Op 9 februari 2026 heeft eiseres de CBCS verzocht om openbaarmaking op grond van de LOB, mede bezien in het licht van artikel 10 EVRM. Het verzoek betreft de toezichthoudende rol van de CBCS ten aanzien van trustkantoren die diensten verlenen of verleenden aan structuren rond buitengaatsse kansspelactiviteiten.
6. Het verzoek onderscheidt vijf inhoudelijke categorieën:
 - a) beleids- en kaderdocumenten;
 - b) interbestuurlijke communicatie;
 - c) afgeleide en samenvattende toezichtdocumenten;
 - d) adviezen en standpunten; en
 - e) documenten over het toezicht op de aanwezigheid en geldigheid van vergunningen in cliëntdossiers van trustkantoren.
7. Het verzoek en het gelijktijdige addendum bevatten een scherpe begrenzing. Niet is gevraagd om primaire toezichtdossiers, meldingen, rapportages of vertrouwelijke broninformatie die rechtstreeks van afzonderlijke instellingen afkomstig is. Voor gemengde documenten is uitdrukkelijk om gedeeltelijke openbaarmaking door anonimisering of weglakking verzocht.
8. Het verzoek is ontstaan vanuit journalistiek onderzoek naar de wijze waarop financiële toezichthouders omgaan met openbaarheid. Het bijgevoegde achtergrondartikel over een Wob-verzoek aan De Nederlandsche Bank illustreert de daaruit voortvloeiende “documentenladder”: brongegevens van een onder toezicht staande instelling kunnen beschermd zijn, terwijl algemene toezichtkaders, afgeleide analyses, methoden en geanonimiseerde bevindingen een andere juridische beoordeling vereisen.

Eiseres voert het artikel niet aan als rechtsbron, maar als verklaring van het journalistieke doel en de bewuste afbakening van haar verzoek.
9. Omdat de CBCS niet binnen de wettelijke termijn besliste, heeft eiseres op 16 maart 2026 beroep ingesteld tegen het niet tijdig nemen van een beschikking. De CBCS heeft nadien

Nardy L. Cramm

alsnog beslist. Op grond van artikel 9c Lar strekt het reeds aanhangige beroep zich mede uit tot die beschikking. Eiseres heeft dit op 20 juni 2026 tijdig en ondubbelzinnig bevestigd en haar inhoudelijke bezwaren op hoofdlijnen vastgelegd.

10. De CBCS heeft het verzoek primair niet in behandeling genomen. Ten overvloede heeft zij het verzoek grotendeels inhoudelijk afgewezen zonder te vermelden welke concrete documenten zijn aangetroffen, hoe is gezocht, welke categorieën geheel of gedeeltelijk bestaan en op welke afzonderlijke documenten of passages welke weigeringsgrond van toepassing zou zijn.

III. JURIDISCH KADER

A. LOB: openbaarheid als uitgangspunt

11. Artikel 2 LOB bepaalt dat een bestuursorgaan bij de uitvoering van zijn taak openbaarheid betracht en daartoe informatie verstrekt. Artikel 3 LOB geeft een ieder het recht om informatie te verzoeken die is neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid. Het verzoek wordt ingewilligd met inachtneming van de limitatieve uitzonderings- en beperkingsgronden van de LOB.
12. De LOB vereist een gemotiveerde beslissing op het gehele verzoek. De mogelijkheid om informatie te verstrekken door een kopie, inzage, een uittreksel, een samenvatting of anderszins brengt mee dat een bestuursorgaan moet onderzoeken of gedeeltelijke verstrekking mogelijk is. Een beroep op intern beraad beschermt slechts persoonlijke beleidsopvattingen en niet zonder meer de daarvan te scheiden feitelijke gegevens.
13. De bescherming van controle, inspectie en toezicht is in het stelsel van de LOB geen algemene uitsluiting van de toezichthouder, maar een belang dat per document en per onderdeel moet worden afgewogen tegen het belang van openbaarheid. Dat systeem verdraagt zich niet met een benadering waarin elk document dat enig verband houdt met toezicht reeds om die reden buiten de LOB wordt geplaatst.

Nardy L. Cramm

B. Verruiming van het begrip bestuursorgaan in 2020

14. Bij P.B. 2020, no. 111 is de definitie van bestuursorgaan in artikel 1, onder a, LOB gewijzigd. Sindsdien omvat zij niet alleen de minister die het rechtstreeks aangaat, maar ook “het zelfstandige bestuursorgaan belast met een overheidstaak”. De Memorie van Toelichting vermeldt uitdrukkelijk dat de werkingssfeer van de LOB wordt uitgebreid tot ZBO’s, “waaronder” de Electorale Raad. Het woord “waaronder” bevestigt dat geen limitatieve, orgaanspecifieke uitbreiding is beoogd.

C. Artikel 23 LTT

15. Artikel 23 LTT beschermt gegevens en inlichtingen die in het kader van het toezicht omtrent afzonderlijke verleners van beheersdiensten zijn verstrekt, ontvangen of uit toezichtonderzoek zijn verkregen. Die bescherming is zwaarwegend en eiseres betwist niet dat zij aan openbaarmaking van concrete cliënt- en toezichtgegevens in de weg kan staan.
16. De reikwijdte van artikel 23 LTT moet echter worden vastgesteld aan de hand van de oorsprong, inhoud en herleidbaarheid van de informatie. De bepaling maakt niet ieder document dat binnen een toezichtorganisatie bestaat tot geheim document. De bestreden beschikking erkent bovendien zelf dat verstrekking van niet-herleidbare, geanonimiseerde en geaggregeerde informatie wettelijk mogelijk is.

D. Artikel 10 EVRM

17. Volgens de Grote Kamer van het EHRM kan artikel 10 EVRM een recht op toegang tot bij de overheid berustende informatie omvatten wanneer die toegang instrumenteel is voor het ontvangen en verspreiden van informatie. De toepasselijkheid wordt beoordeeld aan de hand van vier samenhangende criteria: het doel van het verzoek, de aard van de gevraagde informatie, de rol van de verzoeker en de vraag of de informatie gereed en beschikbaar is.
18. Wanneer die drempel is gehaald, vormt weigering een inmenging die slechts gerechtvaardigd is wanneer zij bij wet is voorzien, een legitiem doel dient en noodzakelijk en evenredig is in een democratische samenleving. De autoriteit moet relevante en toereikende redenen geven en aantonen waarom minder ingrijpende mogelijkheden, zoals anonimisering, gedeeltelijke verstrekking of uitgestelde openbaarmaking, onvoldoende zijn.
-

Nardy L. Cramm

E. Volledige rechterlijke toetsing onder de Lar

19. Voor effectieve rechterlijke toetsing moet het Gerecht kunnen beschikken over de relevante documenten. De artikelen 23 en 24 Lar bieden daarvoor het instrumentarium: de CBCS moet de op de zaak betrekking hebbende stukken overleggen en kan, wanneer zij meent dat kennisneming door eiseres moet worden beperkt, de stukken vertrouwelijk aan het Gerecht verstrekken. Zonder inventaris en zonder kennisneming van de documenten kan niet worden gecontroleerd of de ingeroepen uitzonderingen werkelijk en per onderdeel van toepassing zijn.

IV. BEROEPSGROND I – DE CBCS VALT ONDER DE SINDS 2020 VERRUIMDE LOB

20. De CBCS erkent in paragraaf 2.5.3 van de bestreden beschikking dat zij bij de uitoefening van haar bevoegdheden op grond van de sectorale toezichtlandsverordeningen kan worden beschouwd als een zelfstandig bestuursorgaan. Zij is onbetwist belast met publieke taken en oefent openbaar gezag uit. Daarmee voldoet zij letterlijk aan de sinds 2020 geldende wettelijke definitie: zelfstandig bestuursorgaan belast met een overheidstaak.
21. De CBCS voegt aan die definitie een niet in de wet opgenomen beperking toe. Volgens haar zou een gemeenschappelijke instelling van Curaçao en Sint Maarten niet als “Landsorgaan” onder de Curaçaose LOB kunnen vallen. Artikel 1 LOB gebruikt het begrip Landsorgaan echter niet. Ook verlangt de bepaling niet dat het ZBO uitsluitend door Curaçao is ingesteld of uitsluitend voor Curaçao werkzaam is. De wettelijke criteria zijn functioneel: zelfstandigheid, bestuursorgaanstatus en een overheidstaak.
22. Een uitzondering voor gemeenschappelijke ZBO’s kan niet impliciet worden aangenomen. Juist bij een algemene transparantiewet moeten uitzonderingen een voldoende duidelijke wettelijke grondslag hebben. De wetgever heeft in 2020 een generieke categorie gekozen en in de toelichting gesproken over uitbreiding tot ZBO’s in het meervoud. Niets in de tekst of toelichting ondersteunt de door de CBCS geconstrueerde uitsluiting.
23. Het standpunt van de CBCS leidt bovendien tot een moeilijk te rechtvaardigen resultaat: een zelfstandig bestuursorgaan met omvangrijke publieke toezichtbevoegdheden zou wel

Nardy L. Cramm

beschikkingen onder Curaçaose publiekrechtelijke toezichtwetten kunnen nemen en aan de Lar-rechter onderworpen zijn, maar zich voor de openbaarheid van de inrichting van diezelfde taak geheel aan de LOB kunnen onttrekken. Een zo ingrijpende uitzondering vereist een uitdrukkelijke grondslag; die ontbreekt.

24. De primaire beslissing om het verzoek niet in behandeling te nemen is daarom in strijd met artikel 1 in samenhang met de artikelen 2, 3 en 5 LOB. De CBCS was bevoegd en gehouden het verzoek inhoudelijk, per documentcategorie, te behandelen.

V. BEROEPSGROND II – DE UITSPRAAK UIT 2017 DRAAGT DE HUIDIGE BESLISSING NIET

25. De CBCS verwijst naar ECLI:NL:OGEAC:2017:258. In die zaak oordeelde het Gerecht reeds dat de CBCS voor haar toezichtbevoegdheden een zelfstandig bestuursorgaan is. Het Gerecht kwam onder de toenmalige LOB echter tot onbevoegdheid, omdat artikel 1 destijds uitsluitend de rechtstreeks betrokken minister als bestuursorgaan aanwees en de CBCS niet onder verantwoordelijkheid van die minister werkte.
26. Die uitspraak bevestigt dus het eerste element van eiseres' betoog – de ZBO-status van de CBCS – maar de daaropvolgende onbevoegdheidsconclusie berustte op een wettelijke definitie die in 2020 juist is verruimd. De oude reden om de CBCS buiten de LOB te plaatsen is daarmee vervallen. Een beroep op de uitspraak zonder de wetswijziging beslissend te betrekken, keert de betekenis van die wijziging om.
27. Ook het toenmalige beroep op een bijzondere openbaarmakingsregeling in de Landsverordening toezicht bank- en kredietwezen kan de huidige categorische weigering niet dragen. Het onderhavige verzoek ziet op uiteenlopende documenten in de context van trusttoezicht. Artikel 23 LTT kan voor specifieke informatie een materiële geheimhoudingsgrond vormen, maar bepaalt niet dat de LOB als geheel niet van toepassing is op de CBCS of dat geen documentgerichte beoordeling hoeft plaats te vinden.
28. De uitspraak uit 2017 is daarom niet genegeerd, maar correct onderscheiden: zij erkent de ZBO-status, is gewezen vóór de generieke uitbreiding van de LOB tot ZBO's en betrof een

Nardy L. Cramm

andere wettelijke constellatie. De bestreden beschikking ontbeert een dragende uitleg waarom de wetswijziging desalniettemin zonder betekenis zou zijn voor de CBCS.

VI. BEROEPSGROND III – GEMEENSCHAPPELIJKE STATUS EN ONAFHANKELIJKHEID SCHEPPEN GEEN OPENBAARHEIDSIMMUNITEIT

29. De uniformiteitsclausule van artikel 3, tweede lid, Centrale Bank-statuut verplicht de Landen hun nationale wetgeving, voor zover die verband houdt met de doelstellingen van de Bank, eenvormig en verenigbaar te houden. Die bepaling bevat geen rechtstreeks geformuleerde immuniteit van de CBCS tegenover algemeen bestuursrecht en evenmin een regel dat iedere niet-eenvormige landsverordening jegens de CBCS nietig of buiten toepassing is.
30. Ook de eigen openbare wetsinformatie van de CBCS ondersteunt niet de door haar in de bestreden beschikking veronderstelde categorische immuniteit. De CBCS vermeldt daarin dat zij als zelfstandig bestuursorgaan in Curaçao en Sint Maarten opereert op basis van een dubbele set nationale regels. De uniformiteitsclausule geldt volgens diezelfde toelichting voor zover nationale regelgeving verband houdt met de doelstellingen van de Bank. Dit bevestigt dat niet reeds haar gemeenschappelijke status beslissend is, maar concreet moet worden vastgesteld of toepassing van de LOB op toegang tot documenten onverenigbaar is met het Centrale Bank-statuut. Die concrete onverenigbaarheid heeft de CBCS niet aangetoond.
31. De LOB regelt niet het monetaire beleid, de inhoud van toezichtbeslissingen of de operationele onafhankelijkheid van de CBCS. Zij regelt toegang tot reeds bestaande documenten en bevat zelf uitzonderingen ter bescherming van toezicht, vertrouwelijkheid en andere belangen. De CBCS heeft niet concreet gemaakt welke bepaling of welk doel van het Centrale Bank-statuut onverenigbaar is met een documentgerichte toepassing van de LOB.
32. Artikel 18 Centrale Bank-statuut verbiedt het vragen of aanvaarden van instructies van regeringsorganen bij de uitoefening van de bancaire taken. Een algemeen wettelijk openbaarheidsregime en rechterlijke toetsing daarvan zijn geen bestuurlijke instructies over de inhoud van toezicht. Institutionele onafhankelijkheid waarborgt onafhankelijke

Nardy L. Cramm

taakuitoefening; zij creëert geen rechtsvrije informatiezone.

33. Artikel 16 Centrale Bank-statuuat beschermt het archief, de gebouwen, eigendommen en bezittingen tegen huiszoeking, vordering, verbeurdverklaring, onteigening en dwangmaatregelen zonder de daarin bedoelde toestemming. Het is geen materiële geheimhoudingsbepaling en definieert niet welke informatie openbaar of vertrouwelijk is. Een LOB-verzoek is geen huiszoeking of beslaglegging. De bepaling kan daarom niet als algemene uitsluiting van de LOB worden gebruikt.
34. Artikel 31 Centrale Bank-statuuat bevestigt dit systematisch. De daarin geregelde geheimhoudingsplicht geldt voor zover mededeling niet bij of krachtens landsverordening is voorgeschreven. Het statuuat houdt dus uitdrukkelijk rekening met wettelijke openbaarmakingsplichten. Dat ondergraaft de stelling dat de institutionele status van de CBCS op zichzelf iedere landsverordeningrechtelijke toegang tot informatie uitsluit.
35. De CBCS heeft in de bestreden beschikking bovendien zelf een rechtsmiddelenclausule onder de Lar opgenomen. Daarmee behandelt zij haar beslissing als een publiekrechtelijke beschikking die aan de Curaçaose bestuursrechter kan worden voorgelegd. Dat is niet op zichzelf beslissend voor de LOB-vraag, maar het bevestigt dat haar gemeenschappelijke status haar niet buiten het Curaçaose bestuursrecht plaatst.

VII. BEROEPSGROND IV – ARTIKEL 23 LTT IS TE RUIM EN ZONDER DOCUMENTONDERZOEK TOEGEPAST

36. Eiseres aanvaardt de bescherming van concrete toezichtgegevens omtrent afzonderlijke trustkantoren. Het juridische geschil ontstaat doordat de CBCS die bescherming zonder inventarisatie uitbreidt naar vrijwel alles wat binnen haar organisatie verband houdt met toezicht. Zij stelt dat toezichtanalyses, interbestuurlijke correspondentie en interne richtlijnen “naar hun aard” vertrouwelijke gegevens bevatten. Dat is een aanname, geen documentgerichte vaststelling.
37. Het verzoek bevat vier juridisch verschillende informatieniveaus die de CBCS ten onrechte samenvoegt:

Nardy L. Cramm

- a) primaire brongegevens van of over afzonderlijke onder toezicht staande instellingen;
- b) gemengde documenten waarin brongegevens zijn verwerkt naast algemene analyse, normering of feitelijke passages;
- c) door de CBCS zelf opgestelde algemene toezichtkaders, instructies, checklists, methoden en juridische of beleidsmatige uitgangspunten;
- d) geanonimiseerde of geaggregeerde bevindingen en openbaar gemaakte normen of rapportages.

38. Voor de eerste categorie kan artikel 23 LTT veelal beslissend zijn. Bij de tweede categorie moet worden onderzocht of beschermde passages kunnen worden weggelakt en het overige kan worden verstrekt. Voor de derde en vierde categorie kan artikel 23 LTT niet louter wegens de organisatorische herkomst van het document worden ingeroepen; bepalend is of de concrete inhoud daadwerkelijk bestaat uit beschermde, herleidbare toezichtgegevens.

39. Het verschil is niet semantisch maar juridisch beslissend. Artikel 23 LTT beschermt toezichtgegevens en de vertrouwensrelatie met onder toezicht staande instellingen. Het verleent de toezichthouder geen algemene immuniteit tegen controle op de vraag hoe zij haar eigen toezicht heeft ontworpen en welke algemene eisen zij stelt aan bijvoorbeeld de validatie van vergunningen.

40. De CBCS erkent zelf dat niet-herleidbare en geaggregeerde informatie kan worden verstrekt. Zij heeft echter niet vastgesteld welke geaggregeerde documenten bestaan, welke reeds openbaar zijn, welke nog niet openbaar zijn en waarom anonimisering van overige documenten onvoldoende zou zijn. De wettelijke mogelijkheid wordt aldus genoemd, maar niet toegepast.

41. De stelling dat openbaarmaking instellingen minder bereid zou maken volledige informatie te verstrekken is evenzeer te algemeen. Zij kan relevant zijn voor concrete door instellingen aangeleverde informatie, maar verklaart niet waarom een intern toezichtkader, een checklist, een algemene instructie of een geanonimiseerde evaluatie die bereidheid zou verminderen. Per documentcategorie ontbreekt het vereiste causaal verband tussen openbaarmaking en de gestelde schade.

Nardy L. Cramm

VIII. BEROEPSGROND V – GEEN ZORGVULDIGE ZOEKSLAG, GEEN INVENTARIS EN GEEN TOETSING PER DOCUMENT

42. De bestreden beschikking vermeldt niet hoe binnen de CBCS naar documenten is gezocht. Niet is aangegeven welke afdelingen, systemen, archieven, functionarissen, zoektermen, perioden of documentsoorten zijn onderzocht. Evenmin wordt vermeld hoeveel documenten per categorie zijn aangetroffen of dat bepaalde categorieën niet bestaan.

43. Dat gebrek is zelfstandig vernietigingswaardig. In ECLI:NL:OGEAC:2026:45 heeft hetzelfde Gerecht geoordeeld dat een bestuursorgaan de verrichte zoekslag inzichtelijk moet maken. Het Gerecht verlangde bovendien een overzicht van de beschikbare documenten en een beoordeling per document en per zelfstandig onderdeel. Die maatstaf is rechtstreeks bruikbaar in deze zaak.

Hoewel de beoordeling per zelfstandig onderdeel in die uitspraak plaatsvond bij de toepassing van artikel 12 LOB, bevestigt zij de ook hier relevante documentgerichte benadering: een integrale weigering kan niet op een abstracte kwalificatie van documentcategorieën worden gebaseerd zonder onderzoek naar de concrete inhoud, herleidbaarheid, scheidbaarheid en mogelijkheid van gedeeltelijke verstrekking.

44. Zonder inventaris kan niet worden gecontroleerd of de CBCS het verzoek volledig heeft behandeld. De mededeling dat informatie “voor zover beschikbaar” op de website staat, laat juist open of documenten bestaan, welke dat zijn, of zij volledig zijn gepubliceerd en hoe zij zich tot de vijf verzoekcategorieën verhouden.

45. Zonder documentgerichte toets kan evenmin worden beoordeeld of artikel 23 LTT, een LOB-weigeringsgrond of artikel 10, tweede lid, EVRM werkelijk op het document of op afzonderlijke passages daarvan van toepassing is. De beschikking vervangt de wettelijke beoordeling door een hypothese over de vermoedelijke inhoud van nog niet geïdentificeerde documenten.

46. De CBCS dient daarom ten minste een inventarislijst te produceren met per document: datum, titel of zakelijke omschrijving, auteur/afzender en geadresseerde voor zover dit

Nardy L. Cramm

zonder prijsgeven van beschermde gegevens kan, de toepasselijke verzoekcategorie, de openbaarmakingsbeslissing, de concrete wettelijke grond en de mogelijkheid van gedeeltelijke verstrekking.

IX. BEROEPSGROND VI – GEDEELTELIJKE OPENBAARMAKING EN MINDER INGRIJPENDE MIDDELEN ZIJN NIET ONDERZOCHT

47. Eiseres heeft reeds in het verzoek aangeboden vertrouwelijke gegevens te laten anonimiseren of weglakken. Daarmee was de CBCS uitdrukkelijk gehouden te onderzoeken of beschermde brongegevens konden worden gescheiden van algemene, feitelijke, methodologische of beleidsmatige informatie.
48. De beschikking bevat geen dergelijke scheidingstoets. Zij behandelt documenten als ondeelbare eenheden en gaat ervan uit dat de aanwezigheid van enig vertrouwelijk gegeven het gehele document aan openbaarheid onttrekt. Dat is in strijd met het stelsel van gedeeltelijke openbaarmaking en met ECLI:NL:OGEAC:2026:45, waarin het Gerecht een beoordeling per zelfstandig onderdeel en scheiding van feitelijke gegevens verlangde.
49. Ook andere minder ingrijpende mogelijkheden zijn niet beoordeeld: verstrekking van uitsluitend het algemene deel van een document, anonimisering van instellingen en personen, verstrekking van een zakelijke samenvatting, een beperkte lijst van titels en data, of uitgestelde openbaarmaking wanneer een concreet toezichtbelang slechts tijdelijk bestaat.
50. Een bestuursorgaan kan pas aannemelijk maken dat volledige weigering noodzakelijk is nadat het deze alternatieven serieus heeft onderzocht. De CBCS heeft dat niet gedaan. De subsidiaire afwijzing is daarom niet alleen onvoldoende gemotiveerd, maar ook onevenredig.

X. BEROEPSGROND VII – “REEDS OPENBAAR OP DE WEBSITE” IS NIET GECONCRETISEERD EN GEEN ALGEMENE WEIGERINGSGROND

51. Voor algemene beleidsregels, richtlijnen en geaggregeerde bevindingen stelt de CBCS dat deze “voor zover beschikbaar” op haar website zijn gepubliceerd. Zij noemt geen
-

Nardy L. Cramm

documenttitels, publicatiedata, vindplaatsen of koppeling met de concrete onderdelen van het verzoek.

52. Indien een document reeds volledig en duurzaam openbaar toegankelijk is, kan naar de exacte vindplaats worden verwezen. De CBCS moet dan echter aantonen dat het om hetzelfde document gaat, dat de gepubliceerde versie volledig is en dat de verwijzing het betrokken verzoekonderdeel daadwerkelijk afdoet. Een onbepaalde verwijzing naar de eigen website voldoet daar niet aan.
53. Voor zover de CBCS stelt dat eiseres geen belang heeft bij afzonderlijke verstrekking, miskent zij bovendien dat artikel 3 LOB aan “een ieder” een recht verleent en geen persoonlijk of bijzonder belang verlangt. Het bestaan van publiek beschikbare informatie kan de wijze van verstrekking beïnvloeden, maar niet dienen als dekmantel voor het niet inventariseren of niet beoordelen van de gevraagde documenten.
54. De eigen publicatiepraktijk van de CBCS bevestigt juist dat niet alles wat met toezicht samenhangt geheim is. Zij publiceert regelgeving, registers, bekendmakingen, jaarverslagen en geaggregeerde informatie. Dat onderstreept dat binnen de documentenladder een inhoudelijke grens moet worden getrokken in plaats van een categorische toezichtsexceptie te veronderstellen.

XI. BEROEPSGROND VIII – SCHENDING VAN ARTIKEL 10 EVRM

A. Artikel 10 EVRM is toepasselijk

55. Het doel van het verzoek is journalistiek en publicistisch. Eiseres onderzoekt en publiceert over de regulering van buitengaats online kansspelen, de rol van trustkantoren, de kenbaarheid en geldigheid van vergunningstructuren en de uitoefening van publiek toezicht. De gevraagde informatie is een noodzakelijke voorbereidende stap voor verdere publicatie en voor deelname aan publiek en juridisch debat.
56. De aard van de informatie is evident publiek. Het gaat om de wijze waarop een publieke financiële toezichthouder controleert of trustkantoren die complexe en

Nardy L. Cramm

grensoverschrijdende kansspelstructuren faciliteren beschikken over de vereiste juridische grondslag en cliëntinformatie. Dit raakt aan integriteit van de financiële sector, rechtsbescherming van spelers en andere betrokkenen, bestuurlijke verantwoordelijkheid en vertrouwen in toezicht.

57. Eiseres vervult als publiciste en blogger een public-watchdogfunctie. Voor de toepassing van artikel 10 EVRM is niet doorslaggevend of zij aan een traditioneel mediabedrijf is verbonden. Beslissend is dat zij informatie verzamelt met het oog op publieke verspreiding en debat over een aangelegenheid van algemeen belang.
58. Voor zover de gevraagde documenten bij de CBCS bestaan en berusten, zijn zij gereed en beschikbaar in de zin van de EHRM-jurisprudentie. Het verzoek verlangt niet de vervaardiging van nieuw onderzoek, een nieuw oordeel of nieuwe informatie, maar toegang tot reeds bestaande documenten. De CBCS heeft niet gesteld dat behandeling van het verzoek het creëren van nieuwe informatie vereist. Zij beroept zich juist op de vertrouwelijkheid of eerdere publicatie van de gevraagde informatie, waarmee zij het mogelijke bestaan en de beschikbaarheid van documenten binnen de betrokken categorieën veronderstelt. Welke documenten daadwerkelijk bestaan en berusten, dient uit de nog ontbrekende inventarisatie en zoekslag te blijken.

B. De weigering is niet voldoende bij wet voorzien voor alle documentcategorieën

59. Artikel 23 LTT kan een voorzienbare wettelijke grondslag vormen voor de bescherming van concrete toezichtgegevens omtrent afzonderlijke instellingen. De bestreden beschikking breidt die bepaling echter uit naar algemene, zelf gegenereerde toezichtkaders en andere documenten zonder aan te tonen dat hun inhoud uit de in artikel 23 bedoelde gegevens bestaat. Voor die uitbreiding ontbreekt een voldoende nauwkeurige wettelijke basis.
60. Ook institutionele onafhankelijkheid, archiefbescherming en de uniformiteitsclausule zijn geen openbaarheidsgronden die de grenzen van de toegang tot informatie kenbaar regelen. Zij kunnen een algemene weigering onder artikel 10, tweede lid, EVRM daarom niet dragen.

Nardy L. Cramm

C. Noodzaak en proportionaliteit zijn niet aangetoond

61. De CBCS noemt vertrouwelijkheid, financiële stabiliteit en effectieve handhaving als legitieme belangen. Zij maakt echter niet concreet welke reële schade door openbaarmaking van welke informatie zou ontstaan, hoe waarschijnlijk die schade is, waarom zij zwaarder weegt dan het publieke belang en waarom anonimisering of gedeeltelijke verstrekking niet volstaat.
62. De belangenafweging bestaat uit een algemene conclusie die op vrijwel ieder verzoek aan een financiële toezichthouder zou kunnen worden toegepast. Een dergelijke standaardformule voldoet niet aan de eis dat beperkingen op journalistieke informatievergaring noodzakelijk moeten zijn en door relevante en toereikende redenen moeten worden gerechtvaardigd.
63. Bij de proportionaliteit had zwaar moeten wegen dat eiseres individuele dossiers heeft uitgesloten, anonimiseringsmogelijkheden heeft aangeboden en juist documenten vraagt waarmee de maatschappelijke controle op de toezichthouder mogelijk wordt. De weigering raakt niet een bijkomstig informatiebelang, maar de mogelijkheid om de bewakers van een risicovolle sector controleerbaar te houden.
64. De beschikking schendt daarom artikel 10 EVRM, zowel doordat de toegang tot informatie zonder voldoende wettelijke afbakening is geweigerd als doordat geen concrete noodzakelijkheid- en proportionaliteitstoets is verricht.

D. Positie van artikel 6 EVRM

65. Eiseres handhaaft haar beroep op artikel 6 EVRM voor zover de weigering en het ontbreken van een inventaris effectieve rechterlijke toetsing bemoeilijken. Artikel 6 EVRM wordt in deze gronden niet als zelfstandige algemene openbaarmakingstitel gepresenteerd; de primaire materiële aanspraken berusten op de LOB en artikel 10 EVRM. Wel moet het proces zo worden ingericht dat het Gerecht de documenten en de toegepaste weigeringsgronden daadwerkelijk kan controleren.

Nardy L. Cramm

XII. BEROEPSGROND IX – ONZORGVULDIGE VOORBEREIDING, ONDEUGDELIJKE MOTIVERING EN INTERNE TEGENSTRIJDIGHEDEN

66. De CBCS heeft geen kenbare inventarisatie of zoekslag verricht, heeft de afbakening van het verzoek niet tot uitgangspunt genomen en heeft geen overleg gevoerd over eventuele praktische precisering. Daarmee is de beschikking niet zorgvuldig voorbereid.
67. De motivering bevat bovendien onopgeloste spanningen en is onvoldoende concreet. De CBCS stelt primair dat zij het verzoek wegens niet-toepasselijkheid van de LOB niet inhoudelijk kan behandelen, maar trekt vervolgens ten overvloede verstrekkende inhoudelijke conclusies zonder de daarvoor noodzakelijke zoekslag, inventarisatie en documentgerichte beoordeling. Zij stelt dat de gevraagde documenten naar hun aard vertrouwelijk zijn, maar erkent tegelijk dat algemene en geaggregeerde informatie openbaar kan zijn. Zij stelt dat informatie reeds op haar website staat, maar identificeert die informatie niet. Zij onderkent de publieke betekenis van het verzoek onder artikel 10 EVRM, maar verricht geen concrete afweging per documentcategorie.
68. De beschikking is bovendien niet controleerbaar. Het Gerecht noch eiseres kan vaststellen of de CBCS alle categorieën heeft onderzocht, of documenten ontbreken, welke passages beschermd zijn en of de weigering proportioneel is. Een beslissing die haar eigen feitelijke grondslag niet zichtbaar maakt, voldoet niet aan de eisen van draagkrachtige motivering en effectieve rechtsbescherming.
69. Deze gebreken kunnen niet worden gepasseerd met de redenering dat het verzoek toch grotendeels zou zijn afgewezen. De vraag welke documenten bestaan en welke delen openbaar kunnen worden gemaakt is juist de kern van de wettelijke besluitvorming. Een hypothetische uitkomst kan het ontbreken van die besluitvorming niet vervangen.

XIII. VERZOEK OM VOORAFGAANDE DOCUMENTAIRE TOETSING DOOR HET GERECHT

70. Eiseres verzoekt het Gerecht, alvorens definitief op het beroep te beslissen, de CBCS op grond van de artikelen 23 en 24 Lar te gelasten de feitelijke grondslag van haar weigering

Nardy L. Cramm

controleerbaar te maken. Dit is nodig omdat de CBCS geen inventaris heeft verstrekt en de rechtmatigheid van de afwijzing zonder kennis van de documenten niet kan worden beoordeeld.

71. Concreet verzoekt eiseres de CBCS te gelasten binnen een door het Gerecht te bepalen korte termijn over te leggen:

- a) een beschrijving van de verrichte zoekslag, met vermelding van de geraadpleegde systemen, afdelingen, functionarissen, zoektermen en periode;
- b) een volledige inventarislijst van de onder het verzoek vallende documenten, geordend per verzoekcategorie;
- c) per document de beslissing over gehele, gedeeltelijke of geen openbaarmaking, met de concrete wettelijke grond en een passagegerichte motivering;
- d) de niet-openbaar gemaakte documenten in ongeredigeerde vorm uitsluitend aan het Gerecht, voor zover de CBCS zich op beperkte kennisneming beroept;
- e) de exacte vindplaatsen van documenten waarvan de CBCS stelt dat zij reeds volledig openbaar zijn.

72. Dit verzoek sluit aan bij de werkwijze die het Gerecht in ECLI:NL:OGEAC:2026:45 heeft gevolgd. Het voorkomt dat een geschil over openbaarheid wordt beslist op basis van abstracte kwalificaties terwijl de rechter de documenten en de feitelijke zoekslag niet kan controleren.

XIV. CONCLUSIE EN PETITUM

73. De bestreden beschikking kan niet in stand blijven. De CBCS valt als zelfstandig bestuursorgaan belast met een overheidstaak onder de sinds 2020 verruimde LOB. Noch haar gemeenschappelijke status, noch haar onafhankelijkheid, noch de bescherming van haar archief maakt haar tot een van de LOB uitgezonderde autoriteit. Artikel 23 LTT rechtvaardigt bescherming van concrete toezichtgegevens, maar niet de categorische en niet-geïnterpreteerde afwijzing van algemene, gemengde en geanonimiseerde documenten.

Nardy L. Cramm

74. De CBCS had een zorgvuldige zoekslag moeten uitvoeren, de documenten moeten inventariseren, per document en per zelfstandig onderdeel moeten beslissen, anonimisering en gedeeltelijke verstrekking moeten onderzoeken en een concrete belangenafweging onder artikel 10 EVRM moeten verrichten. Omdat zij dat niet heeft gedaan, is het beroep gegrond.

Eiseres verzoekt het Gerecht daarom, voor zover rechtens mogelijk en met aanvulling van rechtsgronden:

1. het beroep, voor zover dit overeenkomstig artikel 9c Lar mede is gericht tegen de bestreden beschikking, gegrond te verklaren;
2. de bestreden beschikking te vernietigen;
3. te oordelen dat de CBCS bij de uitoefening van haar Curaçaose publieke toezichtstaken een zelfstandig bestuursorgaan belast met een overheidstaak is in de zin van artikel 1, onder a, LOB en het verzoek op grond van de LOB inhoudelijk dient te behandelen;
4. subsidiair, voor het geval het Gerecht oordeelt dat de LOB niet rechtstreeks op de CBCS van toepassing is, te oordelen dat de weigering van toegang tot de gevraagde informatie zelfstandig aan artikel 10 EVRM dient te worden getoetst en de CBCS op te dragen een concrete, documentgerichte en proportionele beslissing te nemen, waarbij per documentcategorie wordt onderzocht of gehele of gedeeltelijke toegang, anonimisering, weglakking of verstrekking in geaggregeerde vorm mogelijk is;
5. primair, na de in hoofdstuk XIII verzochte documentaire toetsing, zoveel mogelijk zelf in de zaak te voorzien door openbaarmaking te gelasten van de documenten of documentonderdelen waarop geen concrete geheimhoudingsgrond van toepassing is, met anonimisering of weglakking waar dat noodzakelijk is;
6. subsidiair, de CBCS op te dragen binnen vier weken, althans binnen een door het Gerecht te bepalen termijn, een nieuwe beschikking te nemen met inachtneming van de uitspraak, een volledige inventaris, een aantoonbare zoekslag, een toets per document en per

From the desk of:

Nardy L. Cramm

zelfstandig onderdeel, een beoordeling van gedeeltelijke openbaarmaking en een concrete toets aan artikel 10 EVRM;

7. te bepalen dat een enkele verwijzing naar “informatie op de website” slechts kan volstaan indien de CBCS per verzoekonderdeel de exacte, volledige en duurzaam toegankelijke vindplaats vermeldt;

8. de CBCS te veroordelen in de proceskosten;

9. iedere verdere beslissing te nemen die het Gerecht voor effectieve rechtsbescherming geraden acht.

Hoogachtend,

Met vriendelijke groet,

Nardy Linda Cramm
Publiciste en blogger Knipselkrant Curaçao,
eiseres, in persoon

Nardy L. Cramm

XV. JURIDISCHE BRONNEN EN PRODUCTIES

Kernbronnen

- [1] Landsverordening openbaarheid van bestuur, in het bijzonder artikelen 1-5, 7, 11 en 12, zoals gewijzigd bij P.B. 2020, no. 111, artikel 37.
- [2] Memorie van Toelichting bij de Landsverordening Electorale Raad, P.B. 2020, no. 111, artikelsgewijze toelichting bij artikel 37: uitbreiding van de LOB tot ZBO's, waaronder de Electorale Raad.
- [3] Landsverordening toezicht trustwezen, in het bijzonder artikel 23.
- [4] Centrale Bank-statuut voor Curaçao en Sint Maarten, in het bijzonder artikelen 3, 16, 18 en 31.
- [5] Landsverordening administratieve rechtspraak, in het bijzonder artikelen 9c, 23, 24 en 50.
- [6] Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao 21 maart 2017, ECLI:NL:OGEAC:2017:258 (CBCS is ZBO; uitspraak onder oude LOB-definitie).
- [7] Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao 27 maart 2026, ECLI:NL:OGEAC:2026:45 (zoekslag, inventarisatie en beoordeling per document en per zelfstandig onderdeel).
- [8] EHRM (Grote Kamer) 8 november 2016, Magyar Helsinki Bizottság tegen Hongarije, nr. 18030/11, in het bijzonder §§ 149-180 en 187 e.v.
- [9] EHRM 28 maart 2023, Saure tegen Duitsland (nr. 2), nr. 6091/16, in het bijzonder §§ 36-39, 56-58 en 69-72 (cumulatieve drempelcriteria voor toegang tot informatie, concrete belangenafweging en onderzoek naar geanonimiseerde verstrekking).

Producties bij deze gronden

- [1] LOB/EVRM-informatieverzoek van 9 februari 2026.
 - [2] Addendum bij het LOB/EVRM-informatieverzoek van 9 februari 2026.
 - [3] Bestreden beschikking van de CBCS, gedagtekend 15 juni 2026.
 - [4] Schriftelijke reactie van eiseres van 20 juni 2026.
 - [5] E-mailcorrespondentie met het Gerecht van 19 juni tot en met 24 juli 2026 inzake artikel 9c Lar en de nadere beroepsgronden, inclusief het door het Gerecht toegezonden CBCS verweerschrift.
-

From the desk of:

Nardy L. Cramm

[6] Achtergrondartikel “Wobben van De Nederlandse Bank: ‘U mag zich bijzonder wanen, maar u bent maar een gewoon bestuursorgaan’”, uitsluitend ter toelichting van aanleiding, journalistiek doel en afbakening van het verzoek.

[7] Tekst en Memorie van Toelichting van P.B. 2020, no. 111, in het bijzonder artikel 37 en de bijbehorende artikelsgewijze toelichting.

[8] ECLI:NL:OGEAC:2017:258.

[9] ECLI:NL:OGEAC:2026:45.

[10] Openbare wetsinformatie van de CBCS, “CBCS Legislation”, waarin de CBCS haar status als zelfstandig bestuursorgaan en haar functioneren op basis van nationale regelgeving van Curaçao en Sint Maarten beschrijft.

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 1

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Per email

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten
t.a.v. de Directie / Afdeling Juridische Zaken
Simon Bolivar Plein 1
Curaçao
E-mail: R.Doornbosch@centralbank.cw

Afz.: N.L. Cramm
P/a Reidlanswei 56
9254 JH Hurdegaryp, Nederland
Email: nardycramm@gmail.com

Betreft: Informatieverzoek op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB), mede gezien in het licht van artikel 6 en 10 EVRM

Datum: 9 februari 2026

LOB/EVRM INFORMATIEVERZOEK AAN DE CENTRALE BANK VAN CURACAO EN SINT MAARTEN

1. Inleiding en juridisch kader

Ondergetekende richt zich tot u met een verzoek om openbaarmaking van documenten op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB), mede gezien in het licht van artikel 6 en artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

Dit verzoek ziet op documenten die betrekking hebben op de toezichthoudende rol van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) ten aanzien van trustkantoren, voor zover deze optreden of zijn opgetreden als dienstverlener voor houders van vergunningen op grond van de Landsverordening buitengaats hazardspelen en/of daarmee samenhangende overgangsregimes.

Nardy L. Cramm

Het verzoek is beperkt tot documenten die door of namens de CBCS zelf zijn opgesteld, ontvangen of gedeeld, en strekt niet tot openbaarmaking van primaire toezichtdossiers van individuele onder toezicht staande instellingen.

2. Doel en belang van het verzoek

Het doel van dit verzoek is het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop door de CBCS invulling is gegeven aan haar toezichthoudende, beleidsmatige en coördinerende rol in relatie tot truststructuren rond (buitengaatse) kansspelvergunningen, mede in het licht van:

- transparantie en kenbaarheid van vergunninghouders;
- de rol van trustkantoren bij governance- en eigendomsstructuren;
- interbestuurlijke afstemming met andere overheidsorganen;
- en effectieve rechtsbescherming en publieke controle.

Dit betreft informatie van evident publiek belang, passend binnen de waarheidsvindende en controlerende functie die artikel 10 EVRM beoogt te beschermen.

3. Verzoek tot openbaarmaking van documenten

Ondergetekende verzoekt om openbaarmaking van de volgende categorieën documenten:

a. Beleids- en kaderdocumenten CBCS

Alle door of namens de CBCS opgestelde beleidsdocumenten, notities, memo's, analyses, richtlijnen of interne handreikingen waarin wordt ingegaan op:

- trustdienstverlening in relatie tot (online of buitengaatse) kansspelen;
- vergunninghouders of aanvragers van vergunningen op grond van de Landsverordening buitengaatse hazardspelen;
- governance-, eigendoms- of UBO-structuren bij dergelijke vergunninghouders.

b. Interbestuurlijke communicatie

Alle correspondentie (inclusief e-mail) tussen de CBCS en andere overheidsorganen, waaronder begrepen de Gouverneur, ministeries, toezichthouders of uitvoeringsorganen, voor zover betrekking hebbend op:

- truststructuren rond kansspelvergunningen;
-

Nardy L. Cramm

- risico's, aandachtspunten of toezichtsvraagstukken in dat verband;
- afstemming over regelgeving, handhaving of openbaarmaking.

c. Afgeleide en samenvattende toezichtdocumenten

Documenten waarin door de CBCS afgeleide, geaggregeerde of samenvattende bevindingen zijn vastgelegd over:

- de rol van trustkantoren bij vergunninghouders van buitengaats kansspelen;
- structurele of systemische risico's die daarbij zijn gesignaleerd; zonder dat daarbij vertrouwelijke broninformatie van individuele instellingen behoeft te worden verstrekt.

d. Adviezen en standpunten

Alle adviezen, standpunten of zienswijzen die door of namens de CBCS zijn uitgebracht aan andere overheidsorganen over:

- de inrichting van toezicht op trustkantoren in relatie tot kansspelen;
- transparantie, openbaarmaking of publicatie van vergunninghouders;
- de rolverdeling tussen toezichthouders en vergunningverlenende instanties.

e. Toezicht op aanwezigheid en geldigheid van vergunningen

Documenten waaruit blijkt op welke wijze door of namens de CBCS toezicht is gehouden op de naleving door trustkantoren van de verplichting om in cliëntdossiers te beschikken over een geldige en rechtmatige kansspelvergunning, voor zover vereist bij dienstverlening aan cliënten actief in (buitengaats) kansspelen, waaronder begrepen beleidsdocumenten, toezichtkaders, instructies, checklists, evaluaties en (geaggregeerde of geanonimiseerde) vaststellingen daaromtrent.

Dit onderdeel strekt niet tot openbaarmaking van individuele cliëntdossiers, maar tot inzicht in het toezichtkader en de wijze van toezichtuitoefening.

4. Afbakening en geheimhouding

Dit verzoek strekt uitdrukkelijk niet tot openbaarmaking van:

- primaire toezichtdossiers van individuele trustkantoren;
 - meldingen, rapportages of broninformatie die rechtstreeks van onder toezicht staande instellingen afkomstig zijn.
-

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Voor zover documenten (gedeeltelijk) vertrouwelijke gegevens bevatten, wordt verzocht om gedeeltelijke openbaarmaking (anonimisering of weglakking), conform vaste jurisprudentie onder de LOB.

5. EVRM-afweging

Voor zover openbaarmaking geheel of gedeeltelijk wordt geweigerd, verzoekt ondergetekende om een uitdrukkelijke en concrete belangenafweging, waarin wordt betrokken:

- het zwaarwegende publieke belang bij transparantie over toezicht op truststructuren;
- het belang van effectieve publieke en rechterlijke controle;
- en de bescherming die artikel 6 en 10 EVRM bieden aan toegang tot informatie van publiek belang.

6. Beslistermijn

Ondergetekende verzoekt u om binnen de wettelijke termijn bij beschikking op dit verzoek te beslissen en, indien van toepassing, gemotiveerd aan te geven op welke gronden (gedeeltelijke) openbaarmaking wordt geweigerd.

Hoogachtend,

Nardy Linda Cramm

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 2

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Per email

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten
t.a.v. de Directie / Afdeling Juridische Zaken
Simon Bolivar Plein 1
Curaçao
E-mail: R.Doornbosch@centralbank.cw

Afz.: N.L. Cramm
P/a Reidlanswei 56
9254 JH Hurdegaryp, Nederland
Email: nardycramm@gmail.com

Betreft: Addendum bij LOB/EVRM-informatieverzoek aan de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten

Datum: 9 februari 2026

ADDENDUM LOB/EVRM INFORMATIEVERZOEK AAN DE CENTRALE BANK VAN CURACAO EN SINT MAARTEN

Ter verduidelijking en aanvulling op het bijgevoegde informatieverzoek merkt ondergetekende het volgende op.

Het verzoek strekt mede tot openbaarmaking van documenten waaruit blijkt op welke wijze door of namens de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten toezicht is gehouden op de naleving door trustkantoren van de verplichting om in cliëntdossiers te beschikken over een geldige en rechtmatige kansspelvergunning, voor zover een dergelijke vergunning vereist was bij het verlenen van trustdiensten aan cliënten actief in (buitengaatse) kansspelen.

Dit betreft in het bijzonder documenten van beleidsmatige, kaderstellende of toezichthoudende aard, waaronder begrepen – maar niet beperkt tot – toezichtkaders, interne richtlijnen,

From the desk of:

Nardy L. Cramm

instructies, checklists, evaluaties en (geaggregeerde of geanonimiseerde) vaststellingen waaruit blijkt hoe dit aspect van vergunning validatie en -controle door de CBCS is beoordeeld.

Dit addendum strekt uitdrukkelijk niet tot openbaarmaking van individuele cliëntdossiers of vertrouwelijke broninformatie van onder toezicht staande instellingen, maar uitsluitend tot inzicht in het toezichtkader en de wijze van toezichtuitoefening door de CBCS zelf.

Ondergetekende verzoekt dit addendum te beschouwen als een nadere precisering van het oorspronkelijke verzoek, zonder uitbreiding van de reikwijdte daarvan te beogen.

Hoogachtend,

Nardy Linda Cramm

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 3

CENTRALE BANK

CURAÇAO & SINT MAARTEN

Mevrouw N.L. Cramm

Reidlanswei 56

9254 JH Hardegarijp

Nederland

nardycramm@gmail.com

Willemstad, 15 juni 2026

Uw referentie: -

Onze referentie: AP/ac/2026-005138

Onderwerp: Uw verzoek d.d. 9 februari 2026 op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB)

Geachte mevrouw Cramm,

Bij e-mailbericht van 9 februari 2026 heeft u op grond van artikel 3 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur, A.B. 2010, no. 87 (hierna LOB) de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (hierna: CBCS) verzocht om openbaarmaking van de volgende documenten die betrekking hebben op truststructuren rond kansspelvergunning, governance en eigendomsstructuren en toezicht op de aanwezigheid en geldigheid van vergunningen:

- a. beleidsdocumenten;
- b. interne richtlijnen;
- c. interbestuurlijke correspondentie;
- d. toezichtanalyses;
- e. toezichtkaders;
- f. geaggregeerde toezichtbevindingen.

Deze beschikking bevat de beoordeling van uw verzoek en de daarbij behorende beslissing.

1. Inleiding

- 1.1 Bij brief van 9 februari 2026 heeft verzoekster op grond van artikel 3 LOB een verzoek ingediend tot openbaarmaking van documenten. Dit verzoek betreft in het bijzonder documenten die zien op de toezichthoudende rol van de CBCS ten aanzien van trustkantoren in relatie tot structuren rondom (buitengaatse) kansspelen.
- 1.2 Het verzoek omvat meerdere categorieën documenten, waaronder beleidsdocumenten, interbestuurlijke communicatie, toezichtanalyses, adviezen en toezichtkaders. De CBCS heeft het verzoek beoordeeld aan de hand van het toepasselijke wettelijke kader, waaronder de LOB, het Centrale Bank-statuut en de Landsverordening toezicht trustwezen (hierna: LTT), alsmede relevante verdragsrechtelijke kaders.

2. Juridisch kader

2.1 Taak en onafhankelijkheid van de CBCS

- 2.1.1 Voorop dient te worden gesteld dat de CBCS bij Onderlinge Regeling zoals bedoeld in artikel 38, eerste lid van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden regelende een Gemeenschappelijke Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (hierna: Centrale Bank-statuut) is ingesteld. De CBCS is voor de voor de Landen Curaçao en Sint Maarten op grond van artikel 8 van het Centrale Bank-statuut belast met het toezicht op onder meer

 1828 CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN IS THE OLDEST CENTRAL BANK IN THE WESTERN HEMISPHERE

CBCS CURAÇAO

Simon Bolivar Plein 1, Willemstad, Curaçao
Phone: (599 9) 434 5500, Fax: (599 9) 461 5004

CBCS SINT MAARTEN

Walter Nisbeth Road 25, Pondfill, Philipsburg, Sint Maarten
Phone: (1721) 542 3520, Fax: (1721) 542 4307

verleners van beheersdiensten, waaronder trustkantoren. Dit toezicht is onderdeel van de bredere taak van de CBCS om de stabiliteit van het financiële systeem te waarborgen.

- 2.1.2 Volgens artikel 16 van het Centrale Bank-statuut geniet de CBCS een bijzondere vorm van bescherming, in die zin dat haar archieven, gebouwen, terreinen, eigendommen en bezittingen niet zonder voorafgaande toestemming van het Gemeenschappelijk Hof kunnen worden onderworpen aan huiszoeking, vordering, verbeurdverklaring, onteigening of andere bestuurlijke of gerechtelijke dwangmaatregelen. Deze bepaling beoogt de onafhankelijkheid en ongestoorde taakuitoefening van de Bank te waarborgen.
- 2.1.3 Artikel 18 van het Centrale Bank-statuut waarborgt verder de institutionele onafhankelijkheid van de CBCS. Deze bepaling houdt in dat de CBCS bij de uitvoering van haar taken geen instructies mag vragen of aanvaarden van overheidsorganen, hetgeen mede relevant is voor de beoordeling van openbaarmaking van interne en interbestuurlijke communicatie.

2.2 Eenvormige landsverordeningen

- 2.2.1 Aangezien de CBCS een gemeenschappelijke entiteit is van het Land Curaçao en het Land Sint Maarten is in artikel 3 lid 2 van het Centrale Bank-statuut een zogenoemde uniformiteitsclausule opgenomen. Op grond hiervan dienen beide Landen te waarborgen 'dat hun nationale wetgeving, voor zover in relatie tot de doelstellingen van de Bank, en de daarop berustende uitvoeringsbepalingen, eenvormig en verenigbaar zijn met deze [Onderlinge] Regeling (...)'.
 - 2.2.2 De CBCS heeft conform het Centrale Bank-statuut rechtsmacht in beide jurisdicties en conform dit statuut kunnen enkel bij Eenvormige Landsverordeningen aan de CBCS bevoegdheden, rechten en plichten worden opgelegd. In dit kader wordt tevens verwezen naar artikelen 8 lid 2, 9 en 10 lid 9 van het Centrale Bankstatuut.

2.3 Toezicht en geheimhouding onder de Landsverordening toezicht trustkantoren (Ltt)

- 2.3.1 De Ltt is een eenvormige Landsverordening en regelt de bevoegdheden van de CBCS ten aanzien van trustkantoren en andere verleners van beheersdiensten. Uit artikel 19 Ltt volgt dat de CBCS toezicht houdt op de naleving van verplichtingen inzake cliëntinformatie en eigendomsstructuren. Deze verplichtingen hebben betrekking op gevoelige en vertrouwelijke gegevens die in beginsel niet voor openbaarmaking in aanmerking komen.
 - 2.3.2 Artikel 23, eerste lid, Ltt bepaalt dat gegevens en inlichtingen die zijn verkregen in het kader van toezicht op afzonderlijke verleners van beheersdiensten niet worden gepubliceerd en geheim zijn. Deze bepaling heeft een dwingend karakter en vormt een centrale beperking op de toepassing van openbaarheid. Voorts bepaalt artikel 23, tweede lid, Ltt dat dergelijke gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt voor de uitvoering van de wettelijke taken en niet voor andere doeleinden. Dit betekent dat openbaarmaking in beginsel niet is toegestaan, tenzij een specifieke wettelijke uitzondering van toepassing is.
 - 2.3.3 Artikel 23, vierde lid, Ltt biedt een beperkte uitzondering, in die zin dat gegevens kunnen worden openbaar gemaakt indien deze niet herleidbaar zijn tot individuele instellingen. Deze bepaling vormt de juridische basis voor het verstrekken van geanonimiseerde en geaggregeerde informatie.

2.4 Artikel 10 EVRM

- 2.4.1 Artikel 10 EVRM beschermt het recht op toegang tot informatie van publiek belang, met name waar dit bijdraagt aan publieke controle en maatschappelijke discussie. In *Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary*¹ heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat artikel 10 EVRM onder omstandigheden ook een recht op toegang tot overheidsinformatie omvat.
- 2.4.2 Dit recht is echter niet absoluut en kan worden beperkt op grond van artikel 10, tweede lid, EVRM. Beperkingen zijn toegestaan indien deze bij wet zijn voorzien en noodzakelijk in een democratische samenleving zijn ter bescherming van onder meer vertrouwelijke informatie en economische belangen.

2.5 Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) van Curaçao

- 2.5.1 Ingevolge artikel 3, eerste lid, LOB kan een ieder verzoeken om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of tot de onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame directies, departementen, diensten, bureaus, secretariaten en instellingen. Ingevolge het tweede lid van voornoemde bepaling vermeldt de verzoeker de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
- 2.5.2 Sinds de wijziging van de LOB bij Landsverordening van 6 oktober 2020 (PB 2020, no. 111) verstaat artikel 1 onder a onder het begrip 'bestuursorgaan' niet enkel 'de minister die het rechtstreeks aangaat', maar ook 'het zelfstandige bestuursorgaan belast met een overheidstaak' (zie artikel 37 van voornoemde Landsverordening).
- 2.5.3 Hoewel de CBCS voor de uitoefening van haar bevoegdheden conform de eenvormige sectorale toezichtsverordeningen, zoals de Ltt, kan worden beschouwd als een zelfstandig bestuursorgaan,² kan zij als een voor Curaçao en Sint Maarten gezamenlijke instelling niet worden beschouwd als een Landsorgaan in de zin van de LOB van Curaçao dat geen eenvormige, maar unilaterale landsverordening is.

3. Beoordeling van het verzoek

- 3.1 Op grond van het voorgaande kunnen verzoeken tot openbaarmaking op grond van de LOB niet door de CBCS worden behandeld en kunnen op grond van de LOB enkel aan 'de minister die het rechtstreeks betreft' documenten worden gevraagd ten aanzien van zaken die de werkzaamheden en taken van de CBCS betreffen voor zover deze documenten en informatie bij het desbetreffende ministerie berusten. Immers, de CBCS valt gezien haar aard als bij onderlinge regeling ex artikel 38 Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voor Curaçao en Sint Maarten gemeenschappelijk orgaan niet onder de reikwijdte van de unilaterale Landsverordening Openbaarheid van Bestuur van Curaçao. Uw verzoek kan derhalve niet door de CBCS in behandeling worden genomen, nu de LOB niet op de CBCS van toepassing is en de CBCS derhalve onbevoegd is om op dit verzoek te beslissen.
- 3.2 *Aanvullende beoordeling ten overvloede*
- 3.2.1 Ten overvloede overweegt de CBCS dat, zelfs indien zij als bestuursorgaan in de zin van de LOB zou worden aangemerkt, het verzoek niet voor inwilliging in aanmerking zou komen voor zover de gevraagde informatie gegevens betreft die door de CBCS in het

¹ EHRM 8 november 2016, Appl. no. 18030/11

² Vgl. GEA Curaçao, 21 maart 2017, ECLI:NL:OGEAC:2017:258

kader van haar toezichthoudende taak zijn verkregen. Deze vallen immers onder de strikte geheimhoudingsregeling van artikel 23 Ltt.

- 3.2.2 Deze bepaling heeft een dwingend karakter en staat er in beginsel aan in de weg dat informatie die herleidbaar is tot individuele onder toezicht staande instellingen, waaronder trustkantoren en aanverwante structuren, openbaar wordt gemaakt. De gevraagde documenten, waaronder toezichtanalyses, interbestuurlijke correspondentie en interne richtlijnen, bevatten naar hun aard dergelijke vertrouwelijke gegevens.
- 3.2.3 Voorts geldt dat openbaarmaking van interne beleidsdocumenten en interbestuurlijke communicatie de effectieve uitoefening van het toezicht door de CBCS kan ondermijnen. Openbaarmaking kan ertoe leiden dat onder toezicht staande instellingen minder bereid zijn om volledige en juiste informatie te verstrekken, hetgeen de stabiliteit en integriteit van het financiële stelsel kan schaden.
- 3.2.4 Voor zover uw verzoek betrekking heeft op algemene beleidsregels, richtlijnen en andere publiek toegankelijke normen waaraan onder toezicht staande instellingen dienen te voldoen, merkt de CBCS op dat dergelijke informatie reeds openbaar beschikbaar is via haar publicaties op haar website. In zoverre ontbreekt belang bij afzonderlijke verstrekking op grond van een informatieverzoek.
- 3.2.5 Voor zover het verzoek ziet op geaggregeerde toezichtbevindingen geldt dat artikel 23, vierde lid, Ltt ruimte biedt voor verstrekking, mits deze gegevens niet herleidbaar zijn tot individuele instellingen. De CBCS stelt zich op het standpunt dat uitsluitend in die beperkte vorm eventueel informatie zou kunnen worden verstrekt. De CBCS merkt in dit kader echter op dat voor zover deze informatie beschikbaar is deze is gepubliceerd op haar website.
- 3.2.6 In het licht van artikel 10 EVRM is beoordeeld of het belang van openbaarheid in dit geval zwaarder zou moeten wegen. Hoewel wordt onderkend dat transparantie ten aanzien van toezicht op truststructuren kan bijdragen aan publiek debat, weegt in dit geval het belang van vertrouwelijkheid van toezichtinformatie, financiële stabiliteit en effectieve handhaving zwaarder. De beperkingen vloeien bovendien rechtstreeks voort uit wettelijke bepalingen (met name artikel 23 Ltt) en zijn noodzakelijk en proportioneel in de zin van artikel 10, tweede lid, EVRM.

4. Beslissing

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten besluit:

1. Het verzoek van 9 februari 2026 op grond van artikel 3 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur niet in behandeling te nemen, aangezien de CBCS niet kan worden aangemerkt als bestuursorgaan in de zin van deze landsverordening en de LOB derhalve niet op haar van toepassing is.
2. Ten overvloede wordt overwogen dat, indien het verzoek inhoudelijk zou worden beoordeeld, dit grotendeels zou worden afgewezen op grond van de geheimhoudingsverplichting van artikel 23 van de Landsverordening toezicht trustwezen en de belangen van effectieve toezichtuitoefening en financiële stabiliteit.
3. Ten overvloede merkt de CBCS op dat voor zover de gevraagde informatie reeds openbaar beschikbaar is via haar publicaties, geen grond bestaat voor afzonderlijke verstrekking.

5. Rechtsmiddelen

Tegen een beschikking van de CBCS kan conform artikel 55 van de Landsverordening administratieve rechtspraak (Lar) een bezwaarschrift indienen bij de CBCS, t.a.v. Lar-bezwaaradviescommissie, Simon Bolivarplein 1 Willemstad, Curaçao (e-mail lar@centralbank.cw). Ingevolge artikel 56 Lar bedraagt de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift zes (6) weken na de dag waarop de beschikking is gegeven. U kunt er tevens ingevolge artikel 7 jo. artikel 16 Lar voor kiezen om binnen zes (6) weken na de dag waarop de beschikking is gegeven, beroep aan te tekenen bij het Gerecht in Eerste Aanleg Curaçao.

Hoogachtend,
Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten,

R. Doornbosch
President

V. van Bogaert
Manager Legal, Governance en Compliance

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 4

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Per email

Aan: Het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao (sector bestuursrecht)

T.a.v. de griffier / mevrouw mr. H. Van der Schaft

Emancipatie Boulevard Dominico F. "Don" Martina 18, Willemstad, Curaçao (CW)

E-mail: hannah.vanderschaft@caribjustitia.org en bestuursrechtcur@caribjustitia.org

Afz: Nardy.L. Cramm

Ten deze domicilie kiezende op: Kaya Harmonia 41, Curaçao (CW)

E-mail: nardycramm@gmail.com

Cc: De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS)

Simon Bolivar Plein 1, Curaçao (CW)

E-mail: r.doornbosch@centralbank.cw en j.jansen@centralbank.cw en p.tweeboom@centralbank.cw

Betreft: CUR202601497 - schriftelijke reactie op beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Datum: 20 juni 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon dia,

In reactie op uw e-mail van 19 juni 2026 inzake CUR202601497 bericht ondergetekende dat zij zich niet kan verenigen met de beschikking van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten van 17 juni 2026 op haar informatieverzoek van 9 februari 2026 op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) en artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

Nardy L. Cramm

Het beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing dient derhalve, overeenkomstig artikel 9c LAR, mede te worden geacht te zijn gericht tegen deze alsnog genomen beschikking.

Ondergetekende verzoekt om een redelijke termijn voor het indienen van de gronden tegen deze beschikking.

Reeds thans merkt ondergetekende op dat de beschikking naar haar oordeel niet uitsluitend vragen oproept over de door de CBCS ingenomen opvatting omtrent de toepasselijkheid van de LOB en de reikwijdte van artikel 10 EVRM in relatie tot de CBCS, maar ook over de wijze waarop de CBCS het verzoek heeft gekwalificeerd, afgebakend en vervolgens in overwegende mate buiten inhoudelijke beoordeling heeft geplaatst.

Het verzoek zag immers uitdrukkelijk niet op openbaarmaking van individuele toezichtdossiers of tot afzonderlijke trustkantoren herleidbare toezichtinformatie, maar juist op documenten van meer algemene aard, waaronder beleidsdocumenten, toezichtkaders, interne richtlijnen, interbestuurlijke afstemming, toezichtanalyses en geaggregeerde toezichtbevindingen met betrekking tot truststructuren rond kansspelvergunningen, governance, eigendomsstructuren en toezicht op de aanwezigheid en geldigheid van vergunningen.

Tegen die achtergrond rijst naar het oordeel van ondergetekende onder meer de vraag of de CBCS met haar beschikking niet een te ruime afschermingsconstructie hanteert, doordat zij toezichtvertrouwelijke informatie over individuele instellingen, algemene beleids- en toezichtdocumentatie en de uit artikel 10 EVRM voortvloeiende toegang tot informatie van publiek belang onvoldoende van elkaar onderscheidt.

Ondergetekende vraagt immers niet om individuele toezichtdossiers, maar om documenten die zien op de wijze waarop de toezichthouder zijn wettelijke taak heeft ingericht en uitoefent. Dat broninformatie over individuele onder toezicht staande instellingen onder omstandigheden beschermd kan zijn, betekent niet zonder meer dat ook alle daarvan te onderscheiden beleids-, kader- en toezichtdocumenten aan openbaarheid kunnen worden onttrokken.

Evenmin geeft de beschikking vooralsnog inhoudelijk duidelijkheid over de vraag op welke wijze de CBCS in haar toezicht op truststructuren rond buitengaats online kansspelactiviteiten vaststelt of sprake is van een verifieerbare en rechtsgeldig verleende vergunningstructuur, waaronder de

Nardy L. Cramm

aanwezigheid van een authenticeerbare, rechtsgeldig verleende en ononderbroken vergunning, verleend door het daartoe wettelijk bevoegde bestuursorgaan en verifieerbaar aan de hand van officiële besluitvorming en officiële bekendmakingen daarvan in wettelijk voorgeschreven overheidsbladen of andere officiële bekendmakingskanalen.

Daarbij is voor ondergetekende mede van belang dat zij in eerdere procedures reeds langs bestuursrechtelijke weg heeft getracht toegang te verkrijgen tot informatie over vergunningstructuren, bevoegd- en verantwoordelijkheidsgrondslagen en toezicht.

Juist gelet op de procesgang in die eerdere procedures acht ondergetekende het noodzakelijk haar bezwaren tegen de onderhavige beschikking reeds thans op hoofdlijnen vast te leggen. Daarmee wordt voorkomen dat onduidelijkheid ontstaat over de reikwijdte van het geschil indien de zaak opnieuw op formeel-procedurele grondslagen zou worden afgedaan, zonder effectieve inhoudelijke beoordeling van de gevraagde informatie, de afbakening van het verzoek en het beroep op artikel 10 EVRM.

Tegen diezelfde achtergrond roept de onderhavige beschikking tevens de vraag op of niet opnieuw een situatie ontstaat waarin wel een formele rechtsingang bestaat, maar geen effectieve inhoudelijke beoordeling plaatsvindt van informatieverzoeken die zien op de onderliggende inrichting, normering en uitoefening van publiek toezicht.

Dat raakt niet alleen aan de uitleg van de Landsverordening openbaarheid van bestuur, maar ook aan de door artikel 10 EVRM beschermde toegang tot overheidsinformatie van publiek belang ten behoeve van journalistieke en maatschappelijke controle op het functioneren van publieke toezichthouders. Tevens raakt dit aan de effectiviteit van de rechtsbescherming tegen een beschikking die die toegang afwijst of structureel illusoir maakt.

Tegen die achtergrond roept de beschikking onder meer vragen op ten aanzien van:

- de door de CBCS ingenomen bevoegdheids- en toepasselijkheidsopvatting ten aanzien van de Landsverordening openbaarheid van bestuur en artikel 10 EVRM;
- de verhouding tussen de LOB, de Landsverordening toezicht trustwezen en artikel 10 EVRM;

From the desk of:

Nardy L. Cramm

-
- het onderscheid tussen enerzijds toezichtvertrouwelijke gegevens over individuele onder toezicht staande instellingen en anderzijds documenten die zien op de inrichting, normering en uitoefening van het toezicht zelf;
 - de vraag in hoeverre een publiek toezichthouder die met overheidstaken is belast, zich ten aanzien van dergelijke documenten in algemene zin aan een verzoek om openbaarheid kan onttrekken;
 - de motivering van het standpunt dat ook voor zover het verzoek ziet op algemene, niet tot individuele instellingen herleidbare documenten, geen inhoudelijke beoordeling, concrete inventarisatie van de onder het verzoek vallende documentcategorieën of gespecificeerde toetsing per documentcategorie zou hoeven plaats te vinden;
 - de vraag of de door de CBCS ingenomen benadering in de praktijk leidt tot een louter formele rechtsingang zonder effectieve toegang tot inhoudelijke toetsing van informatie van evident publiek belang.

Gelet op het publieke belang van de verzochte informatie, de journalistieke en maatschappelijke controlefunctie die met het verzoek wordt gediend, en het beroep op artikel 10 EVRM, behoudt ondergetekende zich uitdrukkelijk het recht voor om in de nog in te dienen gronden nader uiteen te zetten waarom de beschikking naar haar oordeel zowel bestuursrechtelijk als verdragsrechtelijk ontoereikend is gemotiveerd, maar tevens de effectiviteit van de rechtsbescherming en de praktische toegang tot inhoudelijke toetsing ten aanzien van dergelijke informatieverzoeken.

Ondergetekende behoudt zich tevens het recht voor de gronden nader aan te vullen zodra duidelijk is op welke documenten, documentcategorieën en openbaar beschikbare bronnen de CBCS zich in haar beschikking precies beroept.

Met vriendelijke groet,

Nardy Linda Cramm

Publiciste en blogger Knipselkrant Curaçao

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 5a

Van: Nardy Cramm nardycramm@gmail.com
Onderwerp: Re: CUR202601497 Cramm vs CBCS

Datum: 20 juni 2026 om 11:22

Aan: Hannah Van der Schaft Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org, Bestuursrechtcur Rechtcur
bestuursrechtcur@caribjustitia.org

Kopie: J.Jansen@centralbank.cw j.jansen@centralbank.cw, P.Tweeboom@centralbank.cw p.tweeboom@centralbank.cw,
Richard Doornbosch R.Doornbosch@centralbank.cw

Betreft: CUR202601497 - reactie op beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon dia,

Hierbij zend ik u mijn schriftelijke reactie naar aanleiding van de beschikking van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten van 17 juni 2026 in zaak CUR202601497, met het verzoek deze aan het procesdossier toe te voegen.

Zoals in de bijgevoegde brief vermeld, verenig ik mij niet met deze beschikking en dient mijn beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing overeenkomstig artikel 9c Lar mede te worden geacht te zijn gericht tegen deze alsnog genomen beschikking.

Ik verzoek u vriendelijk de ontvangst van deze brief te bevestigen en mij een redelijke termijn te verlenen voor het indienen van de gronden tegen de beschikking.

Bijlage:

- Schriftelijke reactie inzake beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Met vriendelijke groet,

N.L. Cramm

E nardycramm@gmail.com

W www.nardysnotes.com

2026 06 20 - schriftelijke reactie
op beschikking CBCS d.d. 17 jun...
130 KB

Op 19 jun 2026, om 19:43 heeft Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org> het volgende geschreven:

Geachte mevrouw Cramm,

U heeft beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op uw Lob-verzoek.

Op 17 juni 2026 heeft de CBCS alsnog op uw verzoek beslist.

Het is mogelijk dat u zich niet kunt verenigen met de inhoud van de genomen beslissing. In dat geval wordt uw beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing op grond van artikel 9c van de Lar mede geacht te zijn gericht tegen de alsnog genomen beslissing. U zult dan in de gelegenheid worden gesteld gronden tegen die beslissing aan te voeren.

Indien u zich wel kunt verenigen met de beslissing, ligt het voor de hand dat u uw beroep intrekt.

Wilt u het Gerecht daarom zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 3 juli 2026, laten weten of u zich wel of niet kunt verenigen met de beslissing op uw Lob-verzoek?

Bij voorbaat dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Hannah van der Schaft
Griffier bestuursrecht

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 5b

Van: Bestuursrechtcur Rechtcur bestuursrechtcur@caribjustitia.org
Onderwerp: verweer in CUR202601497 Cramm vs de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten
Datum: 22 juni 2026 om 15:01
Aan: nardycramm@gmail.com
Kopie: j.jansen@centralbank.cw, p.tweeboom@centralbank.cw

BR

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u een afschrift van het verweerschrift van 17 juni 2026 van
CENTRALE BANK VAN CURACAO EN SINT MAARTEN.

Het Gerecht informeert u te zijner tijd over de verdere behandeling van het
beroep.

Hoogachtend,

mw. L. Servilia

Administratieve ondersteuning Bestuursrecht eerste aanleg
Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire,
Sint Eustatius en Saba

Toestelnummer: 122 | T: (+5999) 4634111 | A: Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don'
Martina 18, Willemstad, Curaçao | E: bestuursrechtcur@caribjustitia.org |
W: www.gemhofvanjustitie.org | [in](#) [Gemeenschappelijk Hof van Justitie](#) | [f](#) [Hof van Justitie Curaçao](#)

CUR202601497 CUR202601497
Verweerschrift.pdf
2,1 MB

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 5c

CENTRALE BANK

CURAÇAO & SINT MAARTEN

Op heden,
JUN 17 2026
ter Griffie van het
Gerecht in Eerste Aanleg
van Curaçao ingediend
De Griffier.

Aan het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao

Datum: 17 juni 2026

Zaaknummer: CUR202601497

VERWEERSCHRIFT

Inzake:

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

verweerster, hierna: de CBCS

gemachtigden: mr. J.A.M. Jansen en mr. P.Ch.M. Tweeboom

tegen

Mevrouw N.L. Cramm

verzoekster,

gemachtigde: in persoon

Edelachtbare,

De CBCS heeft kennisgenomen van het door verzoekster ingediende beroepschrift en voert daartegen het volgende verweer.

I. Reactie op het beroepschrift

1. Op 9 februari 2026 heeft verzoekster bij de CBCS een verzoek ingediend op grond van artikel 3 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB)¹, strekkende tot openbaarmaking van diverse documenten die betrekking zouden hebben op het toezicht van de CBCS op trustkantoren in relatie tot (online) kansspelen.
2. Aangezien volgens verzoekster niet tijdig op dit verzoek was beslist, heeft zij op 16 maart 2026 beroep ingesteld bij uw Gerecht wegens het uitblijven van een beschikking.
3. Na indiening van het beroep heeft de CBCS alsnog op het verzoek beslist bij beschikking van 15 juni 2026. Een afschrift van deze beschikking wordt als **productie 1** overgelegd.
4. Daarmee is niet langer sprake van het nalaten door de CBCS om een beschikking te geven, nu inmiddels een beschikking is genomen. Het met het beroep beoogde resultaat - het verkrijgen van een beslissing op het verzoek - is reeds bereikt.

¹ A.B. 2010, no. 87

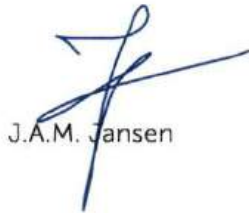
5. Nu de CBCS inmiddels op het verzoek heeft beschikt, ontbeert het beroep, voor zover dit is gericht tegen het uitblijven van een beschikking, feitelijke grondslag.

II. Conclusie

Gelet op het vorenstaande verzoekt de CBCS uw Gerecht:

- vast te stellen dat de CBCS inmiddels bij beschikking van 15 juni 2026 op het LOB-verzoek van verzoekster heeft beslist;
- voor zover het beroep is gericht tegen het uitblijven van een beschikking, verzoekster niet-ontvankelijk te verklaren in haar beroep, dan wel het beroep ongegrond te verklaren.

Willemstad, 17 juni 2026

J.A.M. Jansen

P.Ch.M. Tweeboom

CENTRALE BANK

CURAÇAO & SINT MAARTEN

PRODUCTIE 1

Camelia, Aurita

From: Camelia, Aurita
Sent: Monday, June 15, 2026 10:58 AM
To: nardycramm@gmail.com
Cc: Pardesie, Anushka; van Bogaert, Viola
Subject: Uw verzoek d.d. 9 februari 2026 op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB)
Attachments: Mevrouw N.L. Cramm.pdf

Tracking:

Recipient

Read

nardycramm@gmail.com

Pardesie, Anushka

van Bogaert, Viola

#Corporate Services

Read: 6/15/2026 1:34 PM

Read: 6/15/2026 11:40 AM

Dear Mrs. Cramm,

On behalf of the Legal, Governance and Compliance Division of the Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, please find attached a scan of our letter.

Sincerely,
Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

Aurita Camelia

Secretarial & Administrative Assistant

CENTRALE BANK

CURAÇAO & SINT MAARTEN

Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

Simon Bolivar Plein 1, Willemstad, Curaçao

P: +599 9 434 5681

E: a.camelia@centralbank.cw

W: www.centralbank.cw

CENTRALE BANK

CURAÇAO & SINT MAARTEN

Mevrouw N.L. Cramm
Reidlanswei 56
9254 JH Hardegarijp
Nederland
nardycramm@gmail.com

Willemstad, 15 juni 2026

Uw referentie: -

Onze referentie: AP/ac/2026-005138

Onderwerp: Uw verzoek d.d. 9 februari 2026 op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB)

Geachte mevrouw Cramm,

Bij e-mailbericht van 9 februari 2026 heeft u op grond van artikel 3 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur, A.B. 2010, no. 87 (hierna LOB) de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (hierna: CBCS) verzocht om openbaarmaking van de volgende documenten die betrekking hebben op truststructuren rond kansspelvergunning, governance en eigendomsstructuren en toezicht op de aanwezigheid en geldigheid van vergunningen:

- a. beleidsdocumenten;
- b. interne richtlijnen;
- c. interbestuurlijke correspondentie;
- d. toezichtanalyses;
- e. toezichtkaders;
- f. geaggregeerde toezichtbevindingen.

Deze beschikking bevat de beoordeling van uw verzoek en de daarbij behorende beslissing.

1. Inleiding

- 1.1 Bij brief van 9 februari 2026 heeft verzoekster op grond van artikel 3 LOB een verzoek ingediend tot openbaarmaking van documenten. Dit verzoek betreft in het bijzonder documenten die zien op de toezichthoudende rol van de CBCS ten aanzien van trustkantoren in relatie tot structuren rondom (buitengaatse) kansspelen.
- 1.2 Het verzoek omvat meerdere categorieën documenten, waaronder beleidsdocumenten, interbestuurlijke communicatie, toezichtanalyses, adviezen en toezichtkaders. De CBCS heeft het verzoek beoordeeld aan de hand van het toepasselijke wettelijke kader, waaronder de LOB, het Centrale Bank-statuut en de Landsverordening toezicht trustwezen (hierna: LTT), alsmede relevante verdragsrechtelijke kaders.

2. Juridisch kader

2.1 Taak en onafhankelijkheid van de CBCS

- 2.1.1 Voorop dient te worden gesteld dat de CBCS bij Onderlinge Regeling zoals bedoeld in artikel 38, eerste lid van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden regerende een Gemeenschappelijke Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (hierna: Centrale Bank-statuut) is ingesteld. De CBCS is voor de voor de Landen Curaçao en Sint Maarten op grond van artikel 8 van het Centrale Bank-statuut belast met het toezicht op onder meer

 1828 CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN IS THE OLDEST CENTRAL BANK IN THE WESTERN HEMISPHERE

CBCS CURAÇAO

Simon Bolívar Plein 1, Willemstad, Curaçao
Phone: (599 9) 454 5500, Fax: (599 9) 461 5004

CBCS SINT MAARTEN

Walter Nisbeth Road 25, Pondfill, Philipsburg, Sint Maarten
Phone: (1/21) 542 3520, Fax: (1/21) 542 4307

verleners van beheersdiensten, waaronder trustkantoren. Dit toezicht is onderdeel van de bredere taak van de CBCS om de stabiliteit van het financiële systeem te waarborgen.

- 2.1.2 Volgens artikel 16 van het Centrale Bank-statuut geniet de CBCS een bijzondere vorm van bescherming, in die zin dat haar archieven, gebouwen, terreinen, eigendommen en bezittingen niet zonder voorafgaande toestemming van het Gemeenschappelijk Hof kunnen worden onderworpen aan huiszoeking, vordering, verbeurdverklaring, onteigening of andere bestuurlijke of gerechtelijke dwangmaatregelen. Deze bepaling beoogt de onafhankelijkheid en ongestoorde taakuitoefening van de Bank te waarborgen.
- 2.1.3 Artikel 18 van het Centrale Bank-statuut waarborgt verder de institutionele onafhankelijkheid van de CBCS. Deze bepaling houdt in dat de CBCS bij de uitvoering van haar taken geen instructies mag vragen of aanvaarden van overheidsorganen, hetgeen mede relevant is voor de beoordeling van openbaarmaking van interne en interbestuurlijke communicatie.

2.2 Eenvormige landsverordeningen

- 2.2.1 Aangezien de CBCS een gemeenschappelijke entiteit is van het Land Curaçao en het Land Sint Maarten is in artikel 3 lid 2 van het Centrale Bank-statuut een zogenoemde uniformiteitsclausule opgenomen. Op grond hiervan dienen beide Landen te waarborgen 'dat hun nationale wetgeving, voor zover in relatie tot de doelstellingen van de Bank, en de daarop berustende uitvoeringsbepalingen, eenvormig en verenigbaar zijn met deze [Onderlinge] Regeling (...)'.
- 2.2.2 De CBCS heeft conform het Centrale Bank-statuut rechtsmacht in beide jurisdicties en conform dit statuut kunnen enkel bij Eenvormige Landsverordeningen aan de CBCS bevoegdheden, rechten en plichten worden opgelegd. In dit kader wordt tevens verwezen naar artikelen 8 lid 2, 9 en 10 lid 9 van het Centrale Bankstatuut.

2.3 Toezicht en geheimhouding onder de Landsverordening toezicht trustkantoren (Ltt)

- 2.3.1 De Ltt is een eenvormige Landsverordening en regelt de bevoegdheden van de CBCS ten aanzien van trustkantoren en andere verleners van beheersdiensten. Uit artikel 19 Ltt volgt dat de CBCS toezicht houdt op de naleving van verplichtingen inzake cliëntinformatie en eigendomsstructuren. Deze verplichtingen hebben betrekking op gevoelige en vertrouwelijke gegevens die in beginsel niet voor openbaarmaking in aanmerking komen.
- 2.3.2 Artikel 23, eerste lid, Ltt bepaalt dat gegevens en inlichtingen die zijn verkregen in het kader van toezicht op afzonderlijke verleners van beheersdiensten niet worden gepubliceerd en geheim zijn. Deze bepaling heeft een dwingend karakter en vormt een centrale beperking op de toepassing van openbaarheid. Voorts bepaalt artikel 23, tweede lid, Ltt dat dergelijke gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt voor de uitvoering van de wettelijke taken en niet voor andere doeleinden. Dit betekent dat openbaarmaking in beginsel niet is toegestaan, tenzij een specifieke wettelijke uitzondering van toepassing is.
- 2.3.3 Artikel 23, vierde lid, Ltt biedt een beperkte uitzondering, in die zin dat gegevens kunnen worden openbaar gemaakt indien deze niet herleidbaar zijn tot individuele instellingen. Deze bepaling vormt de juridische basis voor het verstrekken van geanonimiseerde en geaggregeerde informatie.

2.4 Artikel 10 EVRM

- 2.4.1 Artikel 10 EVRM beschermt het recht op toegang tot informatie van publiek belang, met name waar dit bijdraagt aan publieke controle en maatschappelijke discussie. In *Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary*¹ heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat artikel 10 EVRM onder omstandigheden ook een recht op toegang tot overheidsinformatie omvat.
- 2.4.2 Dit recht is echter niet absoluut en kan worden beperkt op grond van artikel 10, tweede lid, EVRM. Beperkingen zijn toegestaan indien deze bij wet zijn voorzien en noodzakelijk in een democratische samenleving zijn ter bescherming van onder meer vertrouwelijke informatie en economische belangen.

2.5 Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) van Curaçao

- 2.5.1 Ingevolge artikel 3, eerste lid, LOB kan een ieder verzoeken om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of tot de onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame directies, departementen, diensten, bureaus, secretariaten en instellingen. Ingevolge het tweede lid van voornoemde bepaling vermeldt de verzoeker de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
- 2.5.2 Sinds de wijziging van de LOB bij Landsverordening van 6 oktober 2020 (PB 2020, no. 111) verstaat artikel 1 onder a onder het begrip 'bestuursorgaan' niet enkel 'de minister die het rechtstreeks aangaat', maar ook 'het zelfstandige bestuursorgaan belast met een overheidstaak' (zie artikel 37 van voornoemde Landsverordening).
- 2.5.3 Hoewel de CBCS voor de uitoefening van haar bevoegdheden conform de eenvormige sectorale toezichtsverordeningen, zoals de Ltt, kan worden beschouwd als een zelfstandig bestuursorgaan,² kan zij als een voor Curaçao en Sint Maarten gezamenlijke instelling niet worden beschouwd als een Landsorgaan in de zin van de LOB van Curaçao dat geen eenvormige, maar unilaterale landsverordening is.

3. Beoordeling van het verzoek

- 3.1 Op grond van het voorgaande kunnen verzoeken tot openbaarmaking op grond van de LOB niet door de CBCS worden behandeld en kunnen op grond van de LOB enkel aan 'de minister die het rechtstreeks betreft' documenten worden gevraagd ten aanzien van zaken die de werkzaamheden en taken van de CBCS betreffen voor zover deze documenten en informatie bij het desbetreffende ministerie berusten. Immers, de CBCS valt gezien haar aard als bij onderlinge regeling ex artikel 38 Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voor Curaçao en Sint Maarten gemeenschappelijk orgaan niet onder de reikwijdte van de unilaterale Landsverordening Openbaarheid van Bestuur van Curaçao. Uw verzoek kan derhalve niet door de CBCS in behandeling worden genomen, nu de LOB niet op de CBCS van toepassing is en de CBCS derhalve onbevoegd is om op dit verzoek te beslissen.
- 3.2 *Aanvullende beoordeling ten overvloede*
- 3.2.1 Ten overvloede overweegt de CBCS dat, zelfs indien zij als bestuursorgaan in de zin van de LOB zou worden aangemerkt, het verzoek niet voor inwilliging in aanmerking zou komen voor zover de gevraagde informatie gegevens betreft die door de CBCS in het

¹ EHRM 8 november 2016, Appl. no. 18030/11

² Vgl. GEA Curaçao, 21 maart 2017, ECLI:NL:OGEAC:2017:258

kader van haar toezichthoudende taak zijn verkregen. Deze vallen immers onder de strikte geheimhoudingsregeling van artikel 23 Ltt.

- 3.2.2 Deze bepaling heeft een dwingend karakter en staat er in beginsel aan in de weg dat informatie die herleidbaar is tot individuele onder toezicht staande instellingen, waaronder trustkantoren en aanverwante structuren, openbaar wordt gemaakt. De gevraagde documenten, waaronder toezichtanalyses, interbestuurlijke correspondentie en interne richtlijnen, bevatten naar hun aard dergelijke vertrouwelijke gegevens.
- 3.2.3 Voorts geldt dat openbaarmaking van interne beleidsdocumenten en interbestuurlijke communicatie de effectieve uitoefening van het toezicht door de CBCS kan ondermijnen. Openbaarmaking kan ertoe leiden dat onder toezicht staande instellingen minder bereid zijn om volledige en juiste informatie te verstrekken, hetgeen de stabiliteit en integriteit van het financiële stelsel kan schaden.
- 3.2.4 Voor zover uw verzoek betrekking heeft op algemene beleidsregels, richtlijnen en andere publiek toegankelijke normen waaraan onder toezicht staande instellingen dienen te voldoen, merkt de CBCS op dat dergelijke informatie reeds openbaar beschikbaar is via haar publicaties op haar website. In zoverre ontbreekt belang bij afzonderlijke verstrekking op grond van een informatieverzoek.
- 3.2.5 Voor zover het verzoek ziet op geaggregeerde toezichtbevindingen geldt dat artikel 23, vierde lid, Ltt ruimte biedt voor verstrekking, mits deze gegevens niet herleidbaar zijn tot individuele instellingen. De CBCS stelt zich op het standpunt dat uitsluitend in die beperkte vorm eventueel informatie zou kunnen worden verstrekt. De CBCS merkt in dit kader echter op dat voor zover deze informatie beschikbaar is deze is gepubliceerd op haar website.
- 3.2.6 In het licht van artikel 10 EVRM is beoordeeld of het belang van openbaarheid in dit geval zwaarder zou moeten wegen. Hoewel wordt onderkend dat transparantie ten aanzien van toezicht op truststructuren kan bijdragen aan publiek debat, weegt in dit geval het belang van vertrouwelijkheid van toezichtinformatie, financiële stabiliteit en effectieve handhaving zwaarder. De beperkingen vloeien bovendien rechtstreeks voort uit wettelijke bepalingen (met name artikel 23 Ltt) en zijn noodzakelijk en proportioneel in de zin van artikel 10, tweede lid, EVRM.

4. Beslissing

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten besluit:

1. Het verzoek van 9 februari 2026 op grond van artikel 3 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur niet in behandeling te nemen, aangezien de CBCS niet kan worden aangemerkt als bestuursorgaan in de zin van deze landsverordening en de LOB derhalve niet op haar van toepassing is.
2. Ten overvloede wordt overwogen dat, indien het verzoek inhoudelijk zou worden beoordeeld, dit grotendeels zou worden afgewezen op grond van de geheimhoudingsverplichting van artikel 23 van de Landsverordening toezicht trustwezen en de belangen van effectieve toezichtuitoefening en financiële stabiliteit.
3. Ten overvloede merkt de CBCS op dat voor zover de gevraagde informatie reeds openbaar beschikbaar is via haar publicaties, geen grond bestaat voor afzonderlijke verstrekking.

5. Rechtsmiddelen

Tegen een beschikking van de CBCS kan conform artikel 55 van de Landsverordening administratieve rechtspraak (Lar) een bezwaarschrift indienen bij de CBCS, t.a.v. Lar-bezwaaradviescommissie, Simon Bolivarplein 1 Willemstad, Curaçao (e-mail lar@centralbank.cw). Ingevolge artikel 56 Lar bedraagt de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift zes (6) weken na de dag waarop de beschikking is gegeven. U kunt er tevens ingevolge artikel 7 jo. artikel 16 Lar voor kiezen om binnen zes (6) weken na de dag waarop de beschikking is gegeven, beroep aan te tekenen bij het Gerecht in Eerste Aanleg Curaçao.

Hoogachtend,
Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten,

R. Doornbosch
President

V. van Bogaert
Manager Legal, Governance en Compliance

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 5d

Van: Bestuursrechtcur Rechtcur bestuursrechtcur@caribjustitia.org
Onderwerp: RE: CUR202601497 Cramm vs CBCS
Datum: 22 juni 2026 om 15:33
Aan: Nardy Cramm nardycramm@gmail.com
Kopie: J.Jansen@centralbank.cw j.jansen@centralbank.cw, P.Tweeboom@centralbank.cw p.tweeboom@centralbank.cw,
Richard Doornbosch R.Doornbosch@centralbank.cw, Hannah Van der Schaft Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org

BR

Geachte heer, mevrouw,

U heeft op 16 maart 2026 een beroepschrift ingediend omdat CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN niet op uw aanvraag of uw bezwaar heeft beslist. CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN heeft op 17 juni 2026 alsnog op uw aanvraag of uw bezwaar beslist. Er kunnen zich nu drie situaties voordoen.

1) U vindt dat met de beslissing niet (volledig) op uw aanvraag of uw bezwaar is beslist. U handhaaft in dat geval uw beroep. U moet dit het Gerecht zo spoedig mogelijk per e-mail laten weten.

2) Indien u het met de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar eens bent, kunt u het beroep intrekken, met een verzoek om vergoeding van uw proceskosten. Ook dit moet u het Gerecht zo spoedig mogelijk per e-mail laten weten. Als u verzoekt om vergoeding van de proceskosten zal het Gerecht eerst een reactie bij het bestuursorgaan opvragen en vervolgens zo spoedig mogelijk uitspraak doen.

3) Indien u het niet eens bent met de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar, kunt u het beroep voortzetten tegen deze beslissing. U krijgt de gelegenheid om uiterlijk op 20 juli 2026 uw beroepsgronden tegen deze beslissing in te dienen. Uit de beroepsgronden moet blijken waarom u het niet eens bent met de beslissing. U moet deze gronden in hard copy en in tweevoud indienen bij het Gerecht. Het Gerecht zal daarna een verweerschrift opvragen.

Als u de aanvullende gronden niet uiterlijk op de hiervoor genoemde datum indient, kan het Gerecht uw beroep tegen de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar niet-ontvankelijk verklaren. Dat betekent dat het Gerecht uw beroep niet inhoudelijk zal beoordelen.

Hoogachtend,

mw. L. Servilia

Administratieve ondersteuning Bestuursrecht eerste aanleg

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Toestelnummer: 122 | T: (+5999) 4634111 | A: Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don' Martina 18, Willemstad, Curaçao | E: bestuursrechtcur@caribjustitia.org | W: www.gemhofvanjustitie.org | [in](#) [Gemeenschappelijk Hof van Justitie](https://www.gemhofvanjustitie.org) | [f](#) [Hof van Justitie Curaçao](https://www.gemhofvanjustitie.org)

From: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>
Sent: Saturday, June 20, 2026 5:22 AM
To: Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org>; Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>
Cc: J.Jansen@centralbank.cw; P.Tweeboom@centralbank.cw; Richard Doornbosch <R.Doornbosch@centralbank.cw>
Subject: Re: CUR202601497 Cramm vs CBCS

Betreft: CUR202601497 - reactie op beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon día,

Hierbij zend ik u mijn schriftelijke reactie naar aanleiding van de beschikking van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten van 17 juni 2026 in zaak CUR202601497, met het verzoek deze aan het procesdossier toe te voegen.

Zoals in de bijgevoegde brief vermeld, verenig ik mij niet met deze beschikking en dient mijn beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing overeenkomstig artikel 9c Lar mede te worden geacht te zijn gericht tegen deze alsnog genomen beschikking.

Ik verzoek u vriendelijk de ontvangst van deze brief te bevestigen en mij een redelijke termijn te verlenen voor het indienen van de gronden tegen de beschikking.

Bijlage:

- Schriftelijke reactie inzake beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Met vriendelijke groet,

N.L. Cramm

E nardycramm@gmail.com

W www.nardysnotes.com

Op 19 jun 2026, om 19:43 heeft Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org> het volgende geschreven:

Geachte mevrouw Cramm,

U heeft beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op uw Lob-verzoek.

Op 17 juni 2026 heeft de CBCS alsnog op uw verzoek beslist.

Het is mogelijk dat u zich niet kunt verenigen met de inhoud van de genomen beslissing. In dat geval wordt uw beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing op grond van artikel 9c van de Lar mede geacht te zijn gericht tegen de alsnog genomen beslissing. U zult dan in de gelegenheid worden gesteld gronden tegen die beslissing aan te voeren.

Indien u zich wel kunt verenigen met de beslissing, ligt het voor de hand dat u uw beroep intrekt.

Wilt u het Gerecht daarom zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 3 juli 2026, laten weten of u zich wel of niet kunt verenigen met de beslissing op uw Lob-verzoek? Bij voorbaat dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Hannah van der Schaft
Griffier bestuursrecht

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 5e

Van: Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>

Onderwerp: RE: CUR202601497 Cramm vs CBCS

Datum: 22 juni 2026 om 16:58

Aan: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>

Kopie: J.Jansen@centralbank.cw j.jansen@centralbank.cw, P.Tweeboom@centralbank.cw p.tweeboom@centralbank.cw, Richard Doornbosch R.Doornbosch@centralbank.cw, Hannah Van der Schaft Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org

BR

Geachte heer, mevrouw,

In het eerder aan u verzonden mailbericht is per abuis een verkeerde tekst gebruikt.

Hierbij de correcte tekst.

U krijgt de gelegenheid om uiterlijk op 20 juli 2026 uw beroepsgronden tegen deze beslissing in te dienen. Uit de beroepsgronden moet blijken waarom u het niet eens bent met de beslissing.

U moet deze gronden in hard copy en in tweevoud indienen bij het Gerecht. Het Gerecht zal daarna een verweerschrift opvragen.

Als u de aanvullende gronden niet uiterlijk op de hiervoor genoemde datum indient, kan het Gerecht uw beroep tegen de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar niet-ontvankelijk verklaren. Dat betekent dat het Gerecht uw beroep niet inhoudelijk zal beoordelen.

Hoogachtend,

mw. L. Servilia

Administratieve ondersteuning Bestuursrecht eerste aanleg

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Toestelnummer: 122 | T: (+5999) 4634111 | A: Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don' Martina 18, Willemstad, Curaçao | E: bestuursrechtcur@caribjustitia.org | W: www.gemhofvanjustitie.org | [in Gemeenschappelijk Hof van Justitie](#) | [f Hof van Justitie Curaçao](#)

From: Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>

Sent: Monday, June 22, 2026 9:33 AM

To: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>

Cc: J.Jansen@centralbank.cw; P.Tweeboom@centralbank.cw; Richard Doornbosch <R.Doornbosch@centralbank.cw>; Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org>

Subject: RE: CUR202601497 Cramm vs CBCS

importance: high

Geachte heer, mevrouw,

U heeft op 16 maart 2026 een beroepschrift ingediend omdat CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN niet op uw aanvraag of uw bezwaar heeft beslist. CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN heeft op 17 juni 2026 alsnog op uw aanvraag of uw bezwaar beslist. Er kunnen zich nu drie situaties voordoen.

1) U vindt dat met de beslissing niet (volledig) op uw aanvraag of uw bezwaar is beslist. U handhaaft in dat geval uw beroep. U moet dit het Gerecht zo spoedig mogelijk per e-mail laten weten.

2) Indien u het met de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar eens bent, kunt u het beroep intrekken, met een verzoek om vergoeding van uw proceskosten. Ook dit moet u het Gerecht zo spoedig mogelijk per e-mail laten weten. Als u verzoekt om vergoeding van de proceskosten zal het Gerecht eerst een reactie bij het bestuursorgaan opvragen en vervolgens zo spoedig mogelijk uitspraak doen.

3) Indien u het niet eens bent met de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar, kunt u het beroep voortzetten tegen deze beslissing. U krijgt de gelegenheid om uiterlijk op 20 juli 2026 uw beroepsgronden tegen deze beslissing in te dienen. Uit de beroepsgronden moet blijken waarom u het niet eens bent met de beslissing. U moet deze gronden in hard copy en in tweevoud indienen bij het Gerecht. Het Gerecht zal daarna een verweerschrift opvragen.

Als u de aanvullende gronden niet uiterlijk op de hiervoor genoemde datum indient, kan het Gerecht uw beroep tegen de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar niet-ontvankelijk verklaren. Dat betekent dat het Gerecht uw beroep niet inhoudelijk zal beoordelen.

Hoogachtend,

mw. L. Servilia

Administratieve ondersteuning Bestuursrecht eerste aanleg

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Toestelnummer: 122 | T: (+5999) 4634111 | A: Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don' Martina 18, Willemstad, Curaçao | E: bestuursrechtcur@caribjustitia.org | W: www.gemhofvanjustitie.org | [in](https://www.linkedin.com/company/gemeenschappelijk-hof-van-justitie) Gemeenschappelijk Hof van Justitie | [f](https://www.facebook.com/HofvanJustitieCuraçao) Hof van Justitie Curaçao

From: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>

Sent: Saturday, June 20, 2026 5:22 AM

To: Hannah Van der Schaaf <Hannah.VanderSchaaf@caribjustitia.org>; Bestuursrechtelijke Beheerder

ro. Hannah van der Schaft <hannah.vanderSchaft@caribjustitia.org>, Bestuursrechtcur rechtcur
<bestuursrechtcur@caribjustitia.org>

Cc: J.Jansen@centralbank.cw; P.Tweeboom@centralbank.cw; Richard Doornbosch
<R.Doornbosch@centralbank.cw>

Subject: Re: CUR202601497 Cramm vs CBCS

Betreft: CUR202601497 - reactie op beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon dia,

Hierbij zend ik u mijn schriftelijke reactie naar aanleiding van de beschikking van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten van 17 juni 2026 in zaak CUR202601497, met het verzoek deze aan het procesdossier toe te voegen.

Zoals in de bijgevoegde brief vermeld, verenig ik mij niet met deze beschikking en dient mijn beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing overeenkomstig artikel 9c Lar mede te worden geacht te zijn gericht tegen deze alsnog genomen beschikking.

Ik verzoek u vriendelijk de ontvangst van deze brief te bevestigen en mij een redelijke termijn te verlenen voor het indienen van de gronden tegen de beschikking.

Bijlage:

- Schriftelijke reactie inzake beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Met vriendelijke groet,

N.L. Cramm

E nardycramm@gmail.com

W www.nardysnotes.com

Op 19 jun 2026, om 19:43 heeft Hannah Van der Schaft
<Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org> het volgende geschreven:

Geachte mevrouw Cramm,

U heeft beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op uw Lob-verzoek.

Op 17 juni 2026 heeft de CBCS alsnog op uw verzoek beslist.

Het is mogelijk dat u zich niet kunt verenigen met de inhoud van de genomen beslissing. In dat geval wordt uw beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing op grond van artikel 9c van de Lar mede geacht te zijn gericht tegen de alsnog genomen beslissing. U zult dan in de gelegenheid worden gesteld gronden tegen die beslissing aan te voeren.

Indien u zich wel kunt verenigen met de beslissing, ligt het voor de hand dat u uw beroep intrekt.

Wilt u het Gerecht daarom zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 3 juli 2026, laten weten of u zich wel of niet kunt verenigen met de beslissing op uw Lob-verzoek?

Dit verzoek dank voor uw reactie.

Dij voorbaat dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Hannah van der Schaft
Griffier bestuursrecht

From the desk of:

A stylized, handwritten-style logo consisting of the letters 'N' and 'C' intertwined in a cursive script.

Nardy L. Cramm

Productie 5f

Van: Bestuursrechtcur Rechtcur bestuursrechtcur@caribjustitia.org
Onderwerp: RE: CUR202601497 Cramm vs CBCS
Datum: 22 juni 2026 om 16:59
Aan: Nardy Cramm nardycramm@gmail.com

BR

Danki Hannah!

From: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>
Sent: Saturday, June 20, 2026 5:22 AM
To: Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org>; Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>
Cc: J.Jansen@centralbank.cw; P.Tweeboom@centralbank.cw; Richard Doornbosch <R.Doornbosch@centralbank.cw>
Subject: Re: CUR202601497 Cramm vs CBCS

Betreft: CUR202601497 - reactie op beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon dia,

Hierbij zend ik u mijn schriftelijke reactie naar aanleiding van de beschikking van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten van 17 juni 2026 in zaak CUR202601497, met het verzoek deze aan het procesdossier toe te voegen.

Zoals in de bijgevoegde brief vermeld, verenig ik mij niet met deze beschikking en dient mijn beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing overeenkomstig artikel 9c Lar mede te worden geacht te zijn gericht tegen deze alsnog genomen beschikking.

Ik verzoek u vriendelijk de ontvangst van deze brief te bevestigen en mij een redelijke termijn te verlenen voor het indienen van de gronden tegen de beschikking.

Bijlage:

- Schriftelijke reactie inzake beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Met vriendelijke groet,

N.L. Cramm

E nardycramm@gmail.com

W www.nardysnotes.com

Op 19 jun 2026, om 19:43 heeft Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org> het volgende geschreven:

Geachte mevrouw Cramm,

U heeft beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op uw Lob-verzoek.

Op 17 juni 2026 heeft de CBCS alsnog op uw verzoek beslist.

Het is mogelijk dat u zich niet kunt verenigen met de inhoud van de genomen beslissing. In dat geval wordt uw beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing op grond van artikel 9c van de Lar mede geacht te zijn gericht tegen de

alsnog genomen beslissing. U zult dan in de gelegenheid worden gesteld gronden tegen die beslissing aan te voeren.

Indien u zich wel kunt verenigen met de beslissing, ligt het voor de hand dat u uw beroep intrekt.

Wilt u het Gerecht daarom zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 3 juli 2026, laten weten of u zich wel of niet kunt verenigen met de beslissing op uw Lob-verzoek? Bij voorbaat dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Hannah van der Schaft
Griffier bestuursrecht

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 5g

Van: Hannah Van der Schaft Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org
Onderwerp: Beroepsgronden CUR202601497 Cramm vs CBCS
Datum: 23 juli 2026 om 21:38
Aan: Nardy Cramm nardycramm@gmail.com
Kopie: Jansen, Joanne j.jansen@centralbank.cw, Bestuursrechtcur Rechtcur bestuursrechtcur@caribjustitia.org

HV

Geachte mevrouw Cramm,

U bent door het Gerecht in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 20 juli 2026 de gronden van uw beroep in bovengenoemde zaak aan te vullen.

Tot op heden heeft het Gerecht geen beroepsgronden van u ontvangen.

Kunt u het Gerecht bevestigen of u inderdaad geen beroepsgronden heeft ingediend? Indien u geen beroepsgronden heeft ingediend, verzoekt het Gerecht u aan te geven wat daarvan de reden is.

Het Gerecht verzoekt u zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk op 30 juli 2026, te reageren.

Met vriendelijke groeten,

Hannah van der Schaft
Griffier Bestuursrecht

From: Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>
Sent: Monday, June 22, 2026 10:59 AM
To: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>
Cc: Jansen, Joanne <J.Jansen@centralbank.cw>; Tweeboom, Percylia <P.Tweeboom@centralbank.cw>; Doornbosch, Richard <R.Doornbosch@centralbank.cw>; Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org>
Subject: RE: CUR202601497 Cramm vs CBCS
Importance: High

Geachte heer, mevrouw,

In het eerder aan u verzonden mailbericht is per abuis een verkeerde tekst gebruikt.

Hierbij de correcte tekst.

U krijgt de gelegenheid om uiterlijk op 20 juli 2026 uw beroepsgronden tegen deze beslissing in te dienen. Uit de beroepsgronden moet blijken waarom u het niet eens bent met de beslissing.

U moet deze gronden in hard copy en in tweevoud indienen bij het Gerecht. Het Gerecht zal daarna een verweerschrift opvragen.

Als u de aanvullende gronden niet uiterlijk op de hiervoor genoemde datum indient, kan het Gerecht uw beroep tegen de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar niet-ontvankelijk verklaren. Dat betekent dat het Gerecht uw beroep niet inhoudelijk zal beoordelen.

Hoogachtend,

mw. L. Servilia

Administratieve ondersteuning Bestuursrecht eerste aanleg
Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire,
Sint Eustatius en Saba

Toestelnummer: 122 | T: (+5999) 4634111 | A: Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don'
Martina 18, Willemstad, Curaçao | E: bestuursrechtcur@caribjustitia.org |
W: www.gemhofvanjustitie.org | [in](https://www.linkedin.com/company/gemeenschappelijk-hof-van-justitie) [Gemeenschappelijk Hof van Justitie](https://www.linkedin.com/company/gemeenschappelijk-hof-van-justitie) | [f](https://www.facebook.com/HofvanJustitieCuraçao) [Hof van Justitie Curaçao](https://www.facebook.com/HofvanJustitieCuraçao)

From: Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>
Sent: Monday, June 22, 2026 9:33 AM
To: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>
Cc: J.Jansen@centralbank.cw; P.Tweeboom@centralbank.cw; Richard Doornbosch
<R.Doornbosch@centralbank.cw>; Hannah Van der Schaft
<Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org>
Subject: RE: CUR202601497 Cramm vs CBCS
Importance: High

Geachte heer, mevrouw,

U heeft op 16 maart 2026 een beroepschrift ingediend omdat CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN niet op uw aanvraag of uw bezwaar heeft beslist. CENTRALE BANK VAN CURAÇAO EN SINT MAARTEN heeft op 17 juni 2026 alsnog op uw aanvraag of uw bezwaar beslist. Er kunnen zich nu drie situaties voordoen.

- 1) U vindt dat met de beslissing niet (volledig) op uw aanvraag of uw bezwaar is beslist. U handhaaft in dat geval uw beroep. U moet dit het Gerecht zo spoedig mogelijk per e-mail laten weten.
- 2) Indien u het met de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar eens bent, kunt u het beroep intrekken, met een verzoek om vergoeding van uw proceskosten. Ook dit moet u het Gerecht zo spoedig mogelijk per e-mail laten weten. Als u verzoekt om vergoeding van de proceskosten zal het Gerecht eerst een reactie bij het bestuursorgaan opvragen en vervolgens zo spoedig mogelijk uitspraak doen.
- 3) Indien u het niet eens bent met de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar, kunt u het beroep voortzetten tegen deze beslissing. U krijgt de gelegenheid om uiterlijk op 20 juli 2026 uw beroepsgronden tegen deze beslissing in te dienen. Uit de beroepsgronden moet blijken waarom u het niet eens bent met de beslissing. U moet deze gronden in hard copy en in tweevoud indienen bij het Gerecht. Het Gerecht zal daarna een verweerschrift opvragen.

Als u de aanvullende gronden niet uiterlijk op de hiervoor genoemde datum indient, kan het Gerecht uw beroep tegen de beslissing op uw aanvraag of uw bezwaar niet-ontvankelijk

verklaren. Dat betekent dat het Gerecht uw beroep niet inhoudelijk zal beoordelen.

Hoogachtend,

mw. L. Servilia

Administratieve ondersteuning Bestuursrecht eerste aanleg
Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire,
Sint Eustatius en Saba

Toestelnummer: 122 | T: (+5999) 4634111 | A: Emancipatie Boulevard Dominico F. 'Don' Martina 18, Willemstad, Curaçao | E: bestuursrechtcur@caribjustitia.org |
W: www.gemhofvanjustitie.org | [in](https://www.linkedin.com/company/gemeenschappelijk-hof-van-justitie) [Gemeenschappelijk Hof van Justitie](https://www.linkedin.com/company/gemeenschappelijk-hof-van-justitie) | [f](https://www.facebook.com/HofvanJustitieCuraçao) [Hof van Justitie Curaçao](https://www.facebook.com/HofvanJustitieCuraçao)

From: Nardy Cramm <nardycramm@gmail.com>

Sent: Saturday, June 20, 2026 5:22 AM

To: Hannah Van der Schaft <Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org>; Bestuursrechtcur Rechtcur <bestuursrechtcur@caribjustitia.org>

Cc: J.Jansen@centralbank.cw; P.Tweeboom@centralbank.cw; Richard Doornbosch <R.Doornbosch@centralbank.cw>

Subject: Re: CUR202601497 Cramm vs CBCS

Betreft: CUR202601497 - reactie op beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Geachte griffier, geachte mevrouw Van der Schaft,

Bon dia,

Hierbij zend ik u mijn schriftelijke reactie naar aanleiding van de beschikking van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten van 17 juni 2026 in zaak CUR202601497, met het verzoek deze aan het procesdossier toe te voegen.

Zoals in de bijgevoegde brief vermeld, verenig ik mij niet met deze beschikking en dient mijn beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing overeenkomstig artikel 9c Lar mede te worden geacht te zijn gericht tegen deze alsnog genomen beschikking.

Ik verzoek u vriendelijk de ontvangst van deze brief te bevestigen en mij een redelijke termijn te verlenen voor het indienen van de gronden tegen de beschikking.

Bijlage:

- Schriftelijke reactie inzake beschikking CBCS d.d. 17 juni 2026

Met vriendelijke groet,

N.L. Cramm

— . — —

E nardycramm@gmail.com
W www.nardysnotes.com

Op 19 jun 2026, om 19:43 heeft Hannah Van der Schaft
<Hannah.VanderSchaft@caribjustitia.org> het volgende geschreven:

Geachte mevrouw Cramm,

U heeft beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op uw Lob-verzoek.

Op 17 juni 2026 heeft de CBCS alsnog op uw verzoek beslist.

Het is mogelijk dat u zich niet kunt verenigen met de inhoud van de genomen beslissing. In dat geval wordt uw beroep tegen het niet tijdig nemen van een beslissing op grond van artikel 9c van de Lar mede geacht te zijn gericht tegen de alsnog genomen beslissing. U zult dan in de gelegenheid worden gesteld gronden tegen die beslissing aan te voeren.

Indien u zich wel kunt verenigen met de beslissing, ligt het voor de hand dat u uw beroep intrekt.

Wilt u het Gerecht daarom zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 3 juli 2026, laten weten of u zich wel of niet kunt verenigen met de beslissing op uw Lob-verzoek? Bij voorbaat dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Hannah van der Schaft
Griffier bestuursrecht

The CBCS does not perform official communications via e-mail. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material.

Any review, retransmission, dissemination or other use of, or taking of any action based on this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please contact the sender and delete the material from any computer. CBCS is neither liable for the proper and complete transmission of the information contained in this communication nor for any delay in its receipt.

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 6

Wobben van De Nederlandse Bank: “U mag zich bijzonder wanen, maar u bent maar een gewoon bestuursorgaan”

Bas van Beek, Jilles Mast, Marianna Takou en Alexander Beunder

Sinds de zomer van 2017 probeert Platform Authentieke Journalistiek (PAJ) antwoord te krijgen op een ogenschijnlijk simpele vraag: wat doet de Nederlandse overheid om ons bedrijfsleven van Mozambikaanse gasvondsten te laten profiteren? Daarvoor diende PAJ drie Wob-verzoeken in: bij het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Nederlandsche Bank. Een jaar later zijn nog steeds niet alle documenten binnen en stapt PAJ naar de rechter. Hoe heeft het zo ver kunnen komen? In deze serie blogs volgen we drie journalisten en een juridisch adviseur die zich hardmaken voor het recht op informatie.

‘Ik heb een nieuw plan, een tikkeltje anders dan je van mij gewend bent.’

Zoals gebruikelijk tijdens ons Mozambique-onderzoek begint mijn dag met een cryptisch sms’je van onze juridisch adviseur Roger Vleugels. Met een kop koffie in de hand sta ik geduldig op hem te wachten, terwijl ik uitkijk op het indrukwekkende en vooral goed beveiligde gebouw van De Nederlandsche Bank. Voor de ingang staren vier zwaarbewapende marechaussees voor zich uit.

We hadden De Nederlandsche Bank (DNB), die toezicht houdt op banken en trustkantoren, door middel van een Wob-verzoek gevraagd om alle documenten betreffende hun onderzoek naar het Amsterdamse trustkantoor TMF. Dat onderzoek speelde een schakelrol in de Mozambikaanse schulden crisis. De documenten van DNB kunnen inzicht geven in hoeverre de verantwoordelijkheid van het faillissement van Mozambique ligt bij het Nederlandse trustkantoor en de Europese regulerende instanties. En kan ons dus vertellen hoe ongepast de inzet van Nederland precies is om onze gassector te laten profiteren van Mozambikaans gas.

Maar DNB liet via een standaardbrief weten ons verzoek in zijn geheel niet in behandeling te nemen.

Allesoverstijgende geheimhoudingsplicht

De bank meent namelijk dat de Wet toezicht trustkantoren (Wtt) en de Wet financieel toezicht (Wft) DNB volledig uitzonderen van de door ons gebruikte Wet openbaarheid bestuur (Wob) als het aankomt op haar toezichtstaak en alle werkzaamheden die hieruit voortvloeien. In juridisch jargon worden deze wetten ook wel een *lexis specialis* (Latijn voor bijzondere wetgeving) genoemd. Kortom: een wet die voorrang krijgt boven de algemene wetgeving. DNB heeft dus een allesoverstijgende geheimhoudingsplicht naar derden.

We gingen tegen deze beslissing bij in bezwaar. Dat moesten we doen bij de interne bezwaarcommissie van DNB zelf. In tegenstelling tot een externe externe bezwaaradviescommissie wordt deze bekleed door medewerkers van het bestuursorgaan zelf. Maar het bleek nog een hele opgave om onze zaak daar te mogen presenteren.

Dat kwam door de verantwoordelijke juridische medewerker. Hij liet telefonisch weten weinig te

voelen voor het organiseren van een hoorzitting, omdat er volgens hem geen legitieme argumenten zijn die de uitzonderingspositie van de DNB in twijfel trekken.

Een duwtje in de juiste richting

Nu heb je als burger altijd het recht om gehoord te worden, maar soms heeft dat recht een duwtje in de juiste richting nodig. Uit de door ons via de Wob opgevraagde documenten van de Nederlandse ambassade in Maputo had ik weten op te maken dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Ministerie van Financiën eveneens hadden geïnformeerd over de status van het onderzoek naar trustkantoor TMF. Uit de mailwisseling bleek de geheimhoudingsplicht van de DNB toch veel minder in steen gebeiteld, dan in onze afwijzingsbrief werd voorgedaan. Uit de vrijwel volledig zwartgelakte e-mails viel nog op te maken dat de DNB in een teleconferentie antwoord heeft gegeven op de voornaamste vragen van beide ministeries over hun lopende onderzoek. Als de informatie gedeeld kan worden met derden als andere ministeries, dan zouden journalisten dezelfde mate van openbaarheid mogen verwachten.

“Uit interne documenten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken blijkt dat de DNB haar eigen geheimhoudingsplicht behoorlijk heeft opgerekt in deze zaak”, zeg ik de ambtenaar. Die vraagt om welke documenten het precies gaat. Ik ben uiteraard bereid om dit met de DNB te delen, maar dan wel op de hoorzitting. Enkele dagen daarna krijgen we een uitnodiging om langs te komen bij de DNB.

Retorische vraag

Ik zie onze adviseur Roger aankomen. Hij is zichtbaar minder onder de indruk van de bewaking dan ik. “Och, enkel semiautomatische wapens”, stelt hij teleurgesteld vast. “De Nederlandse Bank wordt dus niet gezien als een serieus terreurdoelwit.” Lachend loopt hij naar binnen.

We nemen plaats in de ijzige welkomsthal. Op de tafel voor ons ligt een stapel DNB-ansichtkaarten, met verschillende beroemde citaten over geld. Bovenop prijken de woorden *Pecunia Non Olet* (‘geld stinkt niet’) van keizer Vespasianus, een wellicht wat ongelukkig gekozen citaat voor de toezichthouder van de financiële sector.

Al snel worden we begeleid naar een vergaderzaal, waar drie juridisch medewerkers van DNB op ons zitten te wachten. Roger steekt van wal met een retorische vraag: “Waarom geldt de *lexis specialis* niet voor het jaarverslag van de DNB, waarin gerefereerd wordt naar de uitvoering van haar toezichtstaken? Deze is immers gewoon te downloaden.”

Ergens in de ladder van documenten verandert dus blijkbaar de status van gesloten documenten naar voor het publiek toegankelijke informatie.

Het is inderdaad zo dat brondocumenten (die we ook nooit hebben opgevraagd), zoals informatie van trustkantoren, onder de bescherming van de *lexis specialis* vallen. “Maar alles wat de toezichthouder hier vervolgens mee doet, kan gewoon worden verstrekt. Bevindingen behoren namelijk altijd in het publieke domein”, zo concludeert Roger.

Lexis specialis

Zoals aangekondigd in zijn sms verscherpt Roger zijn betoog: “Maar er is in deze zaak überhaupt geen sprake van een *lexis specialis*”, zegt hij. “Een hoofdregel van het recht is dat een wet, bijvoorbeeld de Wtt, een andere wet, bijvoorbeeld de Wob, alleen opzij kan schuiven als het gaat

om exact de in die wet genoemde taken én als in die wet staat dat hij die andere wet opzij mag schuiven." Echter, zo merkt Roger op, er wordt hier echter gevraagd om documenten die slechts een afgeleide of een vervolg zijn van een taak. "Dus geldt de Wob wel. DNB is dan ook gewoon verplicht om de gevraagde documenten te leveren."

Roger stelt: "DNB mag zich dan heel bijzonder wanen, maar in tegenstelling tot jullie grote broer in Frankfurt, de Europese Centrale Bank, bent u maar een gewoon bestuursorgaan en valt u, of u het nou leuk vindt of niet, gewoon onder de Wob."

Vrijwel exacte kopie

De repliek van de aanwezige juristen bestaat uit wat verduidelijkende vragen. De commissie belooft onze zaak grondig te heroverwegen. Maar het besluit dat drie maanden later op mijn deurmat belandt, leest als een vrijwel exacte kopie van onze eerste afwijzing. DNB beroept zich ondanks onze argumenten nog steeds op haar uitzonderingspositie. De enige manier om dit aan te vechten is een gang naar de rechter.

Gezien ons gelimiteerde juridische budget, en het feit dat de meest bruikbare informatie voor ons onderzoek zich bij het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Buitenlandse Zaken bevindt, besluiten we om dit besluit niet aan te vechten.

DNB heeft zich in de media herhaaldelijk uitgesproken voor een verscherping van de Wtt, omdat ze op het moment niet de middelen en mankracht hebben om de ernstige tekortkomingen in de trustsector tegen gaan. Maar als burgers willen controleren of DNB haar toezichthoudersrol naar behoren uitvoert, lijkt de wet prima te functioneren om pottenkijkers buiten de deur te houden.

Mocht DNB ooit weer op zoek gaan naar Latijnse citaten voor een nieuwe reeks aan ansichtkaarten, dan draag ik graag de Romeinse Romeinse dichter Juvenalis voor. *Quis custodiet ipsos custodes?* Wie bewaakt de bewakers?

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 7

PUBLICATIEBLAD

LANDSVERORDENING van de 6de oktober 2020 houdende instelling van een Electorale Raad (Lei Konseho Supremo Elektoral)

In naam van de Koning!

De Gouverneur van Curaçao,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van een electorale organisatie ten opzichte van de politiek, wettelijk te verankeren;

dat het voorts wenselijk is bedoelde aangelegenheden te doen behartigen door een zelfstandig bestuursorgaan als bedoeld in artikel 111, eerste lid, van de Staatsregeling van Curaçao¹;

dat het wenselijk is om een Electorale Raad in te stellen met eigen taken en bevoegdheden;

dat gelet op de taken en bevoegdheden van de Electorale Raad het wenselijk is om het Kiesreglement Curaçao² en de Landsverordening financiën politieke groeperingen³ te wijzigen;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

¹A.B. 2010, no. 86.

²A.B. 2010, no. 87, bijlage d, zoals gewijzigd.

³A.B. 2010, no. 87, bijlage l.

Hoofdstuk 1

Algemene bepaling

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. de minister: de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening;
- b. de benoemingscommissie: de commissie, genoemd in artikel 5, eerste lid;
- c. de adviseur: de adviseur, bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening corporate governance⁴;
- d. de Raad: de Electorale Raad.

Hoofdstuk 2

De Electorale Raad

§1. Instelling, samenstelling en benoeming

Artikel 2

1. Er is een Electorale Raad.
2. De Raad is een zelfstandig bestuursorgaan, als bedoeld in artikel 111, eerste lid, van de Staatsregeling Curaçao.

Artikel 3

1. De Raad is een openbare rechtspersoon.
2. De Raad heeft een zelfstandig beheerde begroting en heeft taken zoals bij of krachtens landsverordening opgedragen.
3. De Raad beschikt voor het vervullen van zijn taak over een kantoor.

Artikel 4

1. De Raad bestaat uit zeven leden, onder wie de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter.
2. De voorzitter vertegenwoordigt de Raad in en buiten rechte.
3. De leden van de Raad worden bij landsbesluit op voordracht van de benoemingscommissie, de adviseur gehoord, benoemd, ontslagen en geschorst.
4. De artikelen 4, vierde lid, 9 en 10 van de Landsverordening corporate governance zijn van overeenkomstige toepassing op het horen van de adviseur, bedoeld in het derde lid.
5. De voordracht bedoeld in het derde lid is bindend, maar vindt niet plaats dan nadat het resultaat van het veiligheidsonderzoek genoemd in artikel 6, vijfde lid, is ontvangen.
6. De minister kan besluiten om een voorgedragen lid niet te benoemen, indien de voordracht in strijd is met de wet, de eisen van zorgvuldigheid of andere zwaarwegende belangen. De minister verzoekt de benoemingscommissie, onder toezending van zijn gemotiveerd besluit tot afwijzing van een lid, een nieuwe voordracht te doen. Een kopie van deze brief wordt

⁴ A.B. 2014, no. 3 (G.T.).

eveneens binnen twee weken door de minister aan de Staten aangeboden, met dien verstande dat de persoonlijke levenssfeer van het lid in dier voege wordt gewaarborgd dat de persoonsinformatie niet te herleiden is naar een individuele persoon.

7. De leden van de Raad worden voorgedragen mede op basis van hun deskundigheid over kennis van, dan wel affiniteit met het kiesrecht of de electorale procedure.
8. De leden van de Raad worden benoemd voor een zittingsperiode van zes jaar. Een lid kan eenmaal herbenoemd worden voor een periode van zes jaar.
9. Op het tijdstip waarop nieuwe leden van de Raad worden benoemd, treden de desbetreffende zittende leden af.
10. Degene die ter vervulling van een opengevallen plaats is benoemd tot lid van de Raad, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, moest aftreden.

Artikel 5

1. Er is een benoemingscommissie die bestaat uit:
 - a. een door de president van het Gemeenschappelijke Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, aangewezen voormalig lid van de rechterlijke macht;
 - b. de rector magnificus van de University of Curaçao Dr. Moises Da Costa Gomez, bedoeld in de Landsverordening University of Curaçao Dr. Moises Da Costa Gomez⁵, dan wel zijn plaatsvervanger, indien in functie; en
 - c. een voormalig lid of plaatsvervangend lid van het hoofdstembureau danwel van de Raad.
2. Artikel 7, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing op de benoemingscommissie.
3. De benoemingscommissie kiest uit haar midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter. Van deze keuze wordt, na de eerste bijeenkomst van de benoemingscommissie, schriftelijke mededeling gedaan aan de minister en de Raad. Bij elke wijziging van het voorzitterschap en plaatsvervangend voorzitterschap wordt schriftelijke mededeling gedaan aan de minister en de Raad.
4. De kosten gemaakt door de benoemingscommissie ter uitvoering van haar werkzaamheden komen ten laste van de begroting van de Raad.
5. De benoemingscommissie stelt een reglement vast betreffende haar werkwijze.
6. De benoemingscommissie maakt haar reglement bekend aan de minister en de Raad, alsmede in de Landscourant.

Artikel 6

1. Het profiel van de leden van de Raad wordt, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, na de adviseur gehoord te hebben, vastgesteld.
2. De artikelen 4, vierde lid, en 8 van de Landsverordening corporate governance zijn op het horen van de adviseur, bedoeld in het eerste lid, van overeenkomstige toepassing.
3. De benoemingscommissie plaatst de sollicitatieoproep betreffende een opengevallen vacature meerdere keren in ten minste twee dagbladen en in de Landscourant.

⁵ P.B. 1985, no. 43, zoals laatstelijk gewijzigd bij PB. 2013, no. 96.

4. De door de benoemingscommissie uitgevoerde selectie van nieuwe leden van de Raad vindt plaats op grond van het profiel en de ontvangen sollicitatiebrieven.
5. Een veiligheidsonderzoek als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel b, van de Landsverordening Veiligheidsdienst Curaçao⁶ is voor nieuwe leden van de Raad verplicht.
6. De benoeming, bedoeld in artikel 4, derde lid, vindt niet plaats indien op grond van de uitslag van het veiligheidsonderzoek naar het oordeel van de van het hoofd van de Veiligheidsdienst Curaçao, genoemd in artikel 2, derde lid, van de Landsverordening Veiligheidsdienst Curaçao daartoe bezwaren bestaan.
7. Indien als gevolg van het veiligheidsonderzoek een verklaring van geen bezwaar wordt geweigerd, doet de benoemingscommissie een nieuwe voordracht als bedoeld in artikel 4, derde lid.
8. Voor toepassing van dit artikel geldt als werkgever in de zin van het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken⁷, de Raad, uitgezonderd het lid van de Raad dat zelf onderworpen is aan het veiligheidsonderzoek.

Artikel 7

1. Om als lid van de Raad te worden benoemd moet men de Nederlandse nationaliteit bezitten, ingezetene zijn van Curaçao en niet uitgesloten zijn van het kiesrecht.
2. De leden van de Raad kunnen niet tegelijk zijn:
 - a. Gouverneur of waarnemend Gouverneur;
 - b. lid van of werkzaam bij de Raad van Advies;
 - c. lid van of werkzaam bij de Algemene Rekenkamer;
 - d. Ombudsman of werkzaam bij het kantoor van de Ombudsman;
 - e. minister of gewezen minister;
 - f. gevolmachtigde minister;
 - g. actief dienend ambtenaar;
 - h. persoon die op basis van een arbeidsovereenkomst in dienst is van de openbare rechtspersoon Curaçao;
 - i. lid van de rechterlijke macht;
 - j. het Gemeenschappelijke Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
 - k. lid van de Staten;
 - l. lid van een stembureau;
 - m. persoon die thans of in de laatste acht jaren op een kandidatenlijst van een politieke groepering als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Landsverordening financiën politieke groepering staat of heeft gestaan;
 - n. een persoon die thans of in de laatste acht jaren bestuurslid is of is geweest van een politieke groepering.
3. Tussen de leden van de Raad mag niet bestaan de verhouding van echtgenoot, partner of bloed- of aanverwantschap tot en met de tweede graad.

⁶ A.B. 2010, no.87, bijlage j.

⁷ P.B. 2014, no. 21.

Artikel 8

1. Het voor te dragen lid legt een schriftelijke verklaring af aan de benoemingscommissie betreffende zijn zakelijke belangen en overige bestanddelen, nevenfuncties en nevenwerkzaamheden.
2. Is een lid reeds benoemd, dan dient hij voordat hij nieuwe zakelijke belangen en overige bestanddelen heeft verworven dan wel nevenfuncties en nevenwerkzaamheden heeft aanvaard, bij de benoemingscommissie een schriftelijke verklaring hieromtrent in.
3. De Raad maakt de nevenfuncties van een lid openbaar in de Landscourant. Openbaarmaking geschiedt bij zijn benoeming en voorts door jaarlijkse publicatie van een opgave van deze nevenfuncties in het jaarverslag, bedoeld in artikel 23, eerste lid.

Artikel 9

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 7, eerste en tweede lid, beslist de benoemingscommissie, het lid gehoord, inzake de verklaring, bedoeld in artikel 8, eerste en tweede lid, welke zakelijke belangen en overige bestanddelen, alsmede nevenfuncties dan wel nevenwerkzaamheden, ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van de functie als lid van de Raad of de handhaving van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Raad of van het vertrouwen daarin.
2. De benoemingscommissie wint over de te nemen beslissing, bedoeld in het eerste lid, advies in bij de adviseur. De artikelen 4, vierde lid, en 9 van de Landsverordening corporate governance zijn op het horen van de adviseur van overeenkomstige toepassing.
3. Het lid is gehouden, indien zich naar het oordeel van de benoemingscommissie ongewenste vereniging van zakelijke belangen en overige bestanddelen, nevenfuncties of nevenwerkzaamheden als bedoeld in het eerste lid voordoet, de desbetreffende zakelijke belangen en overige bestanddelen, nevenfunctie of nevenwerkzaamheden niet te aanvaarden.
4. Het lid dient binnen dertig dagen na kennis te hebben genomen van het oordeel van de benoemingscommissie een nieuwe schriftelijke verklaring als bedoeld in artikel 8, eerste of tweede lid, in bij de benoemingscommissie.

Artikel 10

1. De leden van de Raad worden bij een met redenen omkleed landsbesluit op bindende voordracht van de benoemingscommissie geschorst, indien en voor zolang:
 - a. zij zich in voorlopige hechtenis bevinden;
 - b. er een gerechtelijk vooronderzoek ter zake van een misdrijf tegen hen is ingesteld;
 - c. zij, bij een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak, wegens een misdrijf zijn veroordeeld dan wel bij een dergelijk uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
 - d. zij bij een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele zijn gesteld, in staat van faillissement zijn verklaard, surseance van betaling hebben verkregen, dan wel wegens schulden zijn gegijzeld;
 - e. zij een ambt, functie of nevenfunctie als bedoeld in artikel 7, tweede lid, vervullen;

- f. zij, anders dan uit hoofde van ziekten of gebreken, ongeschikt zijn geworden om de functie te vervullen.
- 2. Voor het lid dat geschorst is, staat beroep open bij de rechter in eerste aanleg ingevolge de Landsverordening administratieve rechtspraak⁸.
- 3. De benoemingscommissie wint over een te nemen beslissing als bedoeld in het eerste lid, advies in bij de adviseur. De artikelen 4, vierde lid, en 10 van de Landsverordening corporate governance zijn op het horen van de adviseur van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11

- 1. De leden van de Raad worden bij een met redenen omkleed landsbesluit op bindende voordracht van de benoemingscommissie ontslagen:
 - a. op eigen verzoek;
 - b. bij het bereiken van de leeftijd van zeventig jaar;
 - c. wanneer zij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf zijn veroordeeld, dan wel hun bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
 - d. wanneer zij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele zijn gesteld, in staat van faillissement zijn verklaard, surseance van betaling hebben verkregen of wegens schulden zijn gegijzeld;
 - e. indien zij uit hoofde van ziekten of gebreken blijvend ongeschikt zijn geworden hun functie te vervullen;
 - f. bij de aanvaarding van een ambt of betrekking, dat of die op grond van artikel 7 onverenigbaar is met het lidmaatschap van de Raad;
 - g. indien zij het ingezetenschap of het Nederlanderschap hebben verloren of van het kiesrecht zijn ontzet;
 - h. zij, anders dan uit hoofde van ziekten of gebreken, ongeschikt zijn geworden om de functie te vervullen.
- 2. Indien het voornemen bestaat één van de leden van de Raad te ontslaan, anders dan in die gevallen als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, wordt betrokkene in de gelegenheid gesteld hierover zijn mening kenbaar te maken.
- 3. Voor het lid dat ontslagen is staat beroep open bij de rechter in eerste aanleg ingevolge de Landsverordening administratieve rechtspraak.
- 4. De benoemingscommissie wint over een te nemen beslissing als bedoeld in het eerste lid, advies in bij de adviseur. De artikelen 4, vierde lid, en 10 van de Landsverordening corporate governance zijn op het horen van de adviseur van overeenkomstige toepassing.

⁸ P.B. 2001, no. 79, zoals laatstelijk gewijzigd.

Artikel 11a

Voor de toepassing van de Landsverordening corporate governance in de artikelen 4, 6, 9, 10 en 11, geldt dat overal in die landsverordening waar een taak is toebedeeld aan de minister in de plaats daarvan de benoemingscommissie gelezen dient te worden.

Artikel 12

1. In een vacature van een lid wordt zo spoedig mogelijk voorzien, doch uiterlijk binnen vijf maanden nadat deze is opengevallen.
2. Zolang in een vacature niet is voorzien, wordt de Raad gevormd door de overblijvende leden van de Raad die tezamen de taken en bevoegdheden van de volledige Raad uitoefenen.
3. Indien de Raad uit minder dan drie leden komt te bestaan, benoemt de benoemingscommissie, in afwijking van de procedureregels, bedoeld in artikel 6, binnen veertien dagen nadat deze omstandigheid zich voordoet en, in afwijking van artikel 4, zesde lid, op bindende voordracht, voor de duur van ten hoogste zes maanden bij landsbesluit zo veel tijdelijke leden als nodig is om de Raad uit tenminste drie leden te laten bestaan.

Artikel 13

1. Aan het lidmaatschap van de Raad is een geldelijke vergoeding verbonden. De geldelijke vergoeding wordt bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld.
2. Buiten de geldelijke vergoeding genoemd in het eerste lid hebben de leden van de Raad recht op een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen vergoeding van bijzondere kosten in verband met hun functie.

Artikel 14

1. Aan de Raad wordt, ter uitvoering van haar taken, een secretariaat toegevoegd. De secretaris is het hoofd van het secretariaat.
2. Een veiligheidsonderzoek als bedoeld in artikel 1 van de Landsverordening Veiligheidsdienst maakt onderdeel van de aanstelling van de secretaris.
3. De secretaris wordt bij belet of ontstentenis vervangen door de plaatsvervangend secretaris. Een veiligheidsonderzoek als genoemd in het tweede lid is tevens van toepassing op de plaatsvervangend secretaris.
4. De secretaris, de plaatsvervangend secretaris en het overig personeel van het secretariaat worden aangesteld, geschorst en ontslagen door de Raad.
5. De secretaris, de plaatsvervangend secretaris en het overig personeel worden aangesteld op basis van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
6. In de arbeidsovereenkomst, bedoeld in het vijfde lid, wordt in ieder geval opgenomen dat geen nevenfuncties en nevenwerkzaamheden mogen worden vervuld die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van de functie of de handhaving van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Raad of van het vertrouwen daarin.
7. Elk personeelslid is verplicht zijn nevenfuncties en nevenwerkzaamheden te melden aan de voorzitter van de Raad. In geval de voorzitter van de Raad van mening is dat een

nevenfunctie als bedoeld in het zesde lid, wordt vervuld, verzoekt hij het betreffende personeelslid de nevenfunctie neer te leggen.

8. Het niet voldoen aan het verzoek van de voorzitter van de Raad, bedoeld in het zevende lid, vormt een ontslaggrond.
9. Bij belet of ontstentenis van de voorzitter wordt de melding, bedoeld in het zevende lid, aan de plaatsvervanger voorzitter gedaan.
10. De secretaris, de plaatsvervangend secretaris en het overige personeel van het secretariaat leggen, alvorens hun betrekking te aanvaarden, in een vergadering van de Raad in handen van de voorzitter, de eed (verklaring of belofte) af zoals weergegeven in artikel 16.
11. Op de secretaris, de plaatsvervangend secretaris en het overige personeel van het secretariaat zijn de beperkingen voor de raadsleden vermeld in artikel 7, tweede lid, van toepassing.
12. Voor toepassing van dit artikel geldt als werkgever in de zin van het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken, de Raad.

Artikel 15

1. De arbeidsvoorwaarden van de secretaris, de plaatsvervangend secretaris en het overige personeel worden neergelegd in een personeelsreglement.
2. Het personeelsreglement wordt door de Raad vastgesteld, indien de minister niet binnen de termijn van vier weken voor de vaststelling daarvan, van zijn afkeuring heeft laten blijken.
3. Indien het personeelsreglement naar het oordeel van de minister in strijd is met het recht dan wel het algemeen belang, geeft hij dit gemotiveerd te kennen binnen vier weken nadat het reglement aan hem is voorgelegd.
4. Indien de minister een kennisgeving als bedoeld in het derde lid doet, wijzigt de Raad het reglement met inachtneming van het oordeel van de minister. Het tweede lid, eerste volzin, is van overeenkomstige toepassing op het herziende reglement.
5. De secretaris, de plaatsvervangend secretaris en het overige personeel zijn voor de uitvoering van hun werkzaamheden uitsluitend verantwoording verschuldigd aan de Raad.

Artikel 16

De leden van de Raad leggen, alvorens hun betrekking te aanvaarden, in handen van de Gouverneur, de volgende eed (verklaring of belofte) af:

“Ik zweer (verklaar/beloof), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, in verband met het verkrijgen van mijn benoeming als lid (voorzitter/plaatsvervangend voorzitter) van de Electorale Raad aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (verklaar/beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in dit ambt te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk. Ik zweer (beloof) trouw aan de Koning, aan het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden en de Staatsregeling van Curaçao, gehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen en dat ik al de plichten, aan mijn ambt verbonden, eerlijk, nauwgezet en onpartijdig zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God almachtig!”.

(“Dat verklaar en beloof ik”).

§2. Taken en bevoegdheden

Artikel 17

1. De Raad is belast met de bij of krachtens landsverordening opgedragen taken en in de gevallen bij of krachtens landsverordening bepaald. In het bijzonder is de Raad belast met de uitvoering van:
 - a. de verkiezing van de Staten in overeenstemming met het bij of krachtens het Kiesreglement Curaçao bepaalde, alsmede de publieke voorlichting hieromtrent;
 - b. de Landsverordening financiën politieke groeperingen;
 - c. het raadplegend referendum, indien het geval, zoals geregeld bij de desbetreffende landsverordening.
2. De Raad adviseert, gevraagd en ongevraagd, de minister en de Staten bij uitvoeringstechnische aangelegenheden van wettelijke regelingen die betrekking hebben op:
 - a. het kiesrecht en kiesstelsel;
 - b. het raadplegend referendum;
 - c. de verkiezing van de leden van de Staten.
3. De Raad communiceert onafhankelijk van de regering en de Staten met de burger over de uitvoering van zijn taken.

Artikel 18

De Raad houdt zittingen en vergaderingen ter uitoefening van zijn taken en bevoegdheden. Behoudens de in het Kiesreglement Curaçao bepaalde openbare zittingen, zijn de vergaderingen van de Raad met gesloten deuren.

Artikel 19

1. De Raad stelt een reglement van orde vast betreffende zijn werkzaamheden. In het reglement wordt in ieder geval opgenomen:
 - a. dat de Raad vergaderingen houdt ter uitoefening van zijn taken en bevoegdheden;
 - b. de wijze van het houden van de vergaderingen.
2. De Raad draagt met betrekking tot de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden zorg voor:
 - a. een tijdige voorbereiding en uitvoering van zijn taken;
 - b. de kwaliteit van de gebruikte procedures;
 - c. de zorgvuldige behandeling van vragen of verzoeken van personen en instellingen;
 - d. de zorgvuldige afhandeling van klachten die worden ontvangen.
3. De Raad treft voorzieningen, waardoor personen en instellingen, die met hem in aanraking komen, in de gelegenheid worden gesteld om voorstellen tot verbeteringen van werkwijzen en procedures te doen.
4. Het reglement van orde genoemd in het eerste lid wordt in de Landscourant bekendgemaakt.

Artikel 20

1. De ministers faciliteren de Raad bij de operationele aangelegenheden van het electoraal proces.
2. Ter uitvoering van zijn taken als bedoeld in artikel 17, eerste lid, is de Raad bevoegd met de desbetreffende ministers of met publiekrechtelijke en privaatrechtelijke organisaties van het Land, samenwerkingsovereenkomsten aan te gaan.

Artikel 21

1. De Raad kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot zijn taakuitoefening.
2. De beleidsregels worden in de Landscourant bekendgemaakt.

§ 3. Financiën en toezicht

Artikel 22

1. De financiële middelen van de Raad bestaan uit een bijdrage uit de Landsbegroting.
2. De begroting van de Raad heeft de goedkeuring van de minister.
3. De Raad zendt de minister jaarlijks vóór 1 februari de begroting met toelichting voor het daaropvolgende jaar, alsmede een meerjarenraming die een periode van ten minste drie jaren omvat en die jaarlijks wordt bijgesteld.
4. Indien de minister zijn goedkeuring aan de begroting onthoudt, bericht hij aan de Raad zulks met redenen omkleed binnen 6 weken na ontvangst van de begroting.
5. Indien het bepaalde in het vierde lid toepassing vindt, past de Raad na overleg met de minister de begroting aan en legt de aangepaste begroting vóór 15 april aan de minister voor. Indien de minister zijn goedkeuring aan de aangepaste begroting onthoudt, bericht hij aan de Raad zulks met redenen omkleed binnen 6 weken na ontvangst van deze aangepaste begroting.
6. Indien de minister niet binnen 6 weken nadat de aangepaste begroting ter goedkeuring is voorgelegd beslist, wordt deze aangepaste begroting geacht te zijn goedgekeurd.
7. Indien de begroting niet vóór 1 januari van het jaar waarop de begroting betrekking heeft is goedgekeurd door de Staten, is de Raad gemachtigd conform de laatst vastgestelde begroting uitgaven te doen tot een maximum van 90% van de daarin geraamde uitgaven.
8. De Raad houdt zich aan de goedgekeurde begroting. Indien gedurende het jaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke en de begrootte baten en lasten dan wel inkomsten en uitgaven, doet de Raad daarvan onverwijld mededeling aan de minister onder vermelding van de oorzaak van de verschillen.
9. De voorzitter of namens deze de secretaris voert het begrotingsbeheer met dien verstande dat de Raad het laatste woord heeft in begrotingsaangelegenheden. Zij beschikken namens de Raad over de, binnen de goedgekeurde begroting van de Raad, beschikbare bedragen.

Artikel 23

1. De Raad stelt jaarlijks vóór 1 juli een jaarverslag over het afgelopen kalenderjaar op, bestaande uit een algemeen verslag en een financieel verslag. Het jaarverslag heeft

betrekking op de uitvoering van deze landsverordening en op de uitvoering van andere landsverordeningen als bedoeld in artikel 17, eerste lid, voor zover in die landsverordeningen niet is voorzien in een afzonderlijke verplichting tot het opstellen van een verslag.

2. Het algemeen verslag, bedoeld in het eerste lid, geeft een overzicht van de in het afgelopen kalenderjaar verrichte werkzaamheden, het gevoerde beleid in het algemeen en van de doelmatigheid en doeltreffendheid van die werkzaamheden en de gevolgde werkwijze.
3. Het financieel verslag, bedoeld in het eerste lid, bevat een overzicht van de bezittingen, uitgaven en inkomsten van de Raad met de daarbij horende toelichting.
4. Het jaarverslag wordt gezonden aan de minister en ter inzage gelegd bij de Raad. Het jaarverslag wordt bekendgemaakt in de Landscourant.
5. De minister brengt het jaarverslag, vergezeld van zijn bevindingen daaromtrent vóór 1 september ter kennis van de Staten.

Artikel 24

1. De Raad verstrekt desgevraagd aan de minister alle voor de uitoefening van diens taak benodigde inlichtingen. De minister kan inzage vorderen van alle zakelijke gegevens en bescheiden, indien dat voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig is.
2. De Raad geeft bij het verstrekken van de inlichtingen, bedoeld in het eerste lid, waar nodig aan welke gegevens een vertrouwelijk karakter dragen. Dit vertrouwelijke karakter kan voortvloeien uit de aard van de gegevens, dan wel uit het feit dat natuurlijke of rechtspersonen deze aan de Raad hebben verstrekt onder beding dat zij vertrouwelijk zullen zijn.

Artikel 25

1. Indien naar het oordeel van de minister de Raad zijn taak ernstig verwaarloost, kan de minister de noodzakelijke voorzieningen treffen. Het oordeel en de voorzieningen, bedoeld in de eerste volzin, worden getroffen, nadat de benoemingscommissie is gehoord. De minister kan in geen geval de taken, genoemd in artikel 17, eerste lid, zelf uitoefenen.
2. De voorzieningen worden, spoedeisende gevallen uitgezonderd, niet eerder getroffen dan nadat de Raad in de gelegenheid is gesteld om binnen een door de minister te stellen termijn alsnog zijn taak naar behoren uit te voeren.
3. De minister stelt de Staten onverwijld in kennis van door hem getroffen voorzieningen als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 26

1. De minister zendt elk vijf jaar aan de Regering en de Staten een verslag over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het functioneren van de Raad.
2. Het verslag wordt daarna ter inzage gelegd bij de Raad.

Hoofdstuk 4. De internationale waarneming

Artikel 27

1. De Raad is bevoegd om electorale organisaties binnen het Koninkrijk der Nederlanden voor de waarneming van een verkiezing uit te nodigen. De uitnodiging vindt niet eerder plaats dan nadat de Minister van Algemene Zaken en de minister hiervan op de hoogte zijn gebracht.
2. De Minister van Algemene Zaken kan ter uitvoering van een verdrag of een internationale afspraak, internationale electorale organisaties uitnodigen of toelaten ter waarneming van verkiezingen. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels vastgesteld inzake de uitnodiging of toelating van internationale electorale organisaties.

Hoofdstuk 5. Het klachtrecht

Artikel 28

1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop de Raad zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem heeft gedragen, bij de Raad een klacht in te dienen.
2. Een gedraging van een personeelslid van het secretariaat van de Raad wordt aangemerkt als een gedraging van de Raad, voor zover deze gedraging aan de Raad kan worden toegerekend.
3. Klachten kunnen schriftelijk worden ingediend.
4. De Raad draagt zorg voor een behoorlijke behandeling van schriftelijke klachten over zijn gedragingen.
5. De Raad stelt daartoe een klachtenregeling vast die wordt bekendgemaakt in de Landscourant.

Hoofdstuk 6. Overgangsbepalingen

Artikel 29

In afwijking van artikel 3, derde lid, zal de Raad, na inwerkingtreding van deze landsverordening, ter vervulling van zijn taak, tijdelijk gehuisvest worden in een door de minister aan te wijzen kantoor.

Artikel 30

1. In afwijking van de artikelen 4 en 6 treden voor de eerste maal als leden van de Raad op, zeven van de leden en plaatsvervangende leden van het hoofdstembureau. Het hoofdstembureau bepaalt welke leden voor de eerste maal als Raadsleden zullen optreden.
2. Artikel 11, eerste lid, onderdeel b, is niet van toepassing op de leden danwel plaatsvervangende leden van het hoofdstembureau die voor de eerste maal als Raadsleden optreden.
3. De in het eerste lid bedoelde leden oefenen de taken van de Raad zoals bedoeld in deze landsverordening uit voor een periode van maximaal twee jaar na inwerkingtreding van

deze landsverordening, met dien verstande dat zij binnen deze periode tevens zorgdragen voor een adequate functioneren van de Raad met inachtneming van de in de artikelen 4 en 6 voorgeschreven benoemingscriteria en procedure.

4. De leden, bedoeld in het eerste lid, moeten in deze periode in ieder geval zorgdragen dat het profiel van de leden van Raad, zoals bepaald in artikel 6, eerste lid, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld.

Artikel 31

In afwijking van artikel 5, tweede lid, treedt de rector magnificus voor het eerste maal als voorzitter van de benoemingscommissie.

Artikel 32

In afwijking van artikel 7, tweede lid, onderdeel g en artikel 14, eerste lid, wordt de Raad, na inwerkingtreding van deze landsverordening, voor de duur van ten hoogste twee jaar ondersteund door een ambtenaar te werk gesteld bij de minister, die belast wordt met de secretariaatswerkzaamheden van de Raad. De ambtenaar zal hiervoor door de minister aan de Raad ter beschikking worden gesteld.

Artikel 33

1. De op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening reeds bij het hoofdstembureau aanhangig gemaakte aangelegenheden worden door de Raad afgehandeld.
2. De op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening bij de minister aanhangig gemaakte aangelegenheden die krachtens deze landsverordening tot de taken en bevoegdheden van de Raad toebehoren, gaan over op de Raad.

Artikel 34

Voor de ondersteuning van de kandidatenlijst, bedoeld in artikel 16, eerste lid, van het Kiesreglement Curaçao bij de eerstvolgende verkiezingen, na de vaststelling van deze landsverordening, geldt het aantal kiezers, dat gelijk is aan ten minste een procent van de som der stemcijfers, welke bij de laatstgehouden verkiezing voor de leden van de Staten door het hoofdstembureau is vastgesteld, naar boven afgerond tot een geheel getal.

Hoofdstuk 7. Wijziging van andere landsverordeningen

§1. Het Kiesreglement Curaçao

Artikel 35

Het Kiesreglement Curaçao wordt als volgt gewijzigd:

A.

Artikel 1 onderdeel b, komt te luiden:

- b. Electorale Raad: de Electorale Raad bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de landsverordening Electorale Raad.

B.

Artikel 5 komt te luiden:

Artikel 5

Door of namens de minister wordt een kiezersregister bijgehouden.

C.

Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6

1. Het kiezersregister bestaat uit een langs elektronische weg toegankelijk bestand.
2. De beheerder van de Basisadministratie, bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Landsverordening Basisadministratie persoonsgegevens⁹ zendt op verzoek van de Electorale Raad, een kopie van het actueel kiezersregister aan de Electorale Raad.

D.

In artikel 7, tweede lid, tweede volzin, wordt “het hoofd van het bevolkingsregister” vervangen door: de voorzitter van de Electorale Raad.

E.

Het opschrift van Hoofdstuk IV komt te luiden:

IV Electorale Raad

F.

Artikel 13 komt te luiden:

Artikel 13

1. De Electorale Raad houdt zittingen in het kader van deze landsverordening. De zittingen zijn openbaar.
2. De Electorale Raad is belast met:
 - a. het onderzoek van ingeleverde kandidatenlijsten;
 - b. de beslissing over de geldigheid van der lijsten;
 - c. de nummering van de geldig verklaarde kandidatenlijsten van kandidaten;
 - d. de toekenning van kleuropdruk; en
 - e. de vaststelling van de uitslag der verkiezing.

⁹ PB 2012, no 10

G.

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Op de dag der kandidaatstelling kunnen bij de voorzitter van de Electorale Raad of bij het door deze aan te wijzen lid van die Raad, van des voormiddags negen uur tot des namiddags vier uur lijsten van kandidaten worden ingeleverd. Voor deze lijsten wordt gebruik gemaakt van formulieren die bij de Electorale Raad kosteloos verkrijgbaar zijn.
2. In het derde en vierde lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.
3. Het vijfde lid komt te luiden:
 5. De vorm en de inrichting van de lijst van kandidaten worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

H.

In artikel 16, eerste lid wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

I.

Artikel 17 komt te luiden:

Artikel 17

De Electorale Raad beslist en wijst, in overleg met de minister, de lokalen aan waarin de kandidatenlijsten kunnen worden ondersteund en maakt de aanwijzing van lokalen bekend in de Landscourant.

J.

In artikel 18, derde lid, wordt “de Minister” vervangen door: de Electorale Raad.

K.

In artikel 19, zesde lid, en artikel 22, derde lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

L.

Artikel 23, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. De verlettering in het eerste lid wordt van hoofdletters gewijzigd in kleine letters.
2. In onderdeel a wordt “ten burelen van het bevolkingsregister” vervangen door: de Electorale Raad en “telegrafisch” vervangen door: elektronisch.
3. In onderdeel b wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

M.

Artikel 25 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste en tweede lid wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.
2. In het derde lid wordt “ten burelen van het hoofdstembureau” telkens vervangen door: op het kantoor van de Electorale Raad.

N.

Artikel 26 komt te luiden:

Artikel 26

De Electorale Raad legt onmiddellijk nadat de lijsten door de Electorale Raad zijn onderzocht, deze voor een ieder ter inzage ten kantore van de Electorale Raad.

O.

In artikel 27, eerste lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

P.

In artikel 28, onderdeel a, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad en “dat bureau” vervangen door: die Raad.

Q.

In de artikelen 29, eerste en tweede lid, 30, eerste en tweede lid, 31, tweede lid, en artikel 32, tweede lid, wordt “het hoofdstembureau” telkens vervangen door: de Electorale Raad.

R.

In artikel 33, eerste en tweede lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad, “burelen” vervangen door: kantoor en “de Minister” vervangen door: “de Electorale Raad.

S.

Artikel 34 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.
2. In het tweede lid wordt “ten burelen van het bevolkingsregister” vervangen door: op het kantoor van de Electorale Raad.

T.

Artikel 38, eerste lid, komt te luiden:

1. De Electorale Raad beslist over de verdeling van het land in stemdistricten en maakt dit bekend in de Landscourant.

U.

In artikel 40, eerste lid, wordt “de Minister” vervangen door: de Electorale Raad.

V.

Artikel 41 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “de Minister” vervangen door: de Electorale Raad.
2. Het tweede lid komt te luiden:
 2. De vorm en de inrichting van de oproepingskaart worden, gehoord de Electorale Raad, vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. In het vierde lid wordt “de minister” vervangen door: de Electorale Raad.
4. In het vijfde lid wordt “de minister” vervangen door: de Electorale Raad en “artikel 134 van het wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen” vervangen door: artikel 2:43 van het Wetboek van Strafrecht Curaçao.

W.

In artikel 48, eerste en tweede lid, wordt “De minister” vervangen door: De Electorale Raad.

X.

Artikel 51

1. Vóór of bij de tafel, binnen het bereik van het lid van het stembureau dat belast is met de in artikel 64, derde lid, bedoelde taak, staat één of meer stembussen, vervaardigd volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te geven voorschriften.
2. De stembus dient in ieder geval aan de volgende vereisten voldoen:
 - a. de bus kan worden afgesloten;
 - b. de deksel is in het midden voorzien van een sleuf waardoor de stembiljetten in de bus kunnen worden gedeponereerd;
 - c. de stembus dient op een zodanige wijze verzegeld te kunnen worden dat de stembus daarna uitsluitend geopend kan worden door de verzegeling onherstelbaar te verbreken.

Y.

Artikel 53 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.
2. Het derde lid komt te luiden:
 3. De vorm en de inrichting van het stembiljet worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Z.

In artikel 54, eerste en tweede lid, 56, eerste lid, en 58, eerste lid, wordt “de minister” en “De minister” vervangen door: de Electorale Raad.

AA.

In artikel 63, vijfde lid, en 64, derde lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

BB.

Na artikel 68 wordt een nieuw artikel 68a ingevoegd, luidende:

Artikel 68a

1. Het is ter waarborging van het kiesrecht de kiezer verboden volledige of gedeeltelijke kopieën in welke vorm op welk media dan ook van het stembiljet te maken.
2. Onder kopieën als bedoeld in het eerste lid wordt mede verstaan fotografische portretten.

CC.

In artikel 71, eerste lid, wordt “hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

DD.

Artikel 73 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid vervalt.
2. Het tweede lid wordt vernummerd tot het eerste lid en komt te luiden:
 1. Onmiddellijk na ondertekening van het proces-verbaal wordt dit met de stembus dan wel de stemmachine en de verzegelde pakken door de voorzitter in bewaring genomen.
3. Het derde, vierde, vijfde, en zesde lid worden vernummerd tot tweede, derde, vierde en vijfde lid.

EE.

In artikel 85 wordt “het hoofd stembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

FF.

In artikel 86, eerste en tweede lid, 87, tweede lid, 88, eerste en tweede lid, 89, eerste lid, 90, tweede lid, artikel 91, eerste lid en tweede lid , wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

GG.

In 91, eerste lid , wordt “ten burelen van het bevolkingsregister” vervangen door: bij de Electorale Raad.

HH.

Artikel 93 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste tot en met het vijfde lid wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.
2. In het vijfde lid wordt “ten burelen van het bevolkingsregister” vervangen door: bij het kantoor van de Electorale Raad.

II.

In de artikelen 94, 95, eerste lid, 97, eerste lid, 103, eerste lid, en artikel 104 wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

JJ.

In artikel 105 wordt “ten burelen van het bevolkings-register” vervangen door: op het kantoor van de Electorale Raad.

KK.

In de artikelen 106 en 107 wordt “het hoofdstembureau” telkens vervangen door: de Electorale Raad.

LL.

In artikel 108, tweede lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad en “telegrafisch” vervangen door: elektronisch.

MM.

In de artikelen 109, tweede lid, 111, tweede lid, 115, 116, eerste lid, 117, 119, 120 onder e, 123, tweede lid, 124 en artikel 126, eerste lid, onderdeel b, en vierde lid, wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

NN.

In artikel 131 wordt “artikel 32 onder 1 tot en met 4 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen” vervangen door: artikel 1:64, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht Curaçao.

OO.

Artikel 132 komt te luiden:

Artikel 132

Met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van de derde categorie wordt gestraft hij, die een hem bij artikel 43 of 44 opgelegde verplichting niet nakomt of het verbod, bedoeld in artikel 68a, overtreedt.

§ 2. De Landsverordening financiën politieke groeperingen

Artikel 36

De Landsverordening financiën politieke groeperingen wordt als volgt gewijzigd:

A.

Artikel 1, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel c komt te luiden:

c. Electorale Raad: de Electorale Raad, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Landsverordening Electorale Raad;

2. Onderdeel f komt te luiden:

f. Kiesreglement: het Kiesreglement Curaçao.

B.

In de artikelen 3, 5, 6, 12, eerste en tweede lid, 13, eerste lid, 17, eerste, tweede en derde lid, en artikel 18 wordt “het hoofdstembureau” vervangen door: de Electorale Raad.

§ 3. De Landsverordening openbaarheid van bestuur

Artikel 37

Artikel 1, onderdeel a, komt te luiden:

a. bestuursorgaan: de minister die het rechtstreeks aangaat of het zelfstandige bestuursorgaan belast met een overheidstaak;

§ 4. De Landsverordening administratieve rechtspraak

Artikel 38

Artikel 2, eerste lid, onder d, komt te luiden:

- d. de Electorale Raad, bedoeld in landsverordening Electorale Raad en de stembureaus, bedoeld in het Kiesreglement Curaçao.

§5. De ontwerplandsverordening tot wijziging van het Kiesreglement Curaçao¹⁰

Artikel 39

De ontwerplandsverordening tot wijziging van het Kiesreglement wordt ingetrokken.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Artikel 40

De tekst van het Kiesreglement zoals deze luidt na de bij deze landsverordening aangebrachte wijzigingen wordt bij landsbesluit bekend gemaakt.

Artikel 41

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 42

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Lei Konseho Supremo Elektoral.

Gegeven te Willemstad, 6 oktober 2020
L.A. GEORGE-WOUT

De Minister van Bestuur, Planning
en Dienstverlening,
A.E. KONKET

Uitgegeven de 9de oktober 2020
De Minister van Algemene Zaken,
E. P. RHUGGENAATH

¹⁰ Statenstuk Zitting 2015-2016-104

STATEN VAN CURAÇAO

ZITTINGSJAAR 2019 - 2020 - 169

LANDSVERORDENING van de
houdende de instelling van een Electorale Raad (Landsverordening Electorale Raad)

No. 3 MEMORIE VAN TOELICHTING

- I. Algemene toelichting
 - § 1. Inleiding
 - § 2. Onafhankelijkheid
- II. Financiële gevolgen
- III. Raad van Advies (RvA no. RA/09-16-LV)
 - § 1. Algemeen
 - § 2. De Electorale Raad
 - § 3. De bevoegdheden van de minister
 - § 4. Toezicht
 - § 5. Normering c.q. begrenzing van bestuursbevoegdheden
- IV. Raad van Advies (RvA no. RA/11-20-LV)
- V. Artikelsgewijze toelichting

I. Algemene toelichting

§1. Inleiding

In 2011 is het traject tot de verzelfstandiging van het Hoofdstembureau (hierna: HSB) gestart. In 2016 is naar aanleiding hiervan een ontwerp-landsverordening, houdende wijziging van het Kiesreglement Curaçao¹, opgesteld. Die ontwerp-landsverordening beoogde de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van het HSB ten opzichte van de politiek wettelijk te verankeren en het HSB om te vormen tot een zelfstandig bestuursorgaan (hierna: ZBO). Eén van de componenten van dat ontwerp was dat het zelfstandige HSB over een eigen permanent secretariaat zou gaan

¹ Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van het Kiesreglement Curaçao (zaaknummer 2015/015373)

beschikken. Dat ontwerp is toentertijd aan de Raad van Advies ter advisering aangeboden, en na ontvangst van het advies van de Raad van Advies d.d. 11 mei 2016, RvA no. RA/09-16-LV is het traject om te komen tot een verzelfstandigde HSB niet voortgezet.

Met het aantreden van het kabinet Rhuggenaath heeft de regering een commissie bestaande uit afgevaardigden van de beleidsorganisatie van het ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening (hierna: BPD), een afgevaardigde van het HSB en een jurist van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, ingesteld. De commissie had als taak een wettelijke regeling op te stellen, houdende de verzelfstandiging van het HSB.

Het HSB heeft in oktober 2017 een 'Visiedocument Onafhankelijke Electorale Raad Curaçao' opgesteld, waarin is voorgesteld om in de plaats van een verzelfstandigd HSB, over te gaan tot een onafhankelijke Electorale Raad voor Curaçao. Ter uitvoering van haar opdracht heeft de commissie, met inachtneming van dit visiedocument en het advies van de beleidsorganisatie van BPD, een beleidsnota, getiteld: Onafhankelijk Hoofdstembureau, opgesteld. In november 2017 heeft de minister van BPD deze beleidsnota goedgekeurd en is het vervolgtraject gestart voor een nieuwe ontwerplandsverordening houdende de instelling van een Electorale Raad.

Vermeldenswaardig in dit traject zijn de drie verslagen van het HSB van respectievelijk 19 oktober 2012, 5 oktober 2016 en 28 april 2017, naar aanleiding van haar constatering bij de verkiezingen van de Staten Curaçao'. In deze verslagen wordt een aantal aanbevelingen geformuleerd ter optimalisering van toekomstige verkiezingen.

Deze zijn kort samengevat:

1. het uitwerken van de nieuw formele positionering van het onafhankelijk HSB;
2. het herzien van wetten, documentatie, procedures, werkwijze enz.;
3. het herindelen en eventueel uitbreiden of verminderen van de stemdistricten;
4. het zorgdragen dat in ziekenhuizen, bejaardentehuizen en andere inrichtingen verblijvende burgers van hun kiesrecht gebruikt kunnen maken;
5. diverse aanbevelingen ten aanzien van de inrichting van stemlokalen, stembescheiden en andere middelen die gebruikt worden bij het stemmen, alsmede de introductie van het verbod om foto's te maken in het stemlokaal;
6. het beschikken over financiële middelen ten behoeve van de verkiezingen;
7. het kunnen stemmen in het geval van persoonlijke afwezigheid.

Mede gelet op deze constatering is de commissie tot de conclusie gekomen dat het Kiesreglement van Curaçao² (hierna: het Kiesreglement), niet helemaal

² A.B. 2010, no. 87, bijlage d, zoals gewijzigd.

aansluit op de huidige eisen en visie en niet zal voldoen aan toekomstige ontwikkelingen inzake het kiesrecht en de verkiezingen. Daarnaast wordt het wenselijk geacht tot een algehele herziening van het Kiesreglement te komen. Deze aanbevelingen zijn niet uitgewerkt in het traject om te komen tot een Electorale Raad. In een tweede fase zullen de noodzakelijke wijzigingen van het Kiesreglement aan bod komen, waarbij reeds besloten is dat een algehele herziening van het Kiesreglement zal dienen plaats te vinden.

Op advies van de commissie en de beleidsorganisatie BPD zijn de taken van de Electorale Raad daarna opnieuw bezien. Dit heeft geleid tot aanpassing van de door de commissie voorgestelde taken voor de nieuw te vormen Electorale Raad, daar waar deze taken reeds belegd zijn bij BPD. Dit om dubbele verantwoordelijkheden te voorkomen en te komen tot een efficiëntere besteding van publieke middelen.

§2. Onafhankelijkheid

In dit ontwerp wordt de wettelijke inbedding van een Electorale Raad als onafhankelijk orgaan gedefinieerd. De onafhankelijkheid wordt onder andere gerealiseerd door de bindende voordracht van de leden van de Electorale Raad op te dragen aan een benoemingscommissie die onafhankelijk van de politiek functioneert. Naast de taken van het HSB zoals bepaald in het Kiesreglement en het Kiesbesluit Curaçao³ (hierna: het Kiesbesluit), zijn een tweetal nieuwe taken toebedeeld aan de Electorale Raad. De Electorale Raad kan in de eerste plaats zowel de regering als de Staten, gevraagd en ongevraagd, adviseren bij uitvoeringstechnische aangelegenheden van wettelijke regelingen met betrekking tot het kiesrecht, het kiesstelsel en verkiezingen van de leden van de Staten. Daarnaast zal de Electorale Raad belast worden met uitvoering van de Landsverordening financiën politieke groeperingen.

In dit ontwerp wordt ook voorgesteld om het Kiesreglement gedeeltelijk te wijzigen, omdat mandaten en taken die krachtens het Kiesreglement aan de minister en het bevolkingsregister zijn toebedeeld, nu neergelegd worden bij de Electorale Raad. Voornamelijk zal het woord "het hoofdstembureau" vervangen worden door: "de Electorale Raad". Hetzelfde geldt voor de woorden "het bevolkingsregister" en "de minister" voor die gevallen, waarbij gelet op zijn taken en bevoegdheden, de bewoording "de Electorale Raad" daarvoor in de plaats moet worden gebezigd.

Om de onafhankelijkheid en de zelfstandige taakuitoefening van de Electorale Raad te waarborgen moeten tevens de nodige financiële middelen worden gereserveerd. In de financiële paragraaf van deze memorie van toelichting zal

³ P.B. 2012, no. 56, zoals laatstelijk gewijzigd bij P.B. 2017, no. 35.

dit verder worden besproken. Daarnaast zal de Electorale Raad beschikken over een eigen secretariaat, die de Electorale Raad ondersteunt in het waarborgen van zijn onafhankelijke en zelfstandige taakuitvoering.

In een vervolgfase zal het Kiesreglement, het Kiesbesluit en de Landsverordening financiën politieke groeperingen⁴ in hun geheel herzien worden.

De verantwoordelijkheden die aan het HSB zijn toegekend, zijn, zoals de historie heeft aangetoond, van niet te onderschatten belang. De deskundigheid, de integriteit, de neutraliteit en het verantwoordelijkheidsbesef van het HSB hebben er toe bijgedragen dat de verkiezingen van Curaçao over de jaren heen goed en efficiënt zijn verlopen. De bevolking van Curaçao heeft vertrouwen in de uitslag van de verkiezingen en de uitslag wordt dan ook geaccepteerd, aldus de memorie van toelichting van het Kiesreglement.

Uit het rapport "National Integrity System Assessment: Curaçao 2013" van Transparency International blijkt dat het functioneren van het HSB niet ter discussie staat. Transparency International meldt in dit rapport:

"The independence of the electoral council was not called into question during the last election, and the minister mandated several of his responsibilities to further allow the council to operate independently".

Geconstateerd wordt echter dat hoewel het HSB in de praktijk onafhankelijk functioneert, de wettelijke regelingen niet voorzien in de onafhankelijkheid van het bureau. Transparency International meldt in dit rapport hieromtrent:

"The Electoral Code contains insufficient safeguards for the independence and impartiality of the electoral council, although it does clearly define its powers".

De voormelde constatering van Transparency International zijn tevens de drijfveer geweest om een Electorale Raad voor Curaçao in te stellen.

II. Financiële gevolgen

Het is onontbeerlijk dat de Electorale Raad continu over voldoende, eigen financiële middelen beschikt.

Artikel 22 van dit ontwerp bepaalt dat de financiële middelen van de Electorale Raad uit een bijdrage van de Landsbegroting bestaat. De reguliere begroting van de Electorale Raad bestaat uit de vergoedingen van de leden, de kosten van het secretariaat en de bedrijfsvoering van de Electorale Raad.

⁴ A.B. 2010, no. 87, bijlage I.

Het overzicht dat in de onderstaande tabel 1 gepresenteerd is, geeft een indicatie van de kosten die gemoeid zijn met het oprichten en operationalisering van de Electorale Raad. De opgenomen bedragen behelzen werkzaamheden die nog dienen te geschieden als ook de operationalisering van de Electorale Raad.

Tabel 1

Bedragen in NAl		2020	2021	2022	2023
Vacatiegelden leden Electorale Raad		92,400	92,400	92,400	92,400
Personeelskosten	Personeelskosten Secretariaat	202,054	202,054	202,054	202,054
	Inhuur personeel/advieskosten	72,500	30,150	31,055	26,523
Kosten bedrijfsvoering	Huisvestingskosten	55,700	52,371	59,092	60,865
	Kantoorkosten	34,200	47,826	57,049	58,370
	Publieke Voorlichting	3,500	3,090	3,183	3,278
	Kapitaalgoederen	10,000	10,000	10,000	10,000
Totaal		469,854	442,891	454,832	453,490

De voor het jaar 2020 benodigde financiële middelen zullen afhangen van het tijdstip waarop de Electorale Raad operationeel wordt. Het tijdelijk beschikbaar stellen van huisvesting door de minister zal resulteren in lagere kosten.

In de begroting zijn voornamelijk de volgende kosten vastgesteld:

1. Vergoeding leden van de Electorale Raad

Het ontwerp bepaalt dat aan het lidmaatschap van de Electorale Raad een geldelijke vergoeding is verbonden. De vergoeding wordt bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld. In de begroting is voor de leden van de Electorale Raad uitgegaan van een onkostenvergoeding. Vanwege het grotere takenpakket en hogere werkdruk ontvangen de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter een hogere vergoeding per maand.

2. Kosten bedrijfsvoering

Ten behoeve van de bijeenkomsten en de vergaderingen van de Electorale Raad worden kosten gemaakt. De leden van de Electorale Raad zullen regelmatig bijeenkomen ter regeling en aansturing van lopende zaken. De Electorale Raad krijgt ondersteuning van een secretariaat. Aansturing van het secretariaat vindt plaats door een secretaris onder leiding van de Electorale Raad. Het secretariaat bestaat uit een secretaris, een plaatsvervangend secretaris en het overig personeel van het secretariaat. De invulling van deze formatie wordt jaarlijks getoetst door de Electorale Raad. Het secretariaat bestaat vooralsnog uit anderhalf (1.5) fte's. De functie van de secretaris is één (1) fte en de functie van de plaatsvervangend secretaris is een halve (0,5) fte. Het overig personeel wordt op tijdelijke basis, wanneer nodig, ingehuurd.

Mocht bij of krachtens Landsverordening andere taken aan de Electorale Raad worden toegevoegd, dan kan de formatie, indien nodig, worden geëvalueerd en uitgebreid.

Binnen de begroting van de Raad wordt rekening gehouden met de kosten die de benoemingscommissie maakt ten behoeve van haar werkzaamheden. Deze kosten worden opgenomen onder 'Representatie en voorlichting' en 'Advieskosten'. De representatie- en voorlichtingskosten vallen onder de kantoorkosten.

Bij de kantoorkosten zullen na de verkiezingen van 2021 de kosten van opslag van stemmaterialen en de lidmaatschappen van internationale organisaties opgeteld worden. Daarbij wordt bij alle kantoorkosten jaarlijks rekening gehouden met een indexerings van drie procent (3%).

3. Statenverkiezing

In de meerjarenbegroting van het Land worden middelen gereserveerd voor reguliere verkiezingen. De kosten voor de reguliere verkiezingen worden begroot door de Electorale Raad en vormen onderdeel van de begroting van BPD.

De kosten van tussentijdse onvoorziene verkiezingen worden apart begroot door de Electorale Raad. Het goedkeuringsproces van deze incidentele begrotingen loopt via het Ministerie van Financiën en wordt doorgaans uit de begrotingspost "onvoorzien" van dat ministerie gefinancierd.

De kosten van de verkiezingen van de Staten bedragen ca. NAf 1.9 miljoen (historische cijfers).

III. Advies Raad van Advies d.d. 11 mei 2016⁵

§1. Algemeen

Zoals reeds hiervoor vermeld is in het jaar 2016 aan de Raad van Advies (hierna: RvA) een ontwerp-landsverordening aangeboden, houdende de wijziging van het Kiesreglement, die beoogde de verzelfstandiging van het HSB te realiseren. De bedoeling daarbij was dat in een later stadium het verzelfstandigd HSB tot een Electorale Raad of Kiesraad omgevormd zou worden. Hieronder wordt ingegaan op het advies van de RvA van 11 mei 2016.

§2. De Electorale Raad

Om de onafhankelijkheid van de Electorale Raad te benadrukken, wordt de Electorale Raad als een zelfstandig bestuursorgaan (hierna: ZBO) ingesteld.

De RvA stelt in haar advies d.d. 11 mei 2016 dat het feit dat een bestuursorgaan op een afstand van het democratisch gekozen gezag

⁵ RvA no. RA/09-16-LV

functioneert, een beperking van de ministeriële verantwoordelijkheid, alsmede een beperking van de democratische controle tot gevolg heeft. Volgens de RvA beschikt de minister ten opzichte van een ZBO over bevoegdheden die hem krachtens die landsverordening zijn gegeven. Uit de memorie van toelichting van de ontwerp-landsverordening houdende de wijziging van het Kiesreglement, viel niet op te maken hoe ZBO's worden ingericht en wat de afwegingen daarbij zijn geweest. Aldus, hoe rechtspersoonlijkheid aan een ZBO wordt verleend, hoe een ZBO wordt bekostigd, de eventuele verantwoording daarvan in de begroting, hoe de invulling is van de sturingsmiddelen en de overige vereisten waaraan een ZBO ingevolge artikel 111, tweede lid, van de Staatsregeling van Curaçao moet voldoen. Geconstateerd is, dat er geen regeringsbeleid is voor ZBO's, zodat de regering kan toezien op dat beleid. De RvA concludeerde daarbij dat zij het voorgaande reeds had opgemerkt in haar advisering ten aanzien van de ontwerp-landsverordening actualisering en harmonisatie toezicht-landsverordeningen Centrale Bank van Curaçao en St. Maarten.

In reactie op het hiervoor gestelde wordt het volgende opgemerkt. In 2017 zijn er stappen gezet richting een Kadernota⁶ betreffende het beleid voor ZBO's. Uit deze nota en ook vanuit ervaringen elders, in Nederland maar ook in andere landen, komt naar voren dat een min of meer vast stelsel voor alle ZBO's niet optimaal functioneert. Gelet hierop is thans de bedoeling om naar een beperkt aantal aandachtspunten in het centrale beleid op te nemen, ervan uitgaande dat verzelfstandiging maatwerk blijft. Een eerste aanzet hiervoor is reeds op gang gebracht.

In deze landsverordening wordt, in afwachting op het beleid voor ZBO's, de onafhankelijkheid en zelfstandigheid vastgelegd met de instelling van een ZBO. Een ZBO is immers een organisatie die overheidstaken uitvoert, maar die niet direct onder het gezag van de minister valt en die als zodanig bij landsverordening wordt ingesteld of aangewezen. Voor de uitvoering van de taken van de Electorale Raad verdient een publiekrechtelijke organisatievorm de voorkeur boven een privaatrechtelijke stichting of naamloze vennootschap, omdat er in casu sprake is van een publieke taak, een belang dat door de regering dient te worden behartigd. Hierdoor is in beginsel uitvoering door een publiekrechtelijke organisatie de aangewezen weg.

Een ZBO is een bestuursorgaan dat niet ondergeschikt is aan een minister, waarbij onder ondergeschiktheid moet worden verstaan de bevoegdheid voor de minister om zowel in het algemeen als ten aanzien van een concreet geval instructies te geven.⁷ De Electorale Raad als ZBO is dan ook niet ondergeschikt aan de minister, maar bestaat zelfstandig. De minister is wel tot op zekere hoogte verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de Electorale Raad.

⁶ 'Herijken van het instrument verzelfstandiging op Curaçao', 8 mei 2017, Ministerie van BPD.

⁷ Zijlstra, 1997, hoofdstuk 3, §3.

Hoewel de Electorale Raad als een ZBO op afstand van de minister staat, draagt de minister de verantwoordelijkheid voor de Electorale Raad. Met een ZBO wordt het principe van ondergeschiktheid aan een minister en politieke verantwoordelijkheid doorbroken. Vanwege dit laatste behoeft toekenning van bestuursbevoegdheid aan een ZBO de instemming van de wetgever. Een minister heeft ook niet de bevoegdheid om instructies te geven aan een ZBO.⁸ Zie ook Aanwijzing 98 van de Curaçaose Aanwijzing voor de regelgeving waarin het hiernavolgende is bepaald:

“Onder zelfstandig bestuursorgaan wordt verstaan: een bestuursorgaan dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister en niet is een adviescollege waarvan de adviestaak de hoofdtaak is. Het belangrijkste kenmerk van een zelfstandig bestuursorgaan is dat het een bestuursorgaan is dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister, hoewel de minister op hoofdlijnen politiek verantwoordelijk is voor een goede taakuitvoering door het zelfstandig bestuursorgaan. Als zelfstandige bestuursorganen worden niet beschouwd: binnen de ministeries verzelfstandigde eenheden, en evenmin privaatrechtelijke instellingen die geen openbaar gezag uitoefenen, zoals geprivatiseerde instellingen en instellingen waaraan op grond van een overeenkomst overheidswerkzaamheden zijn uitbesteed.”

Voorts kan worden gesteld dat de Electorale Raad in ieder geval voldoet aan de eisen van transparantie, rechtmatigheid en doelmatigheid die voor de hele openbare dienst gelden. Om verwarring over de reikwijdte van de ministeriële verantwoordelijkheid te voorkomen, wordt daarom in het ontwerp wettelijk vastgelegd in hoeverre de minister nu wel of niet kan ingrijpen bij de Electorale Raad en op basis waarvan de benoeming en het ontslag van de leden van de Electorale Raad is geregeld.

Kortom, de (rechts)figuur van de ZBO wordt in dit kader het meest geschikt geacht om de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de Electorale Raad te bewerkstelligen, alsmede de ministeriële verantwoordelijkheid te behouden.

§3. De bevoegdheden van de minister

Ook dit ontwerp legt de verantwoordelijkheid voor het benoemen, het schorsen of het ontslaan van de leden van de Electorale Raad uiteindelijk bij de regering, die bij landsbesluit benoemt, schorst of ontslaat. Dit gebeurt op basis van een bindende voordracht van de benoemingscommissie, die daarvoor de adviseur corporate governance hoort. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Electorale Raad wordt immers niet gewaarborgd indien de minister het advies van de benoemingscommissie naast zich kan neerleggen.

⁸ Onafhankelijk ondergeschikten, Zbo's, rijksinspecties, planbureaus, privacy-officers, het WODC: tijd voor chaos in orde!, S.E. Zijlstra.

De minister kan echter bij strijdigheid met de wettelijke bepalingen of het niet-naleven van de eisen van zorgvuldigheid danwel andere zwaarwegende belangen, besluiten om de bindende voordracht van de benoemingscommissie niet over te nemen. Onder andere zwaarwegende belangen, zoals voormeld, dient te worden gedacht aan onvoorziene omstandigheden die dermate zwaar wegen, waarvan van tevoren niet precies duidelijk is hoe ze zullen uitwerken, maar die een goede benoeming in de weg staan. De minister verzoekt de benoemingscommissie, onder toezending van zijn gemotiveerd besluit tot afwijzing van een lid, een nieuwe voordracht te doen. Een kopie van deze brief wordt eveneens aan de voorzitter van de Staten aangeboden, die beslist tot al dan niet openbaarmaking van de inhoud van de brief, zie artikel 4, zesde lid, van het onderhavige ontwerp. Tevens wordt de onafhankelijkheid van de Electorale Raad gewaarborgd doordat de benoemingscommissie samengesteld is uit van de politiek onafhankelijke leden.

§4. Toezicht

In dit ontwerp wordt aan de benoemingscommissie een belangrijke taak toegekend. Het betreft de taak, alsmede de verantwoordelijkheid van de benoemingscommissie om de leden van de Electorale Raad te benoemen, te schorsen en te ontslaan. De personen die een rol hebben in de benoemingscommissie zijn allen gehoord met betrekking tot de aan hen in het ontwerp toegekende taken en verantwoordelijkheden.

De leden van de Electorale Raad moeten aan een door de regering bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld profiel voldoen. Daarnaast moet de benoemingscommissie erop toezien dat de leden van de Electorale Raad voldoen aan de in het ontwerp vastgelegde eisen van incompatibiliteit en de eisen van belangenverstrengeling. Het is belangrijk dat ook tijdens het functioneren van de Electorale Raad, dus niet alleen tijdens de benoeming van de nieuwe leden, de onafhankelijkheid van de Electorale Raad ten opzichte van de minister (politiek) gehandhaafd en gewaarborgd blijft.

In dit ontwerp zijn tevens enkele toezichtmechanismen, zoals bepaald in de Nederlandse Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (hierna: KZB) verwerkt. Het gaat om de volgende toezichtmechanismen:

1. De vaststelling van het jaarverslag en zendplicht aan de minister en de Staten (artikel 18 KZB). Artikel 23 van het ontwerp bepaalt dat de Electorale Raad een jaarverslag, inhoudende een algemeen verslag samen met een financieel verslag aan de minister moet zenden. De minister legt hierover verantwoording af in de Staten.
2. In artikel 22 van het ontwerp zijn de regels van financieel toezicht (artikelen 24 en 30 KZB) opgenomen. Zo bepaalt artikel 22 van het ontwerp dat, de financiële middelen van de Electorale Raad uit een

bijdrage uit de Landsbegroting bestaat en dat de begroting de goedkeuring van de minister behoeft.

3. In artikel 24 van het ontwerp is de verplichting van de Electorale Raad opgenomen om alle voor de uitoefening van de taak van de minister benodigde inlichtingen aan de minister te verstrekken (artikel 29 KZB).
4. In artikel 25 van het ontwerp is tevens een taakverwaarlozingsvoorziening opgenomen (artikel 23 KZB).

§5. Normering c.q. begrenzing van bestuursbevoegdheden

In dit ontwerp wordt in de artikelen 22 tot en met 225 invulling gegeven aan de normering c.q. begrenzing van de aan de Electorale Raad toegekende (bestuurs)bevoegdheden.

IV. Advies van de Raad van Advies d.d. 6 juli 2020⁹

Op 6 juli 2020 heeft de RvA advies uitgebracht inzake het onderhavige ontwerp. De RvA onderschrijft, zoals hij reeds in zijn advies van 11 mei 2016, kenmerk RvA no. RA/09-16-LV heeft aangegeven, het belang van het treffen van voorzieningen ter waarborging van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de electorale procedure. Hieronder gaat de regering in op de adviespunten van de RvA.

De RvA adviseert, onder punt I.2. (pagina 2), de regering om in de memorie van toelichting in te gaan op de stand van zaken over het aangekondigde regeringsbeleid voor ZBO's.

Onder punt III, paragraaf 2, van de memorie van toelichting is reeds hierop ingegaan.

Om te voldoen aan het advies onder punt I.3.a. (pagina 2) van de RvA om in de memorie van toelichting aandacht te schenken aan de keuze voor de rechtsvorm van een ZBO, is onder paragraaf 2 van de memorie van toelichting aangevuld met een uitleg over de keuze van de regering voor de (rechts)figuur van ZBO.

Het advies van de RvA, onder punt I.3.b (pagina 3), om de verplichting van de Electorale Raad om alle voor de uitoefening van de taak van de minister benodigde inlichtingen aan de minister te verstrekken in het ontwerp op te nemen, alsmede een taakverwaarlozingsvoorziening, is ook opgevolgd. Zie de artikelen 24 en 25 van het onderhavige ontwerp.

⁹ RvA no. RA/11-20-LV

Naar het oordeel van de RvA, zie punt I.3.b.2. (pagina 3) en punt I.4.a (pagina 3), is de bindende voordracht van de benoemingscommissie een uitholling van de ministeriële verantwoordelijkheid.

De regering meent dat de waarborg van een onafhankelijke Electorale Raad zwaarder weegt dan het beginsel van ministeriële verantwoordelijkheid, zeker gelet op het feit dat met het oprichten van een ZBO, dit beginsel doorbroken kan worden. Zie ook het rapport van Transparency International, getiteld "National Integrity Assessment Curaçao 2013", pagina 16, waarin het volgende is opgenomen.

"The electoral management body should be mentioned first because of its pivotal role in safeguarding the integrity of the electoral process. The assessment of this pillar stands out given the inverse gap between policy and practice. Whereas all other pillars score higher for law than for practice, the electoral management body showed the reverse; practice was far more positively assessed than the legal framework. While this is positive in certain respects, weaknesses in the legal framework remain an important concern. This is particularly troubling in regard to the insufficient legal safeguards that exist to ensure the body's independence as well as provisions which provide any outgoing cabinet the opportunity to leave its mark on the body's composition. This loophole was already identified in 2010 and has gained significance now that the electoral management body is also tasked with regulating candidate and political party finances. Until this is corrected, there exists the possibility that any party exiting power can exert influence over future elections and more broadly the political party system."

Desondanks is het advies van de RvA om een marginale toetsing te doen bij een voordracht van de leden van de Electorale Raad overgenomen. Zie artikel 4, zesde lid.

Voor wat betreft het door de RvA gesignaleerde gebrek aan toezicht op de toezichthouder of wel de benoemingscommissie, onder punt I.4.b. (pagina 4), wordt opgemerkt dat het ontwerp is aangepast. De rol die aan de adviseur corporate governance in de landsverordening is toebedeeld geeft hiervoor voldoende garantie.

Voor wat betreft het advies, onder punt I.6 (pagina 6), inzake de openbaarheid van de vergaderingen van de Electorale Raad, wordt opgemerkt dat het ontwerp is aangepast. Artikel 18 is een nieuw artikel.

Het advies, onder punt I.7.a. (pagina 6), van de RvA om over de wijze van bekendmaking van voor de burger belangrijke documenten van de Electorale Raad danwel de benoemingscommissie consistent te zijn, is opgevolgd. Overal in het ontwerp wordt bepaald dat deze documenten in de Landscourant worden bekendgemaakt. Immers de Landscourant is het blad waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst. De Electorale Raad kan desgewenst deze publicaties ook op zijn website plaatsen. Ook het advies onder punt I.7.b (pagina 6) is opgevolgd. Zie de wijziging van de

Landsverordening openbaarheid van bestuur Curaçao in artikel 37 van het onderhavige ontwerp.

Het advies van de RvA, onder punt 1.8, betreffende de financiële gevolgen van het ontwerp is ook gevolgd. Het advies van de RvA met betrekking tot de personeelskosten van het secretariaat, de kosten van de benoemingscommissie, de ontwikkelingskosten van het kantoor, de startinventaris en de begroting van het dienstjaar 2020 zijn verwerkt onder punt II van de memorie van toelichting.

De RVA acht het niet wenselijk, onder punt II.1.a. (pagina 8) van zijn advies, dat bij zo'n belangrijke instantie als de Electorale Raad, die onafhankelijk en onpartijdig van de regering moet kunnen functioneren, de mogelijkheid geschapen wordt om aan hem op het niveau van een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, andere taken op te dragen. Dit advies is overgenomen. Indien de regering of de Staten andere taken aan de Electorale Raad wensen op te dragen, dan dient een wijzigingslandsverordening van het onderhavige ontwerp te worden vastgesteld. Hiermee wordt, zoals door de RvA gesteld het parlement rechtstreeks betrokken.

De RvA adviseert, onder punt II.1.b. (pagina 8), de regering om een bepaling over de vaststelling van het profiel door de eerste leden in de overgangsbepaling (Hoofdstuk 6, Overgangsbepaling van het ontwerp) op te nemen, alsmede te bepalen dat de Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten hierover wordt gehoord. Dit advies is overgenomen, zie de artikelen 6, eerste lid en 30, vierde lid, van het onderhavige ontwerp.

De RvA merkt op onder punt II.1.c. (pagina 9), dat vanwege het feit dat het profiel van de leden van de Electorale Raad bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld, dit landsbesluit automatisch in het Publicatieblad wordt bekendgemaakt, waardoor publicatie in de Landscourant overbodig is. De publicatie van het profiel van de leden van de Electorale Raad in de Landscourant is conform het advies van de RvA uit het ontwerp gehaald.

Voor wat betreft de procedure tot voordracht van de leden van de Electorale Raad, onder punt II.1.d. (pagina 9) van het advies, is de RvA van mening dat de beoordelingsruimte van de Minister van BPD betreffende een veiligheidsonderzoek de beoogde onafhankelijkheid en zelfstandigheid van de Electorale Raad ondermijnt. De regering onderschrijft het standpunt van de RvA in deze en heeft het ontwerp dan ook conform het advies van de RvA aangepast. Ook is de procedure van de voordracht, bedoeld in artikel 4, vijfde lid, zodanig aangepast dat een voordracht pas kan geschieden na ontvangst van het resultaat van het veiligheidsonderzoek. Het advies om het

Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoek te wijzigen, opdat de leden van de Electorale Raad ook in dit landsbesluit, houdende algemene maatregelen, als vertrouwensfunctie worden aangewezen, wordt ook opgevolgd. In dit verband wijst de regering op Aanwijzing 163, van de Aanwijzing voor de regelgeving waarin is bepaald dat wijziging van een regeling geschiedt door een regeling van gelijke orde. Deze aanwijzing ziet mede op de een enkele maal in de praktijk toegepaste techniek dat in een wijzigingslandsverordening tevens een met het onderwerp van de wijziging nauw verbonden wijziging van een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld. Deze werkwijze is onwenselijk, omdat zij onduidelijkheid kan opleveren over de status van een aldus gewijzigde bepaling van een landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Met toepassing van dit landsbesluit, heeft de regering een wijziging van het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoek in voorbereiding.

Voor wat betreft het advies, onder punt II.d.3 (pagina 10), om het personeel van het secretariaat van de Electorale Raad als een vertrouwensfunctie aan te merken, wordt opgemerkt dat dit niet de bedoeling is. De RvA adviseert dit met verwijzing naar de memorie van toelichting niet betrekking tot het personeel van het secretariaat hij artikel 14. Vermeld staat, dat aan het personeel van het secretariaat integriteitseisen worden gesteld en dat een integriteitsonderzoek naar de aan te stellen persoon moet plaatsvinden. Aan het personeel van het secretariaat wordt integriteitseisen gesteld en naar aanleiding daarvan een integriteitsonderzoek ingesteld, echter door een onafhankelijk integriteitsbureau danwel een bureau die zulke onderzoeken verricht. Alleen de functies van de secretaris en die van plaatsvervangend secretaris zijn vertrouwensfunctie. De functies van het overig personeel van de secretariaat zijn geen vertrouwensfuncties. Gelet op het voorgaande zal het advies van de RvA in deze niet worden gevolgd, echter zal de toelichting op het artikel 14 met inachtneming van de vorenstaande voor de duidelijkheid worden aangepast.

De RVA adviseert, onder punt II.e.1. (pagina 10), om wat betreft de incompatibiliteitseisen aan het lidmaatschap van de Electorale Raad aan te sluiten hij de incompatibiliteitseisen die gelden voor de Hoge Colleges van Staat, waarbij onafhankelijkheid en onpartijdigheid een rol spelen en niet de incompatibiliteitseisen die gelden voor ministers.

De regering onderschrijft dit adviespunt en heeft het ontwerp en bijbehorende toelichting aangepast, zie hiervoor de toelichting op artikel 7.

De RvA is bovendien van oordeel dat een persoon niet voor altijd uitgesloten moet worden van het lidmaatschap van de Electorale Raad vanwege het feit dat hij eens op een kandidatenlijst van een politieke groepering heeft gestaan of bestuurslid was van een politieke groepering. Er dient een termijn te gelden

waarna hij wel in aanmerking zou kunnen komen voor benoeming tot lid van de Electorale Raad.

In overleg met de beleidsorganisatie van het Ministerie van BPD en het Hoofdstembureau is een termijn van acht (8) jaren opgenomen in het ontwerp. Daar de Electorale Raad in zijn geheel en elk afzonderlijk lid politiek onafhankelijk zonder enig schijn van politiekgezindheid dient te functioneren, is het op zijn plaats om de Electorale Raad niet uit politieke en politiek beschouwd leden te laten bestaan.

Om het vertrouwen van de maatschappij in de Electorale Raad hoog te houden is het aanvaardbaar dat een persoon die op een kandidatenlijst van een politieke groepering heeft gestaan of bestuurslid van een politieke groepering was, zoveel en lang mogelijk buiten het politiek gezichtsveld te staan en niet politiekgezind te zijn ter voorkoming van enig schijn van toe te wijzen politieke gezindheid en/of politieke beïnvloeding binnen de Electorale Raad.

Vanuit gaande dat het staan op een kandidatenlijst van een politieke groepering bedoeld is om in aanmerking te komen voor een zittingsjaar van vier jaar in de Staten, wordt het niet staan op een kandidatenlijst van een politieke groepering over de laatste twee achtereenvolgende reguliere zittingsperioden van een Staten, zijnde acht jaren, voldoende beschouwd om maatschappelijk buiten het politiek gezichtsveld te staan om in aanmerking te kunnen komen als lid van de Electorale Raad.

Dit geldt eveneens voor bestuursleden van een politieke groepering die aan een verkiezing deelneemt. Het niet lid zijn van zo'n bestuur over de laatste twee achtereenvolgende reguliere zittingsperioden van een Staten, zijnde acht jaren, wordt maatschappelijk als voldoende beschouwd als niet politiek gezind te zijn om in aanmerking te kunnen komen als lid van de Electorale Raad.

De memorie van toelichting is tevens aangepast conform het ontwerp, in dier voege dat de nevenfuncties van de leden van de Electorale Raad openbaar worden gemaakt, conform het advies van de RvA, onder punt II.f.1. (pagina 11). De openbaarmaking van de nevenfuncties bij de eerste benoeming van een lid van de Electorale Raad geschiedt in de Landscourant. Conform het advies van de RvA is in artikel 8, tweede lid, bepaald dat reeds benoemde leden een verklaring dienen af te leggen over hun "overige bestanddelen". Conform het advies van de RvA, onder punt II.f.4. (pagina 12) is artikel 9 van het ontwerp aangepast, zodat het oordeel van de benoemingscommissie wordt afgewacht, voordat het lid nieuwe zakelijke belangen verwerft.

Conform het advies, onder punt II, onderdelen g, h en i, (pagina 12), van de RvA zijn de schorsingsgronden, ontslaggronden en spoedvoorzieningsbepaling aangepast in de artikelen 10, 11 en 12. In de

spoedvoorziening wordt bepaald dat in uitzonderlijke situatie de Electorale Raad met minimaal drie leden zou kunnen functioneren.

Onder punt II.1.j.2. (pagina 13) van het advies wordt geadviseerd om, gezien het belang van de aan het secretariaat gestelde integriteitseisen, in de memorie van toelichting te motiveren waarom de meldingsplicht, opgenomen in artikel 14, zevende lid, van het ontwerp, alleen geldt voor nevenfuncties en niet voor nevenwerkzaamheden. Het is echter per abuis dat in voormeld artikellid nevenwerkzaamheden niet ook zijn vermeld als meldingsplicht voor het personeel van het secretariaat. Gelet hierop is in het ontwerp en de memorie van toelichting aangepast. Reden waarom geen gevolg is gegeven aan het advies van de RvA in deze.

Het voorgestelde onder punt II.1.k. (pagina 13) is ook verwerkt in het ontwerp in dier voege dat het personeelsreglement vastgesteld wordt door de Electorale Raad, indien de minister binnen de termijn van vier weken niet zijn afkeuring heeft laten blijken.

Het voorgestelde onder punt II.1.m.1. (pagina 14) is ook overgenomen. In artikel 28 wordt thans bepaald dat de door de Electorale Raad vastgestelde klachtenregeling wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad.

De RvA adviseert de regering onder punt II.1.m.2 van zijn advies, om erop toe te zien dat het wetgevingstraject betreffende de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening ombudsman binnen afzienbare tijd wordt afgerond. Hier is ook een taak weggelegd voor de Staten om het onderwerp te agenderen.

Ter voldoening aan het adviespunt van de RvA onder punt II.1.n. (pagina 15) is een wijziging van de Landsverordening administratieve rechtspraak in het onderhavige ontwerp, in artikel 38, opgenomen.

De ter inzagelegging van de kandidatenlijsten, zoals opgemerkt door de RvA onder punt II.1.o. (pagina 15), is ook opgenomen in het ontwerp. zie artikel 35 N (de wijziging op artikel 26 van het Kiesreglement Curaçao) in het onderhavige ontwerp.

De gehanteerde terminologie in het onderhavige ontwerp, voor een voorstel van de Electorale Raad, is conform het advies van de RvA, onder punt II.1.p. (pagina 15), aangepast. Zie artikel 35V van het onderhavige ontwerp. In de wijziging van artikel 41 van het Kiesreglement Curaçao wordt bepaald dat de oproepingskaart wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gehoord de Electorale Raad.

Ten slotte wordt opgemerkt dat alle door de Raad gemaakte opmerkingen ten aanzien van de memorie van toelichting onder punt II.2. (pagina 16) zijn verwerkt in de memorie van toelichting.

V. Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderdeel a: begrip minister

Krachtens artikel 5, eerste lid, van de Landsverordening ambtelijk bestuurlijke organisatie¹⁰ heeft de minister van BPD de zorg voor het binnenlands bestuur en de democratische rechtstaat. De minister van BPD is derhalve de minister die het aangaat wat de aangelegenheden van de Electorale Raad betreft. Nu de minister van BPD gelet hierop meerdere keren zal worden aangehaald is om deze reden ervoor gekozen om verder in de tekst van de landsverordening sec de term minister te bezigen en in de begripsbepalingen uit te leggen welke minister daarmee bedoeld wordt.

Onderdeel b: begrip benoemingscommissie

De benoemingscommissie, genoemd in artikel 5, is de commissie belast met onder andere de benoeming, het ontslag en de schorsing van de leden van de Electorale Raad genoemd in artikel 4 van de landsverordening. De term wordt meerdere keren gebezigd in de landsverordening waardoor om deze reden gekozen is om de term in de begripsbepalingen te definiëren.

Onderdeel c: begrip adviseur

De adviseur corporate governance, bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening corporate governance¹¹ fungeert als advies-, tevens controle orgaan van de benoemingscommissie. De RvA heeft in het advies d.d. 11 mei 2016 de regering geadviseerd om gezien het gewicht dat wordt toegekend aan de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van de Electorale Raad voorzieningen in het ontwerp op te nemen voor het geval de toezichthouder in gebreke blijft ten aanzien van de toezichttaken die hem zijn toebedeeld.

In het kader hiervan wordt enige beperking gelegd aan de taken van de benoemingscommissie, die steeds de adviseur dient te horen, omtrent het profiel, de benoeming, de schorsing en het ontslag, alsmede ingeval van eventuele belangenverstrengeling van de leden van de Electorale Raad (artikelen 4, 5, 6, 9, 10 en 11 van de landsverordening). Gekozen is derhalve om de adviseur in de begripsbepaling te definiëren.

Hoofdstuk 2. De Electorale Raad

§1. Instelling, samenstelling en benoeming

Artikel 2

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan artikel 111 van de Staatsregeling van Curaçao¹² waarin is vastgelegd dat zelfstandige bestuursorganen bij landsverordening worden ingesteld.

¹⁰ A.B. 2010, no. 87, bijlage K.

¹¹ A.B. 2014, no. 3 (G.T.).

¹² A.B. 2010, no. 86.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt dat de Electorale Raad als openbare rechtspersoon zijn eigen taken en begroting heeft. De taken die aan de Electorale Raad bij of krachtens landsverordening kunnen worden opgedragen dienen betrekking te hebben op het beleidsterrein waarvoor de Electorale Raad is ingesteld.

Artikel 4

In het eerste lid wordt het aantal leden van de Electorale Raad bepaald. Het aantal leden dat in de Electorale Raad zitting neemt is zeven. Het HSB bestaat uit vijf gewone leden, de voorzitter en de secretaris daarbij inbegrepen, alsmede drie plaatsvervangende leden. In de landsverordening Electorale Raad is niet gekozen voor een samenstelling van leden bestaande uit plaatsvervangende leden en gewone leden. In de praktijk vervullen de plaatsvervangende leden van het HSB bij verkiezingen steeds dezelfde taken als en gelijktijdig met de gewone leden.

In het tweede lid wordt bepaald dat de voorzitter degene is die de Electorale Raad in en buiten rechte vertegenwoordigt.

Het derde lid bepaalt dat de leden formeel bij landsbesluit worden benoemd op voordracht van de benoemingscommissie, de adviseur corporate governance gehoord hebbende.

Het vierde lid bepaalt dat de procedureregels van de landsverordening corporate governance niet betrekking tot de werkwijze van de adviseur in geval van benoeming en ontslag van bestuurders van overeenkomstige toepassing.

Het vijfde lid bepaalt dat de voordracht van de benoemingscommissie een bindend karakter heeft. Het woord "bindend" houdt in dat de minister niet kan afwijken van de door de benoemingscommissie gedane voordracht. Alvorens een voordracht te doen, dient de benoemingscommissie wel het resultaat van het veiligheidsonderzoek genoemd in artikel 6, vijfde lid, te hebben ontvangen.

Ingevolge het zesde lid kan de minister, zoals tevens vermeld onder punt III, paragraaf 3 (de bevoegdheden van de minister) van de memorie van toelichting, echter bij strijdigheid met de wettelijke bepalingen of het niet-naleven van de eisen van zorgvuldigheid danwel andere zwaarwegende belangen, de voordracht niet volgen en de benoemingscommissie om een nieuwe bindende voordracht te verzoeken. Hiermee wordt voldaan aan het advies van de RvA d.d. 6 juli 2020 waarin geadviseerd wordt om de minister de bevoegdheid te verlenen om een marginale toetsing te doen bij de benoeming. De regering houdt het standpunt vast, dat de voordracht bindend dient te zijn, want indien de minister zelf de leden kan benoemen, dan kan de minister ook indirect invloed uitoefenen op de werkzaamheden van de Electorale Raad.

Volgens de RvA houdt een marginale toets in dat alleen van de gedane voordracht wordt afgeweken bij strijdigheid met de wet, het niet naleven van

de eisen van zorgvuldigheid, of andere zwaarwegende belangen. Bij dat laatste kan worden gedacht aan onvoorziene omstandigheden die dermate zwaar wegen, waarvan van tevoren niet precies duidelijk is hoe ze zullen uitwerken, maar die een goede benoeming in de weg staan. De RvA stelt voorts voor om recht te doen aan de ministeriële verantwoordelijkheid en in overweging te nemen om in het ontwerp op te nemen dat de minister de Staten daarover een schriftelijke motivatie – al dan niet vertrouwelijk – geeft als hij op grond van bovengenoemde redenen meent dat de bindende voordracht niet te kunnen overnemen. Bij het niet overnemen van de voordracht is het aan de onafhankelijke benoemingscommissie om ervoor te zorgen dat er een nieuwe voordracht, met inachtneming van de daarvoor vastgestelde procedure, aan de regering wordt gedaan.

De regering heeft dit voorstel van de RvA overgenomen in die zin dat de minister de afwijking schriftelijk dient te motiveren en het betreffende schrijven aan de benoemingscommissie toe stuurt; een afschrift van die brief dient de minister aan de voorzitter van de Staten te doen toekomen. De voorzitter beslist, aan de hand van de inhoud van deze brief, of de brief ter inzage wordt gelegd voor de Statenleden of dat de brief openbaar wordt gemaakt. Indien persoonlijke gevoelige informatie in de brief is opgenomen, kan deze brief niet worden openbaar gemaakt, althans niet integraal.

Ter waarborging van de deskundigheid en kennis van de Electorale Raad wordt in het zevende lid bepaald dat de voorgedragen leden deskundigheid over kennis van danwel affiniteit met het kiesrecht of de electorale proces moeten hebben. De praktijk heeft uitgewezen dat binnen een kiesraad, vergelijkbaar met de Electorale Raad, voor een evenwichtige verdeling van de taakuitvoering, verscheidenheid aan deskundigheid aanwezig moet zijn onder de leden op juridisch-, procesmanagement-, financieel-, communicatie, technologisch- en bedrijfskundig gebied. Mocht het voorkomen dat er geen of niet voldoende kandidaten beschikbaar zijn die over deskundigheid op het gebied van het kiesrecht en verkiezingen beschikken, dan kan overgegaan worden tot benoeming van iemand die over de minimale capaciteiten beschikt om zich de nodige kennis en de vereiste deskundigheid (probleemloos) in kort tijdsbestek eigen te maken. Een dergelijke persoon kan begeleid worden door leden die al langer ervaring hebben op dit terrein.

In het achtste lid wordt de zittingsperiode van de leden van de Electorale Raad bepaald op zes jaren. Het lid kan eenmalig herbenoemd worden voor eenzelfde termijn.

In het negende en tiende lid wordt het moment van aan- en aftreden van de leden van de Electorale Raad bepaald.

Artikel 5

Het eerste lid regelt de samenstelling en instelling van een benoemingscommissie voor de Electorale Raad.

Het derde tot en met het zesde lid regelt de werkwijze van de benoemingscommissie. De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter

wordt uit hun midden gekozen. Het voorgaande is in overeenstemming met het advies van de RVA, RA/09-16-LV. Het is mogelijk dat het voorzitterschap binnen de benoemingscommissie wordt gerouleerd. Bij elke wijziging van het voorzitterschap dient hiervan mededeling te worden gedaan aan de minister en de Raad.

Van haar werkwijze wordt door de benoemingscommissie een reglement vastgesteld en bekendgemaakt. De benoemingscommissie wordt ingesteld bij deze landsverordening en kan derhalve direct na instelling ruet haar werkzaamheden aanvangen.

Met het instellen van een benoemingscommissie wordt gerealiseerd dat de voordracht van de leden van de Electorale Raad door een benoemingscommissie geschiedt in plaats van door de politieke ambtsdrager. Hoewel de benoeming van de leden van de Electorale Raad wel door de regering geschiedt, immers de benoeming vindt plaats bij landsbesluit, moeten de kandidaatsleden voor de Electorale Raad door de benoemingscommissie worden voorgedragen. Over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het functioneren van de benoemingscommissie mogen geen twijfels bestaan.

De personen die deel uitmaken van de benoemingscommissie zijn van de regering, de staten en aldus van het politiek onafhankelijke personen. Hiermee functioneren zij onafhankelijk van de Staten en de regering. Door de samenstelling van de leden van de benoemingscommissie zal de onafhankelijkheid van de voor te dragen leden door de benoemingscommissie in hoge mate gewaarborgd zijn.

Artikel 6

Het profiel van de leden van de Raad, wordt bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld, de adviseur corporate governance horende. De reden hiervoor is dat het onder meer de taak van de adviseur is om de overheid met betrekking tot overheidsvennootschappen en -stichtingen te adviseren over procedureregels en profielschetsen voor de benoeming van bestuurders, alsook over de benoemingen zelf. Derhalve bepaalt het tweede lid dat de artikelen 4, vierde lid en 8 van de Landsverordening corporate governance van toepassing zijn. Omdat de adviseur corporate governance slechts adviseert over overheidsvennootschappen en -stichtingen en niet over de benoeming van de leden van ZBO's, wordt in dit ontwerp bepaald dat deze instantie gehoord wordt. De toetsing door de adviseur heeft betrekking op het toepassen van de procedureregels door de benoemingscommissie. Er zijn op deze wijze voldoende garanties ingebouwd.

Dat het profiel van de leden, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld, is in overeenstemming met het advies van de RVA, RA/09-16-LV.

Voorts wordt in dit artikel bepaald welke procedure de benoemingscommissie dient te volgen, om nieuwe leden van de Electorale Raad voor te kunnen dragen.

In dit artikel is in ieder geval opgenomen dat voor de benoeming van de leden van de Electorale Raad een open sollicitatie procedure gevolgd wordt, aan de hand waarvan geschikte kandidaten geselecteerd kunnen worden. De benoemingscommissie plaats de sollicitatieoproep in ten minste twee dagbladen en op de gebruikelijke communicatiekanalen van de overheid, Onder gebruikelijke communicatiekanalen kan worden verstaan de website van de overheid, Facebook account van de overheid enzovoorts.

Het lidmaatschap van de Electorale Raad wordt beschouwd als een vertrouwensfunctie als bedoeld in het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken¹³. De functie van een lid van de Electorale Raad is immers een functie, waarvan de wijze van vervulling een gevaar of een risico kan vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, de integriteit van het openbaar bestuur of de veiligheid en andere vitale belangen van Curaçao, zoals bepaald in artikel 1 van de Landsverordening Veiligheidsdienst Curaçao. Er zal dus altijd een veiligheidsonderzoek worden verricht naar de persoon van het te benoemen kandidaat-lid voor de Electorale Raad.

Op grond van artikel 16, eerste lid, van de Landsverordening Veiligheidsdienst Curaçao¹⁴, is het verboden een persoon met een vertrouwensfunctie te belasten, tenzij de minister (lees: de minister van Algemene Zaken) tevoren op grond van een door de Veiligheidsdienst Curaçao ingesteld veiligheidsonderzoek heeft verklaard, dat tegen vervulling van die functie door betrokkene uit het oogpunt van het voortbestaan van de democratische rechtsorde, de integriteit van het openbaar bestuur of de veiligheid of andere vitale belangen van Curaçao geen bezwaar bestaat.

Ter handhaving van het op afstand zijn van de politiek, alsmede handhaving van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de Electorale Raad, is in het zesde lid van het ontwerp bepaald, dat in afwijking van artikel 16, eerste lid, van de Landsverordening Veiligheidsdienst Curaçao, het hoofd van de Veiligheidsdienst Curaçao en niet de minister, een verklaring van geen bezwaar dient af te geven.

Het achtste lid bepaalt dat de Electorale Raad de werkgever is in de zin van het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken in wiens en onder wiens verantwoordelijkheid de vertrouwensfunctie van de lid van de Electorale Raad wordt uitgeoefend.

Artikel 7

Dit artikel regelt de incompatibiliteitseisen voor het lidmaatschap van de Electorale Raad.

¹³ P.B. 2014, no. 21

¹⁴ A.B. 2010, no.87, bijlage j

Dit zijn functies die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de Electorale Raad, omdat er anders het risico van belangenverstrengeling bestaat.

Deze incompatibiliteitseisen komen overeen met de incompatibiliteitseisen die gelden voor de Hoge Colleges van Staat, waarbij onafhankelijkheid en onpartijdigheid een rol spelen.

Artikel 8

Dit artikel heeft betrekking op het verwerven danwel reeds bezitten van zakelijke belangen en overige bestanddelen, alsmede het aanvaarden danwel reeds hebben van nevenfuncties en nevenwerkzaamheden bij de benoeming en gedurende het lidmaatschap van de Electorale Raad.

Het eerste lid bepaalt dat sollicitanten naar de functie van lid van de Electorale Raad ten aanzien hiervan aan de benoemingscommissie een schriftelijke verklaring afleggen.

Onder overige bestanddelen wordt verstaan alle vermogensbestanddelen van het lid, exclusief die belangen die te maken heeft met zijn werk of bedrijf die wel onder zakelijke belangen vallen.

Het tweede lid bepaalt dat de verklaring tevens wordt afgelegd indien het lid na de benoeming voornemens is zakelijke belangen en overige bestanddelen te verwerven danwel nevenfuncties en nevenwerkzaamheden te aanvaarden.

Het derde lid bepaalt dat de nevenfuncties van de leden door de Electorale Raad jaarlijks openbaar wordt gemaakt in het jaarverslag. Bij de eerste benoeming geschiedt de bekendmaking van de nevenfunctie van de betreffende lid in de Landscourant van de Electorale Raad in een korte introductie van het nieuw benoemde lid.

Artikel 9

Het onderhavige artikel waarborgt een zorgvuldige besluitvorming. Voorgeschreven wordt dat het betrokken lid dient te worden gehoord en in de gelegenheid te worden gesteld om het nodige te doen om ongewenste belangenverstrengeling te voorkomen en zodoende als lid van de Electorale Raad te kunnen worden benoemd danwel zijn functie als lid van de Raad te handhaven. Deze voorziening geldt als een waarborgvoorziening, waarbij geen beslissing kan worden genomen zonder het lid eerst te horen.

Een limitatieve opsomming van functies en dergelijke die "gevoelig" liggen is niet mogelijk. Het vaststellen daarvan zal in de geest van de onderhavige landsverordening plaatsvinden.

Bij het overleg met de benoemingscommissie en bij de beslissing geldt als uitgangspunt dat:

- a. nevenfuncties en nevenwerkzaamheden, worden niet aanvaard danwel neergelegd die naar oordeel van de benoemingscommissie tot ongewenste belangenverstrengeling aanleiding kunnen geven;

- b. zakelijke belangen en overige bestanddelen worden niet verworven danwel afgestoten voor zover deze tot ongewenste belangenverstrengeling aanleiding kunnen geven.

Bij zakelijke belangen wordt in ieder geval aandacht geschonken aan prioriteitsaandelen, alsmede aandelen of deelnemingen die voor dienstverrichtingen ten behoeve van het Land of subsidie ten laste van het Land en dergelijke in aanmerking komen en aan deelnemingen in privaatrechtelijke rechtspersonen waarvan de eigendom van het aandelenpakket geheel of gedeeltelijk aan het Land toebehoort.

Het ligt dan in de rede dat het lid de betrokken nevenwerkzaamheid of nevenfunctie neerlegt of niet aanvaardt indien hij zijn functie als lid van de Electorale Raad wil behouden.

Echter, indien het lid de betrokken nevenwerkzaamheid of nevenfunctie niet wil of kan neerleggen, dan wordt verwacht dat hij uit eigen beweging afziet van de benoeming of op eigen verzoek ontslag neemt als lid van de Raad. De reeds in functie zijnde lid kan anders op grond van artikel 11, eerste lid, onderdeel f, ontslagen worden.

Artikelen 10 en 11

Deze artikelen regelen de schorsing en het ontslag van de leden van de Electorale Raad. Deze artikelen beogen tevens de positie van de leden van de Electorale Raad te versterken door ontslag en schorsing alleen mogelijk te maken op de in deze artikelen aangegeven gronden. Zoals tevens bepaald in artikel 4 geschiedt de schorsing en ontslag van de leden van de Electorale Raad bij landsbesluit op bindend voordracht van de benoemingscommissie. De benoemingscommissie is echter wel verplicht om advies in te winnen bij de adviseur corporate governance. In deze artikelen zijn de redenen voor schorsing en ontslag geregeld.

Artikel 11a

De taken die in de Landsverordening corporate governance toebedeeld zijn aan de minister, worden in deze landsverordening aan de benoemingscommissie toebedeeld. Immers zal de adviseur door de benoemingscommissie verzocht worden om advies inzake het profiel, de benoeming, de schorsing en het ontslag, alsmede inzake eventuele de belangenverstrengeling van de leden van de Electorale Raad (artikelen 4, 5, 6, 9, 10 en 11 van de landsverordening).

Artikel 12

Het eerste lid bepaalt dat in vacatures zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijf maanden wordt voorzien.

Het tweede en het derde lid bepalen dat, in het geval de Electorale Raad door omstandigheden zoals het gelijktijdig ontslag nemen of gelijktijdige schorsingen van leden danwel door calamiteiten uit minder dan drie leden bestaat en dus onbestuurbaar zou zijn, een spoedvoorziening mogelijk is. In

dit zeer uitzonderlijke geval hoeft de voordracht niet tot stand te komen via de reguliere procedureregels. Deze alsdan tijdelijke benoemde leden worden slechts benoemd voor een periode van zes maanden. Zodoende kan de benoemingscommissie volgens de reguliere procedure tot een voordracht voor de opengevallen vacatures komen. Dit laat uiteraard onverlet dat de waarnemende leden zelf ook kunnen solliciteren op de opengevallen vacatures en uiteindelijk toch daarna voor de reguliere zittingsperiode van zes jaar worden benoemd.

Belangrijk is dat bij de getroffen voorziening, bij de benoeming tenminste drie (3) tijdelijke leden benoemd worden.

Artikel 13

Dit artikel regelt het recht op vergoeding van de leden van de Electorale Raad. Onder het hoofdstuk 'Financiële gevolgen' van deze memorie is reeds toelichting gegeven op de vergoeding waar de leden van de Electorale Raad recht op hebben. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden de vergoeding en bijzondere kosten waarop de leden van de Electorale Raad recht hebben geregeld. Dit laatste is in overeenstemming met het advies van de RvA, RA/09-16-LV. Voorbeelden van de voormelde bijzondere kosten zijn reis- en verblijfkosten.

Artikel 14

Het is wenselijk dat de Electorale Raad beschikt over een secretariaat. Het secretariaat bestaat uit de secretaris die het hoofd is van het secretariaat, de plaatsvervangend secretaris en het overig personeel. De functie van de secretaris en plaatsvervangend secretaris worden beschouwd als een vertrouwensfunctie als bedoeld in het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfunctie en veiligheidsonderzoeken. Zie voor toelichting van de vertrouwensfunctie van de secretaris en de plaatsvervangend secretaris de toelichting op artikel 6, welke van overeenkomstige toepassing is op beide functies. De functies van secretaris en plaatsvervangend secretaris zijn belangrijk. De secretaris, danwel de plaatsvervangend secretaris, ondersteunt de Electorale Raad in zijn dagelijkse taken en bevoegdheden en maakt zodoende integraal onderdeel van alle vergaderingen, zittingen en beraadslagingen van de Electorale Raad.

De taken van het secretariaat zijn onder andere: het uitvoeren van de Landsverordening financiën politieke groeperingen, het informeren van burgers over het electorale proces en het ontwikkelen en uitvoeren van trainingen aan personen die in de verkiezingsperiode lid zullen zijn van het ondersteuningsbureau of stembureaus, voorlichting, advies, vooronderzoek, analyse, beleidsuitvoering, verslaglegging, etc.

Ten behoeve van een goede vertrouwensrelatie tussen het secretariaat en de Electorale Raad, geschiedt de indienstneming, de schorsing en het ontslag

door de Electorale Raad. Een integriteitsonderzoek naar de aan te stellen persoon moet plaatsvinden.

Verder is in onderhavige artikel bepaald dat het personeel geen nevenfuncties en nevenwerkzaamheden vervult die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van hun functie of de handhaving van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Raad en van het vertrouwen daarin. Tevens moet het voornemen tot aanvaarding van nevenfuncties en nevenwerkzaamheden worden gemeld bij de voorzitter van de Electorale Raad en bij belet of ontstentenis van deze aan de plaatsvervangend voorzitter.

Artikel 15

In dit artikel wordt bepaald dat het personeelsreglement vastgesteld wordt door de Electorale Raad indien de minister niet binnen vier (4) weken voor de vaststelling van het personeelsreglement door de Electorale Raad van zijn afkeuring heeft laten blijken. Indien de minister van mening is dat de voorwaarden in strijd zijn met het recht of het algemeen belang dan kan bij het afkeuren. Hiervan zou bijvoorbeeld sprake kunnen zijn als de bezoldiging niet in verhouding staat met die behorende bij soortgelijke functieniveaus binnen de overheid.

Aangezien de Electorale Raad een overheidstaak uitvoert, zullen de arbeidsvoorwaarden van het personeel hun oriëntatiepunt moeten vinden in de arbeidsvoorwaarden die voor het overheidsperoneel gelden.

Artikel 16

In dit artikel wordt de eed/belofte van de leden van de Electorale Raad geregeld als grondslag van integriteit.

§2. Taken en bevoegdheden

Artikel 17

In het eerste lid worden de taken van de Electorale Raad omschreven. Het zijn tevens taken die tot en met de invoering van deze landsverordening door het HSB krachtens het Kiesreglement werden uitgevoerd. Het HSB wordt bij deze landsverordening in het Kiesreglement vervangen door de Electorale Raad.

Het tweede lid bepaalt dat de Electorale Raad de regering en de Staten adviseert bij uitvoeringstechnische aangelegenheden van wettelijke regelingen die betrekking hebben op het kiesrecht en het kiesstelsel, het raadplegend referendum en de verkiezingen van de leden van de Staten.

In het derde lid wordt bepaald dat de Electorale Raad onafhankelijk van de regering en de Staten met de burger communiceert.

Artikel 18

Dit artikel geeft een uitleg van de zittingen en vergaderingen van de Electorale Raad.

Artikel 19

Dit artikel regelt de werkwijze van de Electorale Raad. De Electorale Raad stelt met betrekking tot haar werkwijze een reglement van orde vast, welke bekend gemaakt wordt in de Landscourant.

Artikel 20

Naast de in het Kiesreglement opgenomen taken die door het ministerie BPD, in het bijzonder het bevolkingsregister worden uitgevoerd, wordt in dit artikel ook aan de overige ministers, die onderdeel uitmaken van de regering, de plicht opgelegd om de Electorale Raad te ondersteunen met haar operationele aangelegenheden. Het betreft onder andere de minister van Justitie, de minister van Algemene Zaken en de minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport. De Raad stelt in dit kader samenwerkingsovereenkomsten op met de desbetreffende ministers, waarin de betreffende afspraken worden gemaakt. Te denken valt bijvoorbeeld aan de overeenkomst met de Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport om de schoollokalen te gebruiken bij de verkiezingen.

Aan de Electorale Raad wordt tevens de bevoegdheid toegekend om samenwerkingsovereenkomsten te sluiten met publiekrechtelijke en privaatrechtelijke organisaties hier te lande ten behoeve van de uitoefening van zijn taken.

Artikel 21

Dit artikel bepaalt dat de beleidsregels die de Electorale Raad opstelt in het kader van de uitoefening van zijn taken gepubliceerd moeten worden in de Landscourant. Op deze manier wordt in de nodige transparantie van de Electorale Raad voorzien.

§3 Financiën en toezicht

Artikel 22

Dit artikel bepaalt de wijze waarop de Electorale Raad dient te handelen om de nodige financiële middelen te ontvangen, teneinde haar taken uit te kunnen voeren. Jaarlijks stelt de Electorale Raad een planning en begroting op, inhoudende een beschrijving van de doelen, activiteiten en resultaten van de Electorale Raad en de hieraan verbonden kosten.

Uit het eerste tot en met de zesde lid volgt dat de Electorale Raad financiële verantwoording aan de minister moet afleggen en wordt de procedure omtrent de vaststelling van de begroting van de Electorale Raad geregeld.

Conform het derde lid zendt de Raad haar begroting jaarlijks vóór 1 februari naar de minister. Deze datum verschilt met de datum zoals die geldt voor de Fair Trade Authority Curaçao, die ook een ZBO is. De reden hiervoor is dat in de praktijk rekening is gehouden met de tijdspanne die de minister nodig heeft om te voldoen aan de comptabiliteitsvoorschriften van de Landsverordening comptabiliteit 2010. In de Landsverordening comptabiliteit 2010 is namelijk bepaald dat de minister op 1 mei bij de Minister van

Financiën ramingen indient voor elk onderdeel van zijn administratie. Om de datum van 1 mei te halen, is in het vijfde lid bepaald, dat de Raad vóór 15 april een aangepaste begroting aan de minister voorlegt. Rekening moet worden gehouden met een termijn van telkens 6 weken waarbinnen de minister een beslissing dient te nemen.

In het zevende lid wordt de continuïteit van de Electorale Raad versterkt door voor de operationele kosten een budget te garanderen van maximaal 90% van de laatst vastgestelde begroting, de eventueel voor de verkiezing begrootte kosten buiten beschouwing gelaten.

Ingevolge het achtste lid is de Electorale Raad verplicht zich te houden aan de goedgekeurde begroting, echter is de Electorale Raad ook verplicht, indien het geval zich voordoet, om aanmerkelijke verschillen onverwijld onder opgaaf van redenen aan de minister te vermelden.

Het negende lid bepaalt dat de voorzitter of namens deze de secretaris het begrotingsbeheer van de Electorale Raad uitvoert. Dit laatste is in overeenstemming met het advies van de RvA, RA/09-16-LV.

Artikel 23

De verantwoording door de Electorale Raad jegens de Minister van BPD is vormgegeven door de verplichting die de Electorale Raad heeft om een jaarverslag op te stellen omtrent (onder meer) zijn taakuitoefening, het uitgevoerde beleid en de financiën van de Electorale Raad. De Electorale Raad dient haar inkomsten en uitgaven te verantwoorden.

Artikelen 24 en 25

In deze artikelen wordt de wijze van inlichtingenverschaffing aan en taakverwaarlozingsvoorzieningen voor de minister geregeld.

Voor wat betreft de taakverwaarlozingsvoorziening wordt hieronder een passage – vanwege zijn toepasselijkheid hier te lande – uit de memorie van toelichting behorende bij de Nederlandse Wijziging van de Kieswet houdende maatregelen om het eenvoudiger te maken voor Nederlanders in het buitenland om hun stem uit te brengen, wijziging van de wijze van inlevering van de kandidatenlijsten, aanpassing van de datum van kandidaatstelling en stemming, alsmede regeling van andere onderwerpen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2011 – 2012, 33 268, no. 3) opgenomen.

“De bevoegdheid om in te grijpen indien er sprake is van ernstige taakverwaarlozing, zoals verwoord in artikel 23 van de Kaderwet ZBO, (lees artikel 25 van het onderhavige ontwerp) acht de regering als sluitstuk wel noodzakelijk. In het onwaarschijnlijke geval dat de Kiesraad (lees Electorale Raad) zijn taak ernstig verwaarloost en bijvoorbeeld geen verkiezingsuitslag vaststelt, dient er met het oog op de continuïteit van het democratisch bestel een mogelijkheid te zijn om de noodzakelijke voorzieningen te treffen, zodat bijvoorbeeld alsnog een verkiezingsuitslag kan worden vastgesteld. Welke voorziening in voorkomend geval wordt getroffen is ter beoordeling van de minister. Het ligt voor de hand dat de minister daarbij rekening houdt met de

bijzondere eisen die daaraan gesteld moeten worden gelet op de taak en positie van de Kiesraad.

De Kiesraad heeft overigens hieromtrent opgemerkt dat hij ervan uitgaat dat de minister bij een taakverwaarlozing de taken van de Kiesraad in diens hoedanigheid van centraal stembureau niet zelf ter hand neemt. De regering meent dat het inderdaad niet voor de hand ligt dat de minister deze zelf op zich neemt, gelet op de te waarborgen onafhankelijkheid.

Artikel 23 van de Kaderwet ZBO voorziet erin dat indien naar het oordeel van de minister wie het aangaat een zelfstandig bestuursorgaan zijn taak ernstig verwaarloost, die minister de noodzakelijke voorzieningen kan treffen. In de eerste plaats geldt dat toepassing van de bevoegdheid van artikel 23 Kaderwet ZBO een ultimatum remedium is. In de wetsgeschiedenis is aangegeven dat alleen als alle andere middelen om tot een verbetering van de situatie te komen zijn uitgeput en er ook geen zicht is op verbetering vanwege het zelfstandig bestuursorgaan zelf, dit middel aan de orde zal komen. Die situatie zal zich in de praktijk niet snel voordoen. Mocht zich toch de situatie voordoen van ernstige taakverwaarlozing door de Kiesraad waarbij toepassing van artikel 23 Kaderwet ZBO noodzakelijk is, dan is het aan de minister de noodzakelijke voorzieningen te treffen. De minister hoeft de taak die aan het zelfstandig bestuursorgaan is opgedragen dan niet zelf uit te voeren, hij kan dit bijvoorbeeld ook opdragen aan een ander bestuursorgaan.”

Tot zover de memorie van toelichting hij de Nederlandse wet. Om er zeker van te zijn dat de minister de taken van de Electorale Raad hier te lande niet zelf ter hand neemt in geval er sprake is van ernstige taakverwaarlozing, heeft de regering een additionele zinsnede in artikel 25, eerste lid, van het onderhavige ontwerp opgenomen. Tevens is opgenomen dat de minister de benoemingscommissie dient te horen bij ernstige taakverwaarlozing. De benoemingscommissie moet de minister adviseren met betrekking tot de taakverwaarlozing en de mogelijke te treffen voorzieningen. Indien het betreft taakverwaarlozing van de leden van de Electorale Raad, zal de minister de benoemingscommissie kunnen benaderen om in te grijpen ingevolge de artikelen 10 en 11 van het onderhavige ontwerp. In het ergst geval, dat de taakverwaarlozing meerdere leden betreft, voorziet de spoedvoorziening geregeld in artikel 12, derde lid.

Artikel 26

Deze bepaling voorziet in een vijf jaarlijkse evaluatie van het functioneren van de Electorale Raad.

Hoofdstuk 4. De internationale waarneming

Artikel 27

In het eerste lid wordt bepaald dat de Electorale Raad bevoegd is om electorale organisaties binnen het Koninkrijk der Nederlanden uit te nodigen. Conform ons staatsbestel is de Minister van Algemene Zaken

verantwoordelijk voor buitenlandse betrekkingen en Koninkrijkszaken, zie artikel 4, onderdeel f, van de Landsverordening ambtelijke bestuurlijke organisatie. Reden waarom de Electorale Raad middels een informatieplicht de minister van Algemene Zaken en de Minister van BPD op de hoogte dient te brengen van het feit dat electorale organisaties als waarnemers zullen optreden bij de verkiezingen die hier te lande worden gehouden.

In het tweede lid wordt bepaald dat ter uitvoering van een verdrag of een internationale afspraak de Minister van Algemene Zaken bevoegd is om internationale electorale organisaties uit te nodigen. In dit geval betreft het de onafhankelijke electorale organisaties die geen onderdeel zijn van het Koninkrijk der Nederlanden. De regels met betrekking tot het uitnodigen van electorale Internationale organisaties worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgesteld.

De rode draad bij de stemuitbrenging door het volk is dat er tijdens het verkiezingsproces de wet- en regelgeving gevolgd wordt. Door observatie en evaluatie daarvan wordt er dan erop gezien dat de integriteit van het verkiezingsproces enigszins gewaarborgd en bevorderd kan worden en verkiezingsfraude en ongepaste handelingen vermeden kunnen worden. Ter waarborging en bevordering van de democratie bij verkiezingen is het internationaal gebruikelijk en wenselijk om naast de lokale verkiezingswaarnemers - zoals passieve en actieve kiezers en politieke organisaties en de pers - om ook waarnemers van andere landen en Internationale electorale organisaties als internationale getuige aanwezig te laten zijn. Deze waarnemers dienen om naar eigen inzicht (bijv. de keuze en tijdstip van te bezoeken stembureaus) het verloop van de verkiezingen op objectieve wijze te observeren dat de verkiezingen transparant en conform wet- en regelgeving plaatsvindt. Hiermee wordt eventuele discussie over het niet-correct verlopen van de verkiezing beperkt. Het rapport van deze waarnemers is er in de regel op toegespitst om de uitvoering van de verkiezingen te helpen verbeteren. Zo wordt er dan een bijdrage geleverd aan het democratisch proces van vrije en eerlijke verkiezingen en het nodige vertrouwen in het electorale proces bevorderd.

De buitenlandse waarnemers worden in het verkiezingsproces in de regel twee dagen voor de verkiezingsdag tot twee dagen na de verkiezingsdag als waarnemers in het verkiezingsproces door de Electorale Raad ontvangen en vallen onder verantwoordelijkheid van de Electorale Raad.

Internationale electorale organisaties zijn, afhankelijk van de missie, van veertien dagen voor de verkiezingsdag tot vijf dagen na de verkiezingsdag in het verkiezingsproces aanwezig. De opdracht/missie is dan meestal breder dan de verkiezing en kunnen o.a. ook de evaluatie van het internationaal aanvaard gehalte van de democratie behelzen.

Gesprekken voeren met de regering, politieke groeperingen en maatschappelijke geledingen vormen een onderdeel van de waarneming door de buitenlandse waarnemers en internationale electorale organisaties.

O.a. daarvoor wordt ook informatie over de lokale staatsrechtelijke verhoudingen en nationale (verkiezings)regelgeving verschaft.

Hoofdstuk 5. Het klachtenrecht

Artikel 28

Dit artikel bepaalt dat over gedragingen van de leden van de Electorale Raad en de personeelsleden van het secretariaat, geklaagd kan worden bij de Electorale Raad zelf. De Electorale Raad stelt daartoe een klachtenregeling vast. Bekendmaking van de klachtenregeling geschiedt door plaatsing in de Landscourant.

Hoofdstuk 6. Overgangsbepalingen

Artikel 29

Om een overgang naar nieuwe huisvesting soepel te kunnen laten verlopen, stelt de minister tijdelijk huisvesting ter beschikking aan de Raad.

Artikel 30

Dit artikel regelt de benoeming van de leden van de Electorale Raad voor de eerste maal, in afwijking van de artikelen 4 en 6. Voor de oprichting van de Electorale Raad treden als eerste leden op, de zeven leden van het (voormalige) HSB (gewone en plaatsvervangende leden daaronder begrepen). Het HSB bepaalt zelf welke leden als eerste Raadsleden zullen optreden.

Gelet op deze overgangsbepaling bepaalt het tweede lid dat artikel 11, eerste lid, onderdeel b, niet op deze leden van toepassing is.

Het derde lid bepaalt dat de eerste leden van de Electorale Raad de taken van de Electorale Raad, zoals genoemd in deze landsverordening, uitoefenen voor een periode van maximaal twee jaar na inwerkingtreding van deze landsverordening. Daarbij kan de samenstelling van de Electorale Raad, met het oog op kennisoverdracht, na deze twee jaren uit minder dan drie van deze (voormalige) zittende leden van het HSB bestaan, mits deze leden conform de benoemingscriteria en procedure neergelegd in de artikelen 4 en 6 zijn benoemd.

Van belang in dit kader is de vaststelling van het profiel van de leden van de Electorale Raad. De Electorale Raad moet namelijk ervoor zorgen dat zo spoedig mogelijk, in de periode van twee jaar, het profiel van de leden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld.

Artikel 31

Nu de benoemingscommissie bij deze landsverordening wordt ingesteld, is het noodzakelijk om in afwijking van artikel 5, tweede lid, te voorzien in een voorzitter voor de benoemingscommissie voor de eerste maal. De rector magnificus zal bij de instelling van de Electorale Raad voor de eerste maal

optreden als voorzitter van de benoemingscommissie. De rector magnificus neemt zodoende het voortouw en benadert de president van het Gemeenschappelijke Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor de door hem aan te wijzen voormalig lid van de rechterlijke macht, alsmede de Electorale Raad voor het aan te wijzen voormalig lid van de hoofdstembureau of lid van de Electorale Raad. Eenmaal als de samenstelling compleet is kiest de benoemingscommissie, zoals bepaald in artikel 5, tweede lid, uit haar midden een voorzitter.

Artikel 32

Om een overgang in de ondersteuning van de Raad soepel te laten verlopen, stelt de minister tijdelijk een ambtenaar ter beschikking aan de Raad, Deze ambtenaar dient te voldoen aan de beperkingen zoals opgenomen in artikel 7, tweede lid, met uitzondering van artikel 7, tweede lid, onderdeel g.

Artikel 33

Dit artikel regelt het tijdstip van overdracht en overgang van de aangelegenheden van het HSB aan de Electorale Raad en tevens overdracht en overgang aan de Electorale Raad van de bij de minister aanhangige aangelegenheden die tot de taken van de Electorale Raad behoren op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 34

Vanwege de wijziging in artikel 16, waarbij het HSB vervangen wordt door de Electorale Raad, is er een overgangsbepaling met betrekking tot de ondersteuning van de kandidatenlijst. Bij de laatstgehouden verkiezing voor de leden van de Staten geldt het aantal kiezers zoals vastgesteld door het HSB.

Hoofdstuk 7. Wijziging van andere landsverordeningen

§ 1. Het Kiesreglement Curaçao

Artikel 35

Dit artikel vermeldt de wijzigingsbepalingen in het Kiesreglement Curaçao. Gelet op artikel 17 van de Landsverordening Electorale Raad worden bepaalde tot nu toe aan de minister van BPD ingevolge het Kiesreglement toegekende taken, aan de Electorale Raad toegewezen. Hetzelfde geldt met betrekking tot bepaalde taken die krachtens het Kiesreglement aan de Uitvoeringsorganisatie Publieke Zaken (voorheen: bevolkingsregister (Kranshi)) zijn toegekend. Bij de wijziging van het Kiesreglement worden de woorden "hoofdstembureau", "minister" en "bevolkingsregister" in diverse artikelen vervangen door: de Electorale Raad.

Afgezien van de voormelde vervangingen zijn tevens de volgende wijzigingen aangebracht.

Artikel 6 is gewijzigd. In het tweede lid wordt mogelijk gemaakt dat de Electorale Raad op zijn verzoek, een kopie krijgt van het actueel bijgehouden kiezersregister. Dit is van belang omdat de Electorale Raad, gelet op haar taken, over een volledig en juist bijgehouden kiezersregister moet kunnen beschikken.

Doordat het HSB vervangen wordt in de Electorale Raad, komt artikel 13 nieuw te luiden.

Nu er een Electorale Raad is ingesteld dient de Raad, gelet op zijn taken, over de lokalen te beslissen waarin de kandidatenlijsten kunnen worden ondersteund en heeft de Raad dan ook de bevoegdheid deze lokalen in goed overleg met de minister aan te wijzen. Om deze reden is artikel 17 vernieuwd. De Electorale Raad zal deze lokalen bekend maken in de Landscourant.

Het eerste lid van artikel 38 is gewijzigd om het mogelijk te maken dat de Electorale Raad bevoegdheid heeft om, conform haar taken, het Land in stemdistricten te verdelen.

Gelet op de ervaringen in de praktijk van het HSB met de stembussen, is gekozen om reeds in de eerste fase van de inrichting van de Electorale Raad en de gedeeltelijke wijziging van het Kiesreglement, om artikel 51 te wijzigen. Om deze reden komt artikel 51 helemaal nieuw te luiden. Dit om de praktische uitvoering van de stemmingsprocedure tijdens de verkiezingen voortvarender te laten geschieden.

Er wordt een nieuw artikel 68a toegevoegd. Vanwege meerdere ervaringen uit de electorale praktijk met het kopiëren, danwel het maken van foto's van de ingevulde stembiljetten is om deze reden gekozen om in een apart artikel lid een verbod daarvan te regelen.

Artikel 132 van het Kiesreglement wordt vernieuwd met het oog op het nieuwe Wetboek van Strafrecht Curaçao. Daarin is tevens het verbod neergelegd dat in artikel 68a strafbaar is gesteld.

§ 2. De Landsverordening financiën politieke groeperingen

Artikel 36

Dit artikel vermeldt de wijzigingsbepalingen van de Landsverordening financiën politieke groeperingen naar aanleiding van de instelling van de Electorale Raad.

Ingevolge artikel 17 van de Landsverordening Electorale Raad, zal met de instelling van de Electorale Raad, de Electorale Raad belast worden met de uitvoering van de Landsverordening financiën politieke groeperingen.

Bij wijziging van de Landsverordening financiën politieke groeperingen wordt gelet op het voorgaande voornamelijk in diverse artikelen de woorden "het hoofdstembureau" vervangen door "de Electorale Raad".

§ 3. De Landsverordening openbaarheid van bestuur

Artikel 37

Conform het advies van de RvA van 6 juli 2020 wordt de werkingssfeer van de Landsverordening openbaarheid van bestuur ook tot ZBO's, waaronder de bij deze landsverordening ingestelde Electorale Raad, uitgebreid.

§ 4. De Landsverordening administratieve rechtspraak

Artikel 38

Conform het advies van de RvA van 6 juli 2020 is de Landsverordening administratieve rechtspraak gewijzigd. Daar waar het HSB in wordt genoemd, zijnde artikel 2, eerste lid, onder d, is het woord "hoofdstembureau" vervangen door de Electorale Raad. Daarbij is tevens de vermelding van het Nederlands- Antilliaans Kiesreglement en de Kiesreglementen van de eilandgebieden gewijzigd in het Kiesreglement Curaçao.

§5. De ontwerplandsverordening tot wijziging van het Kiesreglement Curaçao¹⁵

Artikel 39

De wijziging, zoals vastgesteld in die ontwerplandsverordening, die nog niet is goedgekeurd door de Staten, zijn reeds verwerkt in artikel 35BB van dit ontwerp, waardoor de verdere behandeling van deze ontwerplandsverordening in de Staten niet meer nodig is.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Artikel 40

Een doorlopende tekst van alle wijzigingen in het Kiesreglement wordt bekend gemaakt bij landsbesluit.

Artikelen 41 en 42 regelen de inwerkingtreding en de citeertitel van de landsverordening.

De Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening,

¹⁵ Statenstuk Zitting 2019-2020 15-104

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 8

ECLI:NL:OGEAC:2017:258

Instantie	Gerecht in eerste aanleg van Curaçao
Datum uitspraak	21-03-2017
Datum publicatie	09-04-2018
Zaaknummer	Lar: Cur201700791
Rechtsgebieden	Bestuursrecht
Bijzondere kenmerken	Eerste aanleg - enkelvoudig
Inhoudsindicatie	Landsverordening openbaarheid van bestuur (Lob), de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) is een zelfstandig bestuursorgaan.
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl

[Verrijkte uitspraak](#)

Uitspraak

GERECHT IN EERSTE AANLEG VAN CURAÇAO

Uitspraak

op grond van artikel 79, eerste lid, van de Lar
in het geding tussen:

de naamloze vennootschap
[eiseres],
gevestigd in Curaçao,
eiseres,
gemachtigde: mrs. M.F. Bonapart en S.B. Oosterhof, advocaten,

en

de minister van Financiën,

verweerder,
gemachtigde: mr. H.W. Braam, advocaat.

Procesverloop

Bij brief van 13 juni 2017 heeft eiseres op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (de

Lob) verweerder verzocht om openbaarmaking van stukken die betrekking hebben op het door de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (de CBCS) verrichte onderzoek dat aan haar besluit over de zogenoemde APR van 2 mei 2017, met nummer KK/mm/2017-004668, is voorafgegaan, alsmede de stukken die betrekking hebben op dat besluit (het verzoek).

Bij beroepschrift, bij het Gerecht ingediend op 28 juli 2017, heeft eiseres beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op het verzoek.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Overwegingen

1. Op grond van artikel 1, aanhef en onder a, van de Lob wordt onder 'bestuursorgaan' verstaan: de minister die het rechtstreeks aangaat.

Op grond van artikel 3, eerste lid, kan een ieder verzoeken om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of tot de onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame directies, departementen, diensten, bureaus, secretariaten en instellingen.

Op grond van artikel 5, eerste lid, wordt de beslissing op een verzoek door het bestuursorgaan genomen.

Op grond van artikel 6 beslist het bestuursorgaan op het verzoek zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen drie weken na de dag waarop het verzoek is ontvangen. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste drie weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.

1.1 Op grond van artikel 3, tweede lid, van de Lar wordt met een beschikking gelijkgesteld een weigering om een beschikking te geven (fictieve weigering). Op grond van het derde lid geldt, wanneer de wettelijke termijn voor het geven van een beschikking is verstreken zonder dat een beschikking is gegeven, dat als het weigeren van het geven van een beschikking.

Op grond van artikel 79, eerste lid, kan het Gerecht onmiddellijk uitspraak doen indien verdere behandeling van het beroepschrift hem niet nodig voorkomt, omdat het Gerecht onbevoegd is.

2. Naar het oordeel van het Gerecht is de CBCS voor de uitoefening van haar bevoegdheden op grond van de Landsverordening toezicht bank- en kredietwezen (de Ltbk) aan te merken als een zelfstandig bestuursorgaan, dat onafhankelijk optreedt. Als zodanig is de CBCS dan ook geen onder de verantwoordelijkheid van verweerder werkzame dienst of instelling in de zin van vermeld artikel 3, eerste lid, van de Lob. Daarbij vormt artikel 40 van de Ltbk een specifieke openbaarmakingsregeling tot toepassing waarvan de CBCS gehouden is. Die specifieke regeling prevaleert boven de openbaarmakingsbepalingen van de Lob.

3. Gelet op voorgaande, komt verweerder geen bevoegdheid toe op grond van de Lob te beslissen over openbaarmaking van zich onder de CBCS bevindende stukken. Gewezen wordt in dit verband overigens nog op artikel 16, derde lid, van het Centrale Bank-statuut voor Curaçao en Sint Maarten op grond waarvan het archief van de CBCS onschendbaar is.

Nu verweerder geen bevoegdheid toekomt ter zake van het verzoek, kan naar aanleiding daarvan geen fictieve weigering tot stand zijn gekomen. Het beroepschrift is dan ook niet tegen een beschikking gericht, zodat het Gerecht zich onbevoegd moet verklaren. Verder behandeling van het beroepschrift is niet nodig.

4. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

Het Gerecht verklaart zich onbevoegd.

Aldus vastgesteld door mr. D. Haan, rechter in het Gerecht, en bekend gemaakt op 21 maart 2018 te Curaçao, in tegenwoordigheid van de griffier.

Tegen deze beslissing staat verzet open binnen **twee weken** na de dag van bekendmaking van de uitspraak. Zie artikel 80, eerste lid, van de Lar.

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 9

ECLI:NL:OGEAC:2026:45

Instantie	Gerecht in eerste aanleg van Curaçao
Datum uitspraak	27-03-2026
Datum publicatie	30-03-2026
Zaaknummer	CUR202504068
Rechtsgebieden	Bestuursrecht
Bijzondere kenmerken	Bodemzaak,Eerste aanleg - enkelvoudig
Inhoudsindicatie	Lob-verzoek. Verrichte zoekslag onvoldoende inzichtelijk gemaakt. Weigering op grond van artikel 12, eerste lid, Lob (intern beraad). Ten onrechte niet per zelfstandig onderdeel beoordeeld of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen en of feitelijke gegevens daarvan kunnen worden gescheiden.
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl
	Verrijkte uitspraak

Uitspraak
GERECHT IN EERSTE AANLEG VAN CURAÇAO

Uitspraak

In het geding tussen:

[naam eiseres],

wonende te Curaçao,
gemachtigde: mr. D. Evertsz,

en

de Sociale Verzekeringsbank,

verweerder,
gemachtigde: mr. S.S.J. Vierbergen.

Partijen worden hierna aangeduid als eiseres en de SVB.

Inleiding

- 1.1 In deze uitspraak beoordeelt het Gerecht het beroep van eiseres tegen de beslissing van de SVB op haar verzoek om openbaarmaking op grond van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (Lob).
- 1.2 Op 30 augustus 2025 heeft eiseres zes deelverzoeken gedaan tot openbaarmaking van diverse stukken over de rol en inspanningen van de SVB bij de indexering van de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV).
- 1.3 Bij beschikking van 19 september 2025 heeft de SVB een beslissing genomen op deze deelverzoeken (de bestreden beschikking).
- 1.4 Eiseres heeft beroep ingesteld tegen de bestreden beschikking.
- 1.5 De SVB heeft met een verweerschrift op het beroep gereageerd.
- 1.6 Het Gerecht heeft de SVB voorafgaand aan de zitting verzocht om een overzicht te verstrekken van alle documenten die de SVB beschikbaar heeft, waarbij per document dient te worden aangegeven waarom dit document niet openbaar is gemaakt.
- 1.7 Op 12 februari 2026 heeft de SVB met een beroep op artikel 24, eerste lid, van de Lar de volgende documenten verstrekt: een "Aanpassingsbrief aanpassingen pensioenbedragen in verband met indexering AOV/AWW", een advies over de indexering per 1 januari 2024, een presentatie "Opties indexering AOV" van 21 augustus 2025 en elf brieven over indexering per 1 januari van de jaren 2014 tot en met 2025.
- 1.8 Het beroep is op 13 februari 2026 op zitting behandeld. Eiseres is verschenen, bijgestaan door haar gemachtigde. De SVB heeft zich laten vertegenwoordigen door haar gemachtigde.

Beoordeling door het Gerecht

- 2.1 Het Gerecht beoordeelt de beslissing van de SVB op het Lob-verzoek aan de hand van de beroepsgronden van eiseres.
- 2.2 Het Gerecht komt tot het oordeel dat het beroep gegrond is. De SVB heeft onvoldoende inzichtelijk gemaakt hoe de zoekslag naar de gevraagde documenten is verricht. Daarnaast heeft de SVB de weigering van openbaarmaking ondeugdelijk gemotiveerd, omdat per document en per zelfstandig onderdeel niet is beoordeeld of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen en of eventuele feitelijke gegevens daarvan kunnen worden gescheiden.
- 2.3 Het Gerecht legt dit oordeel hierna uit.

Van welke stukken heeft Eiseres openbaarmaking verzocht?

3. In haar Lob-verzoek heeft eiseres verzocht om de volgende stukken openbaar te maken:

- I. alle documenten, correspondentie en interne adviezen inzake de inspanningen van de SVB tot wijziging van indexeringsformule;
- II. door de SVB opgestelde landsverordening over de aanpassing van de indexeringsformule;
- III. PowerPointpresentatie getiteld "Verkenning opties tot indexering en verhoging AOV";
- IV. correspondentie met de accountant van de SVB over de indexering en verhoging van de AOV;
- V. opgave van het aantal bij de SVB ingediende verzoeken tot indexatie;
- VI. een voorwaardelijk verzoek strekkende tot openbaarmaking van het jaarverslag 2024, voor zover

dat nog niet is openbaar gemaakt.

Waar gaat het niet meer over in deze zaak?

- 4.1 Het Gerecht stelt vast dat tegen de deelbeslissingen van de SVB op de hiervoor onder IV tot en met VI genoemde verzoeken geen beroepsgronden zijn gericht. Eiseres heeft dat ter zitting ook bevestigd. Ten aanzien van deelverzoek IV heeft de SVB in de bestreden beschikking overwogen dat de gevraagde correspondentie niet bestaat, zodat dit verzoek niet kan worden toegewezen. Met betrekking tot het onder V genoemde verzoek om opgave van het aantal verzoeken heeft de SVB in de bestreden beschikking al aan dit verzoek voldaan. Ten slotte heeft de SVB meegedeeld dat het jaarverslag 2024 al openbaar is gemaakt. Nu dit deelverzoek alleen is gedaan onder de voorwaarde dat dit nog niet het geval was, moet het geacht worden niet te zijn gedaan.
- 4.2 Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de bestreden beschikking voor zover die ziet op de deelbeslissingen op de verzoeken IV tot en met VI in stand kan blijven.

Wat houdt partijen nog verdeeld?

5. Het Gerecht stelt vast dat het beroep van eiseres uitsluitend is gericht tegen de beslissingen die de SVB in de bestreden beschikking heeft genomen op de deelverzoeken I tot en met III. Het Gerecht zal deze beslissingen en de daartegen gerichte beroepsgronden hierna achtereenvolgens bespreken.

Deelverzoek onder I: documenten, correspondentie en interne adviezen inzake de inspanningen van de SVB tot wijziging van indexeringsformule

- 6.1 In de bestreden beschikking heeft de SVB geweigerd de gevraagde documenten openbaar te maken. Aan deze weigering heeft de SVB ten grondslag gelegd dat de verzochte documenten interne adviezen betreffen die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en die opvattingen, conclusies en aanbevelingen bevatten die te herleiden zijn tot specifieke personen. Op grond van artikel 12, eerste lid, van de Lob kan dergelijke informatie niet openbaar worden gemaakt. Daarnaast bevatten sommige documenten financiële en beleidsmatige analyses waarvan openbaarmaking een reëel risico oplevert voor de economische en financiële belangen van het Land. Dit vormt een zelfstandige weigeringsgrond als bedoeld in artikel 11, tweede lid, onder a, van de Lob.
- 6.2 Met toepassing van artikel 24, eerste lid, van de Lar heeft de SVB stukken aan het Gerecht overgelegd die volgens haar onder het verzoek vallen. Het gaat om een aanpassingsbrief inzake pensioenbedragen in verband met de indexering van de AOV/AWW, een advies over de indexering per 1 januari 2024 en elf brieven over de indexering per 1 januari van de jaren 2014 tot en met 2025.

7. Eiseres voert aan dat de bestreden beschikking onvoldoende zorgvuldig is voorbereid en ondeugdelijk is gemotiveerd. Zij wijst er in de eerste plaats op dat een inventarisatielijst ontbreekt, waardoor niet inzichtelijk is welke documenten onder de reikwijdte van het verzoek vallen en op welke gronden openbaarmaking per document is geweigerd. Daarnaast heeft de SVB volgens eiseres onvoldoende onderbouwd dat de betreffende documenten zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en dat zij persoonlijke beleidsopvattingen bevatten die te herleiden zijn tot personen of instellingen. Evenmin is inzichtelijk gemaakt waarom het niet mogelijk zou zijn de informatie in geanonimiseerde of anderszins niet tot personen herleidbare vorm te verstrekken. Voor zover al een dergelijke toets zou zijn verricht, blijkt uit de motivering niet op welke wijze dat is gebeurd. Ook is niet gebleken dat de SVB per zelfstandig onderdeel van de documenten heeft beoordeeld of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen. Indien en voor zover de documenten feitelijke informatie bevatten, had moeten worden beoordeeld of deze zodanig is verweven met beleidsopvattingen dat scheiding mogelijk is. Ten slotte stelt eiseres dat het enkele beroep op de bescherming van economische en financiële belangen van het Land geen toereikende motivering vormt voor weigering van openbaarmaking.

8. Deze beroepsgrond slaagt. Het Gerecht motiveert dit als volgt.

- 8.1 Het Gerecht stelt voorop dat een bestuursorgaan voldoende inzichtelijk moet maken hoe de zoekslag naar de gevraagde documenten is verricht. Deze zoekslag moet zorgvuldig zijn. Het bestuursorgaan kan de zorgvuldigheid van de zoekslag onder meer waarborgen door concreet te vermelden welke systemen zijn geraadpleegd, welke zoektermen zijn gehanteerd, welke vragen aan de als relevant aangemerkte

personen zijn voorgelegd en welke selectie vervolgens is gemaakt in de door die personen aangedragen documenten. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van 31 januari 2024 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, gepubliceerd op [rechtspraak.nl](https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2024:367) onder ECLI:NL:RVS:2024:367.

- 8.2 Namens de SVB is ter zitting desgevraagd toegelicht dat de gemachtigde bij collega's van de juridische afdeling heeft nagevraagd welke documenten de SVB onder zich heeft met betrekking tot deelverzoek 1. Op basis daarvan zijn de hiervoor genoemde documenten naar voren gekomen. Voor zover de gemachtigde bekend is, betreft dit alle documenten die bij de SVB berusten. Naar het oordeel van het Gerecht voldoet de door de SVB gemaakte zoekslag niet aan de hiervoor onder 8.1 genoemde vereisten. De SVB heeft namelijk niet inzichtelijk gemaakt welke zoektermen zijn gehanteerd en welke vragen aan de relevant aangemerkte personen zijn voorgelegd. Al om deze reden kan de beslissing van de SVB op deelverzoek 1 niet in stand blijven.
- 9.1 Het Gerecht is, na kennisneming van de uitsluitend aan het Gerecht overgelegde stukken, van oordeel dat de SVB ten onrechte heeft geweigerd de hiervoor genoemde documenten integraal niet openbaar te maken. Daartoe is het volgende van belang.
- 9.2 Ingevolge artikel 12, eerste lid, van de Lob wordt in geval van een verzoek om informatie uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie verstrekt over tot personen herleidbare beleidsopvattingen. Onder intern beraad wordt verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor die aangelegenheid. Onder een tot personen herleidbare beleidsopvatting wordt verstaan een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid, alsmede de daartoe door hen aangevoerde argumenten.
- 9.3 Artikel 12, eerste lid, van de Lob biedt daarmee een grondslag om informatie te weigeren voor zover deze persoonlijke beleidsopvattingen bevat. Feitelijke gegevens vallen daar niet onder en kunnen daarom niet op die grond worden geweigerd. Dat is anders indien deze gegevens zodanig met de beleidsopvattingen zijn verweven dat scheiding niet mogelijk is. Het bestuursorgaan dient daarom per zelfstandig onderdeel van een document te beoordelen of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen en, indien daarin feitelijke gegevens zijn opgenomen, of deze daarvan kunnen worden gescheiden. Indien scheiding niet mogelijk is, mag het betreffende onderdeel in beginsel worden geweigerd. Indien scheiding mogelijk is, kan openbaarmaking van onderdelen door middel van weglakking worden geweigerd.
- 9.4 Naar het oordeel van het Gerecht bevatten de desbetreffende documenten niet uitsluitend beleidsopvattingen, maar ook feitelijke gegevens. De SVB heeft nagelaten om per zelfstandig onderdeel te beoordelen of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen en of eventuele feitelijke gegevens daarvan kunnen worden gescheiden.

Deelverzoek onder 2: door de SVB opgestelde landsverordening;

10. De SVB heeft dit deelverzoek afgewezen omdat de gevraagde documenten zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad, beleidsopvattingen bevatten die te herleiden zijn tot personen en instellingen, en omdat openbaarmaking het wetgevingsproces kan verstoren en kan leiden tot misverstanden bij toekomstige regelgeving.
11. Eiseres voert in beroep aan dat de door de SVB opgestelde conceptlandsverordening ten onrechte niet openbaar is gemaakt. Documenten die zijn opgesteld in het kader van het wetgevingsproces vallen volgens eiseres onder de reikwijdte van de Lob en dienen daarom openbaar te worden gemaakt.
12. Het Gerecht is, na kennisneming van de uitsluitend aan het Gerecht overgelegde conceptlandsverordening, van oordeel dat de SVB ten onrechte heeft geweigerd dit document integraal niet openbaar te maken. Het standpunt van de SVB dat openbaarmaking het wetgevingsproces kan verstoren en kan leiden tot misverstanden bij de totstandkoming van toekomstige regelgeving, vindt geen grondslag in de limitatief-imperatieve weigeringsgronden van de Lob en kan de weigering daarom niet dragen. Daarnaast

ontbreekt, net als bij de beoordeling van deelverzoek 1, een beoordeling per zelfstandig onderdeel van het document of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen en of eventuele feitelijke gegevens daarvan kunnen worden gescheiden. Het Gerecht zal daarom ook de beslissing op deelverzoek 2 vernietigen.

Deelverzoek onder 3: PowerPointpresentatie getiteld "Verkenning opties tot indexering en verhoging AOV"

13. De SVB heeft aan de weigering om de voornoemde presentatie openbaar te maken ten grondslag gelegd dat deze is opgesteld in het kader van een interne werksessie tussen de SVB en een aantal ministeries over mogelijke opties voor de indexering van de AOV. Volgens de SVB betreft het daarmee een document dat is opgesteld ten behoeve van intern beraad als bedoeld in artikel 12, eerste lid, van de Lob. De presentatie bevat volgens de SVB beleidsopvattingen, waaronder scenarioverkenningen, conclusies en aanbevelingen van medewerkers, inclusief de daarbij gehanteerde argumenten. Omdat deze opvattingen te herleiden zijn tot specifieke personen of functionarissen binnen de SVB, is openbaarmaking volgens de SVB uitgesloten.

14. Eiseres voert in beroep aan dat de SVB ten onrechte de openbaarmaking van de presentatie in haar geheel heeft geweigerd. Volgens eiseres bestaat een presentatie doorgaans uit verschillende elementen en vallen alleen die onderdelen die persoonlijke beleidsopvattingen bevatten onder artikel 12 van de Lob. Een beoordeling per onderdeel ontbreekt.

15. Deze beroepsgrond slaagt. Na kennisneming van de uitsluitend aan het Gerecht overgelegde presentatie stelt het Gerecht vast dat dit document niet uitsluitend persoonlijke beleidsopvattingen bevat, maar ook feitelijke gegevens. Onder verwijzing naar hetgeen hiervoor is overwogen, is het Gerecht van oordeel dat de SVB ten onrechte heeft nagelaten om per zelfstandig onderdeel te beoordelen of sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen en of eventuele feitelijke gegevens daarvan kunnen worden gescheiden. Het Gerecht zal ook dit onderdeel van de bestreden beschikking vernietigen.

Conclusie en gevolgen

16. Het beroep is gegrond. Het Gerecht zal de bestreden beschikking vernietigen voor zover daarin is beslist op onderdeel I tot en met III van het Lob-verzoek van eiseres. De SVB dient een nieuw besluit te nemen op die onderdelen van het Lob-verzoek van eiseres, met in achtneming van hetgeen hierover in deze uitspraak is overwogen. Het Gerecht stelt hiervoor een termijn van zes weken vast.

17. Omdat het beroep gegrond is, moet de SVB het door eiseres betaalde griffierecht van Cg 150,- aan eiseres vergoeden. Eiseres krijgt ook een vergoeding van haar proceskosten. Deze vergoeding bedraagt Cg 1.400,- omdat de gemachtigde van eiseres een beroepschrift heeft ingediend en aan de zitting heeft deelgenomen (1 punt voor het beroepschrift, 1 punt voor de zitting, waarde per punt Cg 700,-).

Beslissing

Het Gerecht:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt de bestreden beschikkingen voor zover daarin op onderdelen I tot en met III van het Lob-verzoek van eiseres is beslist;
- bepaalt dat de SVB in zoverre opnieuw moet beslissen op het Lob-verzoek, met inachtneming van deze uitspraak en binnen zes weken na verzending van deze uitspraak aan partijen;
- veroordeelt de SVB tot betaling aan eiseres van haar proceskosten tot een bedrag van Cg 1.400;
- bepaalt dat de SVB het door eiseres betaalde griffierecht van Cg 150,- aan haar vergoedt.

Aldus vastgesteld door mr drs. S. Lanshage, rechter, en in het openbaar uitgesproken op 27 maart 2026, in tegenwoordigheid van mr. H. van der Schaft, griffier.

Informatie over hoger beroep

Tegen deze uitspraak kunnen alle partijen hoger beroep instellen bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.

Het hoger beroepschrift moet worden ingediend binnen zes weken na de dag waarop deze uitspraak is verzonden.

Het hoger beroep moet worden ingediend bij het Gerecht dat de uitspraak heeft gedaan.

De indiener van het hoger beroep moet in ieder geval:

- het hoger beroepschrift indienen in tweevoud;
- een afschrift van deze uitspraak bijvoegen;
- vermelden waarom hij het niet eens is met de uitspraak (hoger beroepsgronden).

Partijen kunnen gebruik maken van de mogelijkheid om binnen de gegeven hoger beroepstermijn te volstaan met een pro-forma hoger beroepschrift. Dit betekent dat de hoger beroepsgronden op een later moment kunnen worden ingediend.

Voor het instellen van het hoger beroep is griffierecht verschuldigd.

CBCS Legislation

Hier treft u een verzameling van de regelgeving die betrekking heeft op het werkterrein van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS of de Bank).

De CBCS is een zelfstandig bestuursorgaan dat, op basis van een onderlinge regeling tussen landen van het Koninkrijk, het Centrale Bank-Statuut, haar werkzaamheden verricht in de jurisdicties van de landen Curaçao en Sint Maarten. Goed beschouwd betekent het dat de CBCS haar werkzaamheden doet op basis van een dubbele set regels. Immers, de landen Curaçao en Sint Maarten zijn autonome landen binnen het Koninkrijk met eigen wetten en regels.

Gelukkig hebben de wetgevers van Curaçao en Sint Maarten in artikel 3, tweede lid van het Centrale Bank-Statuut vastgesteld dat "De Landen zullen waarborgen dat hun nationale wetgeving, voor zover in relatie tot de doelstellingen van de Bank, en de daarop berustende uitvoeringsbepalingen, eenvormig en verenigbaar zijn [...], alsmede een gelijklopende ingangsdatum bevatten".

Deze verzameling bevat alle regels die van toepassing zijn op de Bank. Uit het woord 'regels' valt af te leiden dat het niet alleen gaat om wetten (landsverordeningen) maar ook om alle daarop berustende uitvoeringsregels. Dit kunnen zijn landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, maar ook zogenaamde beleidsregels. Kortom, een breed scala aan regels waar de onder toezicht vallende instellingen, maar ook de Bank, zich aan dienen te houden. Ook moet worden opgemerkt dat uit doelmatigheids- en efficiëntieoverwegingen slechts die delen van wetteksten zijn overgenomen die daadwerkelijk van toepassing zijn op de werkzaamheden van de Bank. Als voorbeeld kan verwezen worden naar het toezicht dat de Bank uitoefent op het fonds BVZ. Slechts de artikelen die handelen over toezicht door de Bank zijn in deze verzameling opgenomen en niet de hele landsverordening.

Deze verzameling is met de nodige zorg tot stand gebracht. Echter, duidelijk moet zijn dat op het moment van publicatie de inhoud al verouderd kan zijn. Daar valt niets aan te doen. Regelgeving is een dynamisch proces en deze wordt steeds gewijzigd en geactualiseerd door nieuwe ontwikkelingen en inzichten. De bedoeling is dan ook om deze verzameling regelmatig te actualiseren. Het voorgaande is derhalve ook een waarschuwing; hetgeen in dit overzicht staat kan inmiddels al weer gewijzigd zijn. Verificatie van informatie is daarom altijd gewenst.

Desalniettemin zijn wij van mening dat met deze verzameling van de regelgeving aan een grote behoefte wordt voldaan. Immers, Bankmedewerkers moeten steeds weer terugvallen op de *rule of law*. Met deze verzameling is de toegankelijkheid tot de relevante en van toepassing zijnde regels sterk toegenomen. En dat draagt weer bij aan het leveren van een beter product door de Bank.

[▲ Back to top](#)

Last update: 22/07/2026 20:09

Test

○

Message

Login with your institution account

○

Username or Email address

Enter your username or email address

Password

Password

...

LOGIN

Official Exchange Rates for Use by the Commercial Banks

The commercial banks can use a different selling rate for amounts exceeding 25,000.00. License fee is included in the selling rate

Select Exchange Rates by Day

Select Date	
Date: 7/28/2026 View	By Day Week Average Month Average Time Series

Valid for: Tuesday, July 28, 2026

Currency	Buying Rates Bank-notes	Buying Rates Cheques & Transfers	Selling Rates to the Bank
US Dollar	1.77	1.78	
Japanese Yen per 10000	107.94	108.80	
British Pound	2.29	2.35	
Euro per 100	200.59	202.42	
Swiss Franc per 100	217.25	217.97	
Canadian Dollar	1.24	1.26	
Aruban Guilder per 100	98.00	100.00	

In accordance with article 9 sub 8 of the National Ordinance on the Central Bank, the Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten fixes the exchange rates for exchange transactions.

Pledging rate: 4.25% Reserve requirement: 18.50%
Reserve period: 7/16/2026 - 8/16/2026

Last issued Certificates of Deposit:

1 Month: --- 3 Months: ---
6 Months: --- 12 Months: ---

From the desk of:

Nardy L. Cramm

Productie 10